

3/0996

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 న సం॥ నవంబరు నెల 20-వ తేదీ గురువారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, కార్తికమాస బహుళ పంచమి.

No. 195
సంచిక ౧౯౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు నొప్పువారితో వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది పంచభాష చీటి కూచి కొనిన మోనముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

తలనువ్వుత మాన్పును, బాయపుపోట్ల బాపును,
చార్సపు నొప్పుల బారడోలును, పోట్లగొట్టును.
బెజుతుల భేదించును బాపుల యాపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే బెమట వట్టుటవలన శరీర
మండలి దుమ్ముదార్శములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

వత్సరమునందు నొప్పులకు 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మైనపువత్తులు

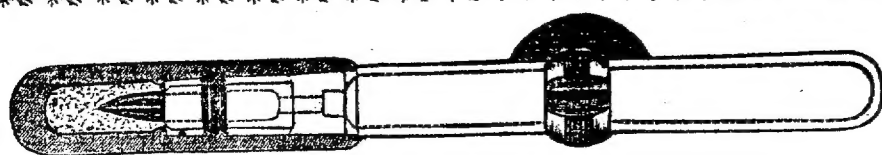
ది ఇండో - బర్మా వెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్
రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది
ఏజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

గ్లాసు
పాల్సెలు

పాంపెన్ పేనాల బంగారపు పాల్సెలు బహుళ యానాశన గ్లాసుపాల్సెలు జేకోమంతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్లాసు రూ 14.
ఒకతూరి పిరాలలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
గ్లాసు రూ 14, గ్లాసుపాల్సెలు ఫ్రంట్ పేన్ రూ 1. డజన్ రూ 10.
మైలాపూరు విక్టోరియాడిపో, మద్రాసు.

లింగుటన్ సినిమా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.

15-11-24 శనివారమునుండి 21-11-24 తేదీ వరకు వారమువరకు
యూనివర్సల్ జ్యూయల్ క్రాఫ్ట్స్ 8 వ సీరీస్.

ది లెడర్ ఫుష్షర్స్ రెండవవారము
2 భాగములు

ఆరోసు గొప్పసీరియల్ 49 దినముల కథ
నేనా గర్భం కృత్యములు చూడతగినవి. 2 వ వారము.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు
కెల్లిఫోను నెంబరు 143

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని
సదుపువిధానము, మెకానిజమ్, మెరిటెన్సునవి నేర్పబడును.
మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మత్తులు, రంగులు వేయుట
వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు ముంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యింతును. వివర
ములు తెలియగోరువారికి కిందివిలాసమునకు వ్రావలయును.

మేనేజరు,

సిటీ టాక్సికంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ కొవిధి, జి.టి. మదరాసు.

(బాడ్రేసు పడయటవిధి)

కృష్ణా నందానబ్బు

దీనినివాడుటచే యేలాటిభాధ మంటలేకనే చేయవలసినది
తభాగమునందైనను యిందువెట్టుకలను తక్షణమే తీసివేయును.

8 బిళ్లలుగల పెట్టు 1 కి ధర రు 1-4-0.

8 పెట్టెలను ఒకేదఫా కొనువారికి ఒక పాంపెన్ పేనా
యినాను గా పంపబడును.

సుందరం అండ్ కో,

5 భద్రప్పగార్లనువీధి, పార్కుటౌను, మద్రాసు.

ఇది రాను రాను మిక్కిలి ప్రబలమగుచున్నది. ఎందుకు? సుప్రసిద్ధమైన వెల్లర్ గ్రాండు సర్క్సుసు ఎన్ల్యు నే డు, మదరాసు

SHELLAR'S GRAND CIRCUS ESPLANADE, MADRAS.

విలసనగా సాధారణమైన వాటికంటెను కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రదర్శనములను ప్రదర్శించుటకు తగు శ్రద్ధ వహించు చున్నాము. ఎవరుగాని మా సర్క్సుసునందు ఒకే మోడ్డుగానే ప్రతిదినము ప్రదర్శించ బడుచున్నదని తెలుపరు.

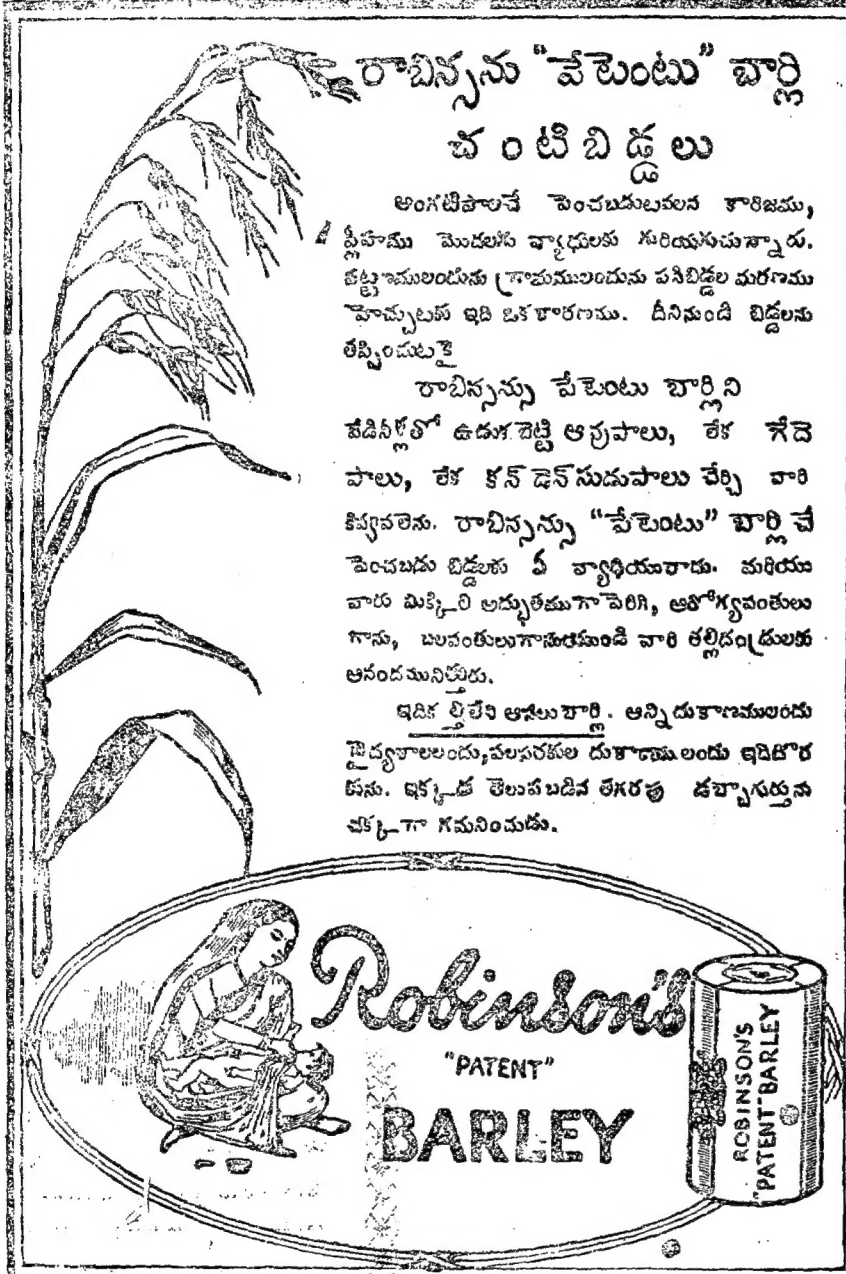
ప్రతిదినము రెండు ప్రదర్శనములు

సాయంత్రం గంట 5-30 నిమిషములకు — రాత్రి గంట 9-30 నిమిషములకు

రెండు ప్రదర్శనములును మిక్కిలి అపూర్వమైనవి, అద్భుతమైనవి

12 సం॥ రమణుల లోబడిన బాలురకు అన్ని తరగతి వారు మాటికి మాత్రము సగముచార్జి తీసుకొనబడును.

టిక్కెట్లు ధరలు:— ర్య. 3, 2, 1, గాలరి అ. 0—8—0 సి. రామానుజం, మేనేజరు.

రాబిన్సన్ "వేటెంటు" బార్లీ
చంటి బిడ్డలు

అంగటిపాలచే పెంచబడుటకు కారణము, స్త్రీహము మొదలగు వ్యాధులకు గురియగుచున్నాడు. తట్టములందును గ్రామములందును పసిబిడ్డల మరణము హెచ్చుటకు ఇది ఒక కారణము. దీనినుండి బిడ్డలను తప్పించుటకై

రాబిన్సన్స్ వేటెంటు బార్లీని వేడినీళ్లలో ఉడకబెట్టి ఆప్రవాలు, లేక కేదె పాలు, లేక కన్ డెస్ సుడుపాలు చేర్చి వారికివ్వవలెను. రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" బార్లీ చే పెంచబడు బిడ్డలకు ఏ వ్యాధియురాదు. మరియు వారు మిక్కిలి అద్భుతముగా పెరిగి, ఆరోగ్యవంతులు గాను, బలవంతులుగానుండుచే వారి తల్లిదండ్రులకు ఆనందమునిచ్చుదు.

ఇదికొలెటే ఆనలుబారి. అన్ని దుకాణములందు దైద్యులందు, వలసరకుల దుకాణములందు ఇదిదొరకును. ఇక్కడ తెలుపబడిన తగవు తప్పదు.

సుందరమైన పరితరము! బహుమతుల సత్కములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!

క్రిటిని కోరిన ప్రతి యొక్కరు తప్పక మా ప్రదర్శన కాలకు రా ప్రార్థితులు. సీమ వెండికి, సవరముబంగారుకు పూచి నిచ్చెదము. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1 కి ర్య. 1-0-0 మా వద్ద ఇవి అనేక సాగరైన మోడ్డులలో సిద్ధముగా నున్నవి. వేసివి అర్జరిచ్చిన మీరు కొరకాలములోగా తయారు చేసి యిచ్చెదము. తరుగు సహా మజారి 1/2 సవరము 1/4 పుట్టుక 1/2 సరి ర్య. 2, 2 సరి ర్య. 3. ఒక అక్షరమును ఎన్ గ్రేవింగు చేయుటకు మజారి ర్య. 0-1-0 వివరములకు వ్రాసినను లేక నేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6)

క్రిటిని రామయ్య కెట్టి, గురుసామి కెట్టి కంపెనీ, 25, వైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

దబ్బీ 1-కి కుమ్మకు తెలము ర్య. 0 8-0

ఈ తెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు కుమ్మలకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

వెల సిసా 1-కి వెలకు మందు ర్య. 0 4-0

ఈ మందు తలకురాచిన తేలు తాపి నశించును. చర్మ ను నకు వెల్లడి కలకు హాని యుండక వెల్లడుకలు పెరుగును.

కల రా మాత్రము

దబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల ర్య. 0-8-0.

ఈ కల రా మాత్రము నే ఒక బిడ్డను అంతుకొల్పెను.

కల రా తీరిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము.

అమ్మకొంజనం దిబ్బో, మదరాసు బొంబాయి.

జ్యోతు మైనరు, అతని పక్షులు

కెనడా దేశమందలి యొక పక్షి శరణాలయము
(మైమెగ జీనునుండి)

నిర్దిష్టమైన మనోభావము గౌరవించినను మన కది మిగుల నానందదాయకముగ నుండును. సజీవుడగువానిని గౌరవించిన మన సంతోషమునకు పారముండదు. కనుక నీవ్యాసమును వ్రాయుచు మనము పఠించుచు సిక్కిందయన్న సమయములో జ్యోతు మైనరు కెనడాలో ఓంటేరియోవద్ద కింగ్స్ విల్లిలో నుఖముగ నిడించుచున్నో లేక నవ్వుచున్నో యున్నాడని మొదట చెప్పుచున్నాను. యూరపుఖండ బాలరకు బహుశః జ్యోతు మైన కెనడో తెలియదు. కనుక నాతని చరిత్రము కొంచెము వ్రాయుచున్నాను.

పూర్వమింగ్లాండు దేశమును విడిచిపెట్టి కెనడా దేశమునకు వలసపోయిన నొక కుటుంబమునకితడు చెంబిల్ గాడు. ఇతని తండ్రి కడు పేదవాడు. పెద్ద కుటుంబము గాడు. కనుక నితడు 14 ఏళ్లయినప్పుడు తన తండ్రితో గూడ నడవులకు పోయి యతనికి వేటయంచును, కర్రలుకొట్టుటందును సహాయము చేయుచుండెడివాడు. ధన లేమిచేత వీరు వీధివారయినను ఒకరినొకరు మిగుల ప్రేమించు చుండెడివారు. ఈతనికి తన సోదరుడగు పెద్ద అను వానిమీద మిక్కిలి ప్రేమ. తమతండ్రి యేవనియును చెప్పక వీరిని ఆటవికులుగా విడిచినప్పుడెల్ల వీరు యిరువురును కలిసి వేటకు అడవులకు పోవుచుండిరి. అచట కొన్నాకు మకాంచేసి జంతువులబాడలకువోధించి యవి యొందు తావులకు పోవుచుండిరి. వకులను జంతువులను వీరకుకొనించుచు వాటిధ్వజులవలె మాటలువేయుచు, దాగియున్న జంతువులను గూడ వీరు కనుగొని నేటాడుచుండిరి. మిక్కిలి చిక్కులమారి యగు నక్కజాతిగూడ వీరిచే మోసమొందుచుండెడిది. కాని వీరి కుతూహలమున కనుగుణముగ జాగ్రత్తలేనందున నొకొక్కప్పుడు వీరు అపాయములకు పాత్రమగుచుండిరి. ఒకానొక సమయమున జ్యోతు గొప్ప ఒక గుహలోనికి జొచ్చి యందొక భల్లూకముతో ముష్టియందముడేసి యెటులనో విజయమొందెను. వీరిరువురును తుంకిని మిక్కిలిగూర్చి ప్రేమైడివారు. వీరింటికి కావలసినంత మాంసమేగాక, బబాదునకు గొంపోయి విక్రయించుటకుగూడ తగినంత మాంసమును వేటాడి పంపించుచుండిరి. వీరు పెద్ద వారైనతర్వాత నొక నాదొక స్నేహితునితో జంతువులను వేదరించి చెలరేగించి నేటాడుటకు అడవికి జోయిరి. అప్పుడు జ్యోతు మృగములను తరుముకు నమ్మచుండగా నొక కుపాకిధ్వని వినబడెను. వెంటనే "అయ్యో; నేను పెద్దము చంపినాను" అను వార్తధ్వనిగూడ వినబడెను. అప్పుడు జ్యోతు మిక్కిలి ధైర్యసాహసములతో తనదుఃఖము నాపుకొని ఒక్కడును అసహాయుడై చాల పసిజేయవలసిచ్చెను. ఇతని మిత్రుడు నీ కృష్టి తుడై యూరకుండెను. సమీపమున నెవరును లేర. నక్కలు కేవలమిద్దరుకేవలమిద్దరు మొదల తానాశీవమును ముంహలో పారిపెట్టెను. పిమ్మట 12 మైళుదూరము పరుగున బోయి ఒక కూలివానిని వానికుర్రవానిని తోడ్కునువచ్చెను. తర్వాత గొప్ప మంచువాన కురిసెను. దారి మంచు పెల్లచేత నడిచేయబడెను. కొన్నిచోట త్రవ్వమార్గ మేర్పరచుకొనివలసివచ్చెను. అప్పుడతడు తనసోదరునికేవలము తనభుజముపై నుంచుకొని 18 మైళ్లు మోసి కొనిపోయినతర్వాత నొక చెరువువద్దకు వారువచ్చిరి. ఆసరమును వీరు చిన్న గంజనొకదాని నెట్లోయల్లి దానినే చిన్న తెప్పవలె నడిపి జ్యోతుకేవలమునింటికి గొంపోయెను. ఈ ప్రయాణమంతయు 24 గంటలుపట్టినది. దీనివల్ల జ్యోతునకు మనస్సునందు గొప్ప మార్పుకలిగినది. తర్వాత జ్యోతు పుత్రశోకమునభవించెను. దీనితో తనమనస్సు మరింతమార్పునొందెను. జీవమనిన పవిత్రముగా సతనికి తోచెను. జీవహింస యతనికి మిక్కిలి యసహ్యమాయెను. ఇదివరకెంత క్రూరుడుగాను, దయాహీనుడగువాడగు గాను అందరిని వేరొకొకము లాడుచుండెడివాడుగను ఉండెనో ఇప్పుడంత దయామయుడయ్యెదమై ప్రాంసిను మహ్మతుని పోలియుండెను. మృగములను నేటాడిచంపెడివాడిప్పుడు మృగ రక్షకుడై విరాజిల్లెను.

ఇతనికిలను పెంకులను తయారుచేయు నొకయంత్రాల యమును 20 ఎకరముల ఊవర క్షేత్రమును తన భుజకైవలన నాతడు స్వార్థియముగా సంపాదించెను. అపాఖ్యమును నీటిదులలో నతడు చిన్న చిన్న చెరువులను బావులను త్రవ్వించెను. అముదపు మొక్కలను, గులాలీమొక్కలను ఫలవృక్షములను వేలించి యాభూమిని పక్షులకు శరణ్యభూమిగా నొనర్చెను. నానాజాతి పక్షులును యచటకు చేరుచుండెడివి. వీరకాలమున వాటికితాను వీరవాడైనను మేరవేయించుండెను. ఈమార్గముగా మచ్చిక చేయుబడి యాపిట్టలు మరుచటి సంతోషమున తమ బంధుమిత్ర బృందములకు చెందిన మంకొన్నిపిట్టలను తమతో తోడ్కును నమ్మచుండెడివి. ఈ ప్రకార ముపక్షి శరణాలయము నందలి పిట్టలసంఖ్య దినదినాభి వృద్ధిని గాంచెను

అక్షరకళలయందు 'సప్తశతకము' యను నామమున లోకప్రసిద్ధి
చూయెను. పక్షుల తెలివి తేటలు మిగుల నాశ్చర్యజనకములు.
తుపాకిని జూచి యవి భయపడుచున్నట్టికి, బ్యాకుమైనరు చేతి
లో తుపాకి యున్నయెడల వాటి శబ్దమును లేదు. వాటికి
మిక్కిలి దగ్గర నాతడు తుపాకి చేల్చినను వాటికి జంతులేదు.
ఆ ప్రకార మెన్నియోసార్లు అతడు తనపిల్లలను తినివేయుటకు
వచ్చిన డేగలను, గడ్డగులను మొదలగువాటిని తుపాకితో
కాల్చినచేసెను. బ్యాకు తగిలినతోడనే యీపిల్లలు మైనరువద్దకు
పోవుచుండెడివి. అతడు ఏదోచుచునేని చికిత్సచేసి వాటిని
బాగుచేయు చుండెను. ఒకపిల్ల ఒకపర్యాయము చికిత్స
కొరకు ఇతనివద్దకు 5 మైళ్ల దూరమునండి వచ్చెను. పాపముచి
చచ్చిపోయెను గాని మైనరువద్దగాని తనప్రాణమును విడువ
దాయెను. ఒకమార్తొక బాతులకుటుంబము మిక్కిలి రొద
చేయుచు నితనివద్దకువచ్చి తమలొనొక చిన్న బాతునకు బ్యా
కు తగిలి యదియొక బావివద్ద పడియున్నదని యీతనికి తెలియ
జేసెను. అన్యభావను మట్లాడెనువాడు మనుజుడైనను తనకతని
యొక్క భావములు బాగుగ బోధపడవుగాని పక్షులభావ
ముల బాగుగ తెలియునని బ్యాకుచెప్పుచుండును. పక్షి నిర్భయ
చేయు చున్నదో, నవ్వుచున్నదో, ఏడ్చుచున్నదో తేక
యితర పక్షులకు బాగ్రతయని చెప్పుచున్నదో నో
యితర పక్షుల గాగ్రహించును. ఈ శరణా
లయమును జూచుటకు జనులు వేసవేళగా ప్రతిపక్షరము
నచటికి వచ్చుచుండురు. ఈ ఆలయమునకు ఒక మైలుదూరము
బావుననే ప్రక్కను యెవరును పిల్లలను తుపాకితో కాల్చిగాని
మరిమొకవిధముగాగాని నేటాడి చంపగూడదని కెనడా గవర్న
మెంటువారు నిషేధాపనమును గావించిరి. నయగరానదిపాత
ప్రవాహములచే బాధితములగు హంస తనవద్దకు గొంపోబడి
సంతోషపడెను. అనేకులకనిని మెచ్చుచు వుత్తరము
గనంపుచుండురు. పక్షులనుగూర్చి దయావంతులమై మేముండు
మనిని యీతనికి తెలియజేయుచు మనదేశమునండి (ఇంగ్లం
డు) గూడ నేక శిఖరలతో జేరిన చాలబాగుండును. 1925
సంవత్సరం ఏప్రిల్ 10 తేదీన అతని పక్షిప్రార్థనము జరు
గును. అప్పటికైన ప్రకారము మనదేశమున బాగుండును.
కొన్నిపిల్లల తన శరణాలయమును విడిచిపోయి తిరిగి రాకపో
వుటకు కారణమేమని యతడు కనిపెట్టెనెంచి, పిల్లలకాళ్లకు
చిన్న ఎల్కామినియములకులు కట్టుచుండెను. ఆరేకులపాద
తనవిలాసమును, బ్రెలియనందలి యొక మహావ్యాకృతును అన్వ
రించుచుండెను. ఎన్ని మోలవద్దనుండి యీరేకులు తమకు లబ్ధ
మైననని వర్తకులు చెప్పియెడల నితడు తనపిల్లలనుగూర్చి దుఃఖ
ముండక సంతోషముతో వాటి జన్మభవ్యమాయెను తుట్టిడి
తులన ఎన్ని మోలకు ఆహారమై యవివలెనైనయెననినడువును
ఇట్టితడు పక్షులద్వారా పంపుచుండెడివార్తలు మిక్కిలి
యాశ్చర్యముగ సులభము! లగజేయుచుండెను. ఆరేకులు దొరికిన
వారి హృదయము భగవత్సరముగా పరిణామమొందును. గత
మహాసంగ్రామమునందు యుద్ధమునకు ముందునకుబోవుచున్న
యొకసేనానికి "ప్రతుకుటకు ఏనుకభువున్నాడు. నేను పరీష
గారము జేయుచు వున్ననొంది మోక్షమును పొందెదను" అను
చోవాక్యమును శ్రవణంబట్టి దొరికినది. అత డావేళప్రారి
యై యుద్ధ మధిభోగాహముతో చేయగలిగెను. నిషిద్ధ
ప్రదేశమునకు ప్రారంభమునదాగియుండి మదికియైన ఈపక్షులను
చంపివేసెను. కిరారులను జూచిన యీతనికి ఒళ్లు ముందుండె
డిది. ఆపురావెయ్యలగు, నష్టకల్పములగు బాతులపిల్లల నీతడెంతో
శ్రమపడి సంగ్రహించి వాటిని పెంచుచుండగా వాటిని
నాగ్నము విలాసార్థముగాని యాహారార్థముగాని చంపివేయు
చుండి. దానినిజూచి వీరికి కోపమునొక మామనా? వ్యవ
సాయదారులగూడ నిట్లే తనబొమ్మలు, గోధుమలు మొదలగు
వానిని తినివేయుచున్ననని భ్రమపడి, పాపమానస్యముల నాశ్ర
యించుకొనియుండిన క్రిమిజాలమును తిని బ్రతికెడు పిల్లలను
చంపుచుండిరి. యదిగూడ బ్యాకునకు దుఃఖకోపములకు కారణ
మాయెను. ప్రైవిటును మనుజులనుగూర్చి వారినిగూడ పక్షులను
ప్రేమించునట్లుజేయుట శీతడొక పుస్తకము వ్రాయ సంగల్పిం
చెను. అప్పుడతని మిత్రులలో నొకేనులు పండితులు అహమ
హమి భావమున గ్రంథమును రచించుటకు అంగీకారము తెలియ
జేసిరి. కాని యిరువులు వ్రాసినపుస్తకమునందు బ్యాకు తన
వ్రాసినట్లు గంతకముజేయుట కంగీకరింపడు. విషయము
తాను నడిపినదైనను చాలదు. వాతాభివాహడ తనదేశానలె
నని యతనియభీషము. ఇదివరకెన్నడును ఒకపుస్తకమునైన
సాంతముగా జూడని యీబ్యాకు ఒక నాడరణ్యమునకుబోయి
అందు డేరావేసికొని మకాంపేసి ఒకగ్రంథమును వ్రాయ నా
రంభించెను. ఆగ్రంథరాజము మిగుల చమత్కారముగను,
యొక్కియొక్కిముగను వ్రాయబడి హృదయోత్సాహముగనున్నది.
అందు బాతులు తెలివితెకుటన పిల్లలుగావని యీతడు యొక్కి
రికొకముగను సోదాహరణముగను ఒకసార్లు ప్రతిపాదనోపన్యా
సము మిక్కిలి చమత్కారముగనున్నది. బాతులను మందలుక్కి
పక్షులని మనుజులెల్లయుదుకో తనకు బోధపడదనిన్ని బాతు

లకు బాధితములై, దైర్ఘ్యము, క్షాంతి, మైత్రీ యనురాగము
మొదలగునవి యున్నవట్టి సాధారణమనిన్ని, ఇట్లున్నాయనుగ
నవవాదజేసిన మనుజులే జడమతులనిన్ని యీతడొప్పునకు
వందు వ్రాసియున్నాడు. కెనడానుండలి యడవిబాతు రమ్య
ముగ నీలకంఠముతో నొప్పేడి యొకచక్కని పెద్దపక్షి. ఇది
గంటకు 10 మైళ్ల వేగమున నెగురును. ఇది మానవులను పోలి
శతవృత్తియొందును. దీని పాతివ్రాము, ఏకపత్నీవ్రతము,
దాంపత్యముగూర్చు మిగుల ప్రశంసనీయుములు. చనిపోయిన
తనభర్తనుగూర్చి సంతత భారాపాతముగా కన్నీరుగార్చుచు
వినివారికి కర్మకాలముగ నరణ్యములు ప్రతిభ్రమించునట్లు 4
సంవత్సరము లేడతెలిపి లేక అరచుచు నేడ్చిన
ఆడబాతును బ్యాకు కరుగును. దీని పతివియోగ
విలాపమును హింసలేక దీనిని చంపిన దీనిదుఃఖ
ముతమొందునని తలచెను. బాతులకు తనపిల్లలమీద నపార
మగు మోహముకలదు. తండ్రి పిల్లలూటివద్దకు వేసిని రానియ
దు. అలరకు బ్యాకుమైనరును కూడ రానినాడు. గూటిని సమీ
పించు ఆపులను, గుడ్డుములను, మనుష్యులను రాకుండగ నడి
జేయుచున్న మగపిల్ల కష్టములపాలాయెను. దైవశతినడలవా?
ఒకనాడు తననతీవణికి జ్వరమువచ్చెను. అప్పుడా యాడపిల్ల
గూటిని విడిచిపోయెను. మగపిల్లకుపచారముచేయుచుండెను.
వాటిగ్రంథనవి సమీపమునందు నివించియున్న పిల్లలతోడి
కొప్పచెప్పెను. అతోడి యాగ్రంథను పొదిగిపిల్లలనుచేసెను అనేక
వారములు తండ్రిపిల్ల తనభార్యకును తనగ్రంథకును మధ్యతిరు
గును రెండింటిని రెండుకళ్లతో చూచుకొనుచుతగిగెను. పిమ్మట
కొన్నాళ్లకు తనగ్రంథు పిల్లలై యవి పెద్దవై బయటికి ఎగిరి
నవి. అప్పుడు కోడి వాటిని తనగూటినుండి వెడలగొట్టెను. తన
పిల్లలనుజూచి యిదిఎంత ఆనందమొందెనో యచటివారందరికిని
దీనిసాందర్యతమును వినివారికి తెలియును. ప్రతిపిల్లను ఆలిం
గముజేసికొని దానిమూర్ఖమునెట్టిది యాహ్లాదించినదో పక్షి
రహస్యజేయును నొక్కబ్యాకునకే యెరుక. పిమ్మట ప్రతి
పిల్లయు తండ్రియందు ప్రేమను సూచించుటకు తనరక్కలను
పలుపవాటికి యాడిచినవి. అప్పుడు జ్వరపీడితయగు పిల్లతల్లి నీర
సముచేత రెండడుగులు పెట్టి పడిపోవుచు ఎటులనో అతికష్టము
మీద పిటిచెంతకు చేరినది. అప్పుడు తండ్రి ఆయాడుపిల్లకు తన
పిల్లలను చేవరకును కేటాతయెనని సహాయపడెను. ఆసమ
యమున తనగ్రంథనుపొదిగిన పెంపుకుబిల్లియగు కోడియెడలకు
వచ్చెను అప్పుడతండ్రి దానిని తన్ని పొడిచి పక్షుభావము
లొనరెచ్చెను. వెంటనే ఆకోడి తనగూటికి పారిపోయినది. చిత్ర
మప్పుడీ బాతులెల్లగుడనాకోడిపిల్లవద్ద కెగిరిపోయినవి. వాటి
సామర్థాని యెమరుపెందరింపనకు? ఆపెట్టుయొక్క దేహమునివి
తమచిన్నమాతులతో రాయయ దానినోదార్చుచు పిల్లలు
దానిమట్టును మూగియుండినవి. అప్పుడతండ్రి బాతునకు తాజేసిన
తప్పు బోధపడెను. నాటినుండి యాకోడిపెట్టునుగూడ తన
కుటుంబమునజేకొని తండ్రిబాతు దానిని గూడ సంతోషించు
చుండెను. మరొక బాతు కుటుంబబధిత్రయంతకన్న రమ్య
తరమైయున్నది. దేవిడు, జోనాథను అనుబాతులు రెండు
అన్నదమ్ములుండెను. విదువతుల కుటుంబమున కీ రెండేమిగిలి
నవి. ఒకనాడికుటుంబము నెనడో హూగుడు తుపాకితో
కాల్చెను. అప్పుడు రెండుబాతులు చచ్చి నేలపడినవి. మరొక
బాతు రక్కవిరిగి నేలపడినది. అప్పుడు బ్యాకు ఆకులల
బ్రతిమాలి యీ లూనైకపక్షుమగు పక్షిని సంగ్రహించి దానికి
బాధోపశమనము జేయుచుండెను. వెంటనే బ్రతికియున్న మిగతా రెండుపక్షు
లను యాతనిమట్టును వెలయాకారముగ తిగుచు నార్తస్వర
గమతో మాయనారంభించినవి. బ్యాకుమైనరుగూడ నివి
నమ్ముకట్టు కనబడినవి. వానినిగూడ నివి శంకించినవి. కాని
రక్కవిరిగిపిల్ల యరచినతోడనే పిటి శంకమాయమై నావి
యతనిని పోల్చి నిర్భయముగ నతనిచేత వ్రాలినవి. పిమ్మట
శ్రీవాస యాత్రాహజరణ మీ పక్షిబాటికి ఉద్ధరించెడుకాల
మాసన్నచూయెను. అప్పుడితడు పెంచుచున్న బాతులన్నియు
దూరదేశమునకు ప్రకృతి ప్రేరణమున నెగిరిపోయెను. అప్పుడీ
రెండింటిలో నాడతక్షిగూడ వాటితో ఎగిరిపోయినది. ఇక
నీ సోదరుడైతే యచటనుండిరి. గాయము లిగిలిపిట్ట దేవిడు
వానితమ్ముడు జోనాథను. జోనాథను, ప్రకృతి సిద్ధగుణము
తో కొంతదూర ముత్తరమునకు ప్రయాణమునన్ని తిరిగి తన
సోదరుని చూచుటకు తిరిగి వచ్చుచుండెను. దేవిడు ఎరులల
యత్నించెను గాని ఎగురకత్తిలేకపోయెను. అప్పుడు జోనా
థను తనయాత్రను మారి తనయన్నను కనిపెట్టుకుండుట కాని
యొందెను. ఈ మహాభక్తరూపము సోదరస్నేహమునుజూచి
యా దేశమువారందఱును గవర్నమెంటువారు నిషేధింపక
పోయినన, యచట బాతులను చంపుట మానివేసిరి. ఈ
ప్రకార మేడుసంవత్సరము లాపిట్టి తనయన్న కుపచారము
జేయుచు, శత్రువులనుండి కాపాడుచు నచటనే అగి యాత్రాగ
మైన తన ప్రకృతిగుణముగనుగూడ విరుద్ధప్రవర్తన మొనరిం
చెను. ఒకనాడొక విసాదాపహితో లూకము బోనాథనును

చంపివేసెను. ఆ పిల్లవచ్చి నందుగోపదీయుండెను. కొమ్ములు
గల యీ గడ్డగులు దేవిడునుపొడిచి తినివేయుటతరగా,
జోనాథను దాని నెదుర్కొనిపోరాడి తనయన్న కొరకు ప్రాణ
ముల సర్పించెను. దేవిడెంతో పొదలలోమూరి దాని ప్రాణమును
కాపాడుకొనెను, వెంటనే యీవార్త దేశదేశములకు వ్యాపిం
చెను. అనేకులు పెరిగ్రాములను, పెరిపోనలను వినియోగించి
జోనాథను యొక్క మరణవార్తనుగూర్చి సానుభూతిని తెలియ
జేయుచు వార్తలనందిరి మనుచటిరాత్రి యీ గడ్డగుబచ్చిన
బాతును తినుటకు వన్నపప్పుడు దానిని తుపాకితో కాల్చి
చంపిరి. ఈ వార్తనందరు విని చాలసంతోషించిరి ఒక పర్యాయ
ము రెండు గృహములు రెండుబాతుల నెదుర్కొనెను. అప్పుడా మగబాతులు వాటి భార్యలను బహు బాగ్రతగా
తమ పక్షపుటాచ్చాచనకలన కాపాడినవి. బ్యాకుమైనరు సమీప
మున తుపాకిపట్టుకొని యీ గడ్డలను గురిజూచుచుండెను.
యీ సానుభూతి రెండడుగులు ముందుకురాగనే యీ
బాతులు రెండడుగులు వెనుకకుపోవుచు కిచకిచలాడు
చుండెను. కొంతసేపునకు మైనరును జూచి యీగడ్డ లెగిరి పా
పోయెను. బాతులకు ఏ హానియును కలుగలేదు. తుపాకికాలరి
నననము లేకుండా యీతగవు విడిచిండుకు బ్యాకు మిగులసంత
సించెను. మనుష్యులకూడ తమవివాదములని స్త్రీ
మధ్యవర్తలద్వారా పరిష్కారము జేసుకొనుచుండిన చాల
బాగుండునని యీతడప్పుడాశ్చర్యించెను. ఈజిప్టుదేశపు బాతులు
రెండికినివద్ద నొకప్పుడుండెడివి. అవి పరహింసకములును,
కలహప్రియములును అయి మిక్కిలి దుండగిగుతకముననుండెడివి.
ఒకనొకప్పుడవియచిబాతు నొకదానిని యెదుర్కొని దానిని
హింసించినవి. అప్పుడొక కెనడాదేశపు పెద్దనగబాతు పిటిని
అడ్డి తనక్కలతో కొట్టి పిటినింటికి సాగనంచెను. నాటి
నుండియు యీ బాతులు మరి పెంకీతము జేయుట మాగనవి.
స్కాండినెవీయోనుండి యడవి బాతులు బహుశ్రమతో నెగు
రుచు సముద్రమును దాటి ఇంగ్లాండులో బ్రతుకుటకు రావేగ
మే, సభకు మరుపలములలో దాగియుండిన పక్షుప్రాయముగ
దుష్టులు పిటికి తమ తుపాకులతో స్వాగతమిచ్చుట కడకోప
నీయుముగ నున్నవి. బ్యాకుమైనరువలె మనమంతగా పిల్లలను
ప్రేమించలేకపోయినను అతడు పక్షులను దయతో చూడుటని
చేయు బోధలను మనకు సులభముగ గ్రహింపగలము. ఈ
దుర్భాగము అకారణముగ నీ పక్షులను చంపుట దుర్భాగముగ
నున్నది. దుర్భాగ జీవముగల భవవంతుడై భవనములందుండుట
కన్న కడచీరచాడయ్యు తాను పక్షీరక్షకుడుగ నుండవలెననియే
యితడు కోరుచున్నాడు. ఈతనికి భగవంతుడు పరివ్రాణాయ
వ్యము ప్రసాదించుగాక. ఇప్పుడు కాబంతి, క్రికెటు, గోల్ఫు
మొదలగు క్రీడా వినోదములకొరకు ఏర్పాటు జేయఁడిన పెద్ద
పెద్ద బయళ్లు పూర్వమువలె తగులతానబ్యాకులచే భరితము
లై కుకపికాది విహంగ వస్తుర గీతాక్రాంతములై కక్షిసంక
క్షాదక్షుములై విహంగకోటికి శరణాలయములై యీతని
కోరికప్రకారం విరాజిల్లుగాక!

మహాభావ్యం ను బ్యాకాయుడు
(అనువాదకుడు)

టపారన్నరుల దొంగతనము
లేస్సుడోన్, నవంబరు 19:—ఉబ్రెకాల్ మోటారు
పెక్కిననొవద్ద పొట్టు సంచలించి యిద్దగు టపాదీసికొనుబోవు
వారు యా 2800/-ను నిలువగల నోట్లను యిక్కప్పుడు చేయ
బడిన ఉత్తరములందుండి వెల్లగదీసిరి. నగరింగు అనుమేలు
జేమేదగు వివరములు సామ్యుదీసికొనెను. గుర్తాయాలు
నెవచ్చుకు కమెంటు చేయఁడి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీమంతులవరం బాలభారతి సమాజమువారు
రాజమండ్రి చిత్రమణి
నాటక శాలలో
కని వారము
కృష్ణలాలభారము 22-11-24
సోమ వారము
ద్రావళి 24-11-24
ప్రదర్శింతు.
రేట్ల వివరము:—రు 8.0.0, 2.0.0, 1.0.0, 0.8.0.
రె. పట్టాభిరాయయ్య,
కార్యదర్శి

దీనింగుఁగఁతుల బొంబాయి అగమనము

బొంబాయి, నవంబరు 19:— దిశంబరు 2-వ తారీఖున ఉపయంత్ర మిక్కిలి గంటలకు దిశింగు దంపతులు బొంబాయి చేరెదరు. విక్టోరియా టెర్మినసువద్ద వీరికి ఆహ్వానమియ్యబడును. వీరికి బొంబాయి గవర్నరుగారితో గల సీ ముఖ్యవీరులగుండఁ జూరెదరు. గవర్నరుగారి అంగరక్షకులు మొదలగు యితర పటాలముల అధి కారులు వీరిని రక్షించుచుండెదరు. (ఆ. ప్రె.)

శనివారం 22-11-24

శ్రీకృష్ణవిలాసనభ, తెనాలి

శా కుంతల

దుష్యంత పాత్రను బ్ర. శ్రీ. యడవల్లి సూర్య నారాయణరావుగారు ధరింతురు.

మేనేజింగు కమిటీ

నోటీసు

తర్కసంగ్రహ సర్వస్వము అపూర్వగ్రంథము

అన్నభట్ట విరచిత తర్కసంగ్రహ వ్యాఖ్యాన రూపము న్యాయ సాస్త్రీయ పారిభాషిక పదార్థక సంగ్రహము. శబ్దబోధలక్షణ తత్వమన్వయ రద్దోపప్రసక్తి నిర్వాకరణలక్షణ పరిష్కారాది సప్రదాయ సిద్ధపాతపద్ధతి ప్రతిపాదకము తర్కశాస్త్రము నభ్యసించువారల కు తిరిగి చింతనాపెక్ష లేకుండా సరసమగు సులభమగునట్టి యాత్రావ్యతైలితో సర్వలక్షణ తర్కవిషయములను బోధించగల దు. అను విషయమై సందేహమేమిన్ని లేదు నాగరాజరమణుల తో మంచి కాకితమునందు అచ్చు వేయబడినది. బహుకాలాభ్యాస సాగ్గుడు తర్కశాస్త్రీయ పరిభాషలన్నియును అతి సులభతైలితో గ్రంథాదియందు 111 పేజీలలో వ్రాయబడినవి గ్రంథమంతయును ఘనమైన మొత్తము 270 పేజీలు. దీనివల రు 2-0-0. విధేయుడు (పోస్టేజీవేరు)

కురుగంటి శ్రీరామశాస్త్రి,

తర్కపండితుడు సంస్కృత (కలాశాలా) కాలేజి, తెనాలి (పోస్టు.) గంటూరుజిల్లా మెదాన్ ప్రెస్ ప్రింట్ చేసెను.

నోటీసు

దక్షిణనల్లూరుఎస్టేటు సీనియరుజమీందారు గారగు శ్రీరాజా బొమ్మదేవర సత్యనారాయణ చరప్రసాదరావు బహుద్దరు జమీందారుగారి మీద తేబడిన యిన్ సాల్ వెన్సు గ్రంథములో:—

కృష్ణా జిల్లా కోర్టు ఫయలు.

ఐ. పి. నెం 21/1924 రు.

పైగ్రంథములో జిల్లాకోర్టువారు ఈదీగున సంతకము చేసినవాడిని “ఇంటరింగ్ రిజిస్టరు”గా అప్రాయింటుచేసి ఎస్టేటు తాలూకా యానదా నీని స్వాధీనము చేసికొనుటకు ఉత్తరవులు ఇచ్చించియున్నారు. సివిల్ ప్రొసీజరుకోడ్డు ఆర్డరు నెం 41రు, రూలు నెంబరు 1, లోని అధికారము యావత్తు వారికి ఇచ్చించి యున్నారు. సదురు ప్రకాశము అన 1924 సం॥ రం॥ ది 10 నవం బరు తేదీన ఎప్పగించి చేబొసడ మయినది. గనుక ఇంతటి నుంచి సదురు ఎస్టేటుకు సంబంధించిన వ్యవహారములను గురించి విన్ని, పరిపాలనావిధానము యావత్తున్నూ వారిచే జరుప బడును. గనుక వారికి వ్రాసుకొనవలసి యుండుంది. అట్లు పైన ఉదహరించిన ప్రకారము జరుగక జమీందారుగారితో జరుపు కొనవారికి గలుగునవలయు వారు (రిజిస్టరుగారు) ఎంతమాత్రము జవాబుదారీ కాదు. ఇదరునవ్వు వారే భరించవలసియుండుంది. ఎస్టేటులో నిమిత్తము ఉండదు. ఇంతేగాక, రాజాగారు ఇప్పు డలసిన బాకీదార్లకున్నూ, ఋణికులకున్నూ కూడా సదురు ఎస్టేటుమీద రావలసిన బాపతులన్నిటి విషయములనున్నూ ఈదీగున సంకము చేసినన రిజి ది 15-12-1924 తేదీలోగా తెలియపరుసుకొనవలసి యుండుంది.

చనిలిపట్టాము.) వడ్డూరి వే. రాజు, బి. ఎ. బి. ఎల్. 15-11-1924.)

కృష్ణా జిల్లాకోర్టువారిచే నియమింపబడిన ఇంటరింగ్ రిజిస్టరు.

త మా హ లు

(అంధ్రనత్రికకు ప్రత్యేకము.)

మం దు

డాక్టరు—తమకు మందుచేసినాడే?

రోగి—నిన్నటికినము విందుకుపోయినానానాడి.

అ ర థం

యోగి—పరమార్థమంటే మీకేం తెలిసింది?

వర్తకుడు—పరమార్థంబో ఉండే “అర్థం” గ్రహించా నాడి.

మీమాంసం

ఒకడు—తమరు మీమాంసం అంతా చూశారానాడి?

మరియొకడు—మేము వ్రాహ్మణులం. మాంసం బోలికి పోము.

కా లం

రామయ్య—మీటింగుకు పోవాలి. కాలం సమీపించి తా అండి?

కృష్ణయ్య—ఇంకా అంతవని జగలేదండి.

ర సం

గురువు—రసాలుఎన్నో చెప్పండి.

శిష్యుడు—మైశూరు రసం, తేజాపూరురసం.

గురువు—నీవు చెప్పింది శుద్ధతప్ప. రసాలుయూదు సరసం, విరసం, నీరసం.

ఆకాశరామన్న

ప్రశ్న—ఆకాశరామన్నగారు ఎక్కడ ఉంటారు?

జవాబు—గాలిలో కట్టినమేడలో తిరుగుతుంటారు.

ఆరుమూడు

ఉపాధ్యాయుడు—ఆరుమూడుల శంకుగొని చూడుమూపాడులకు అమ్మిస్తే, ఫలితమేమవుతుంది?

విద్యార్థి—అడచాడు.

విశ్రాంతి

వైద్యుడు—మీభర్తకు సంపూర్ణవిశ్రాంతి కావలెను. నీద్రబట్టి టండుకు ముడిస్తాను.

భార్య—ఈమందు ఎప్పుడు ఇయ్యమన్నాడు?

వైద్యుడు—మీరు భర్తకు ఇయ్యకూడదు. మీరే తాగండి.

కారణం

యజమాని—నీవు వెనుకటి పనిని ఎందుకు మానుకొన్నావు?

పనిగావలసిన సమాస్తా—అక్కడ నాఅంత తెలివగు వాడు అక్కరలేదని చెప్పారండి.

వ ర్షం

సోహయ్య—వార్షికోత్సవం ఎందుకు జరగలేదండి?

భిమయ్య—వర్షాఅవేతనండి.

వృథాఖర్చు

ధనికుడు—నేనుఎన్నచూ వృథాఖర్చు చేయను. అందుకు భిన్నంగా జరిగినట్టునీవు చెప్పగలవా?

న్నేహితుడు—నిప్పుఆర్పేయంత్రము కొని రెండు సంవత్సరాలుండి. ఒక్కమారయినా దానిని ఉపయోగించక పోతిది. అది మూలమీద తుప్పుపట్టుచున్నది.

చుట్టము

కోడ్డు—అయిన నీకుచుట్టమేనా?

శ్రీ—కాదండి. వాపెనిమిటండి.

న భ

ఎల్లయ్య—మీరక్కడికి తొందరగా పోతున్నార.

భల్లయ్య—వీచినభతు.

ఎల్లయ్య—ప్రస్తుతస్థితిగూర్చి మీరేమి అలోచించారు?

భల్లయ్య—అలోచించడానికి నాకునేక ఎక్కడఉన్నాడి? ఇన్స్పెక్షన్తోయి వెంటనే ఉపన్యాసం ఇవ్వాలి.

అల్లరి

ఉపన్యాసం జరుగుతుండగా, వెంకయ్య తడవతడవకు అరుస్తూ ఉపన్యాసం జరగకుండ చెయ్యడం మొదలు పెట్టెను. సభ్యులు వెంకయ్యను బలవంతంగా నెట్టివెయ్యడానికి ప్రయత్నించిరి.

ఉపన్యాసకుడు—ఊరుకోండి. పాపము వెంకయ్య ఇక్కడ ఉన్నంత నేనే అరవగలదు. ఇంటికిపోలే నోరెత్తలేదు. అంతటితో వెంకయ్య కుల్లీ అరవలేదు. సభ నిరాటంకంగా జరిగిపోయెను.

మార్గం

మేజిస్ట్రేటు—రోటుకేబుల్ నుంచి గడిచురం. తీసావుకదా? అందుకు చూస్తుండగా ఎట్లాతీసావో చెప్పు.

ముద్దయి—ఊరికే చెప్పనండి. రోజుకు నాలుగురూపాయలియ్యండి.

అనుభవం

వృద్ధుడు—నాకు గుండెలలో ఇబ్బంది ఉందండి. అందుచేత అదైర్వముగా వున్నాను.

డాక్టరు—మీరు పొరబడ్డారు. గుండెలలో ఇబ్బంది లేదండి. కొంచెం అతిర్లం చేసింది.

వృద్ధుడు—వివిటయ్య నీవు నిన్నగాకమొన్న వైద్యుడవయినావు. నీకేం తెలుసును? నాకుండే అనుభవంబో నీకేమి వుందయ్యా?

అనాన్యుదీయ శాఖనూతగురువు

విరోపానుండి వచ్చిరి

బొంబాయి, నవంబరు 18:—మిర్జాబహదూర్ మహమ్మదు అహమెద్ ఖాలీఫాబాద్ మసీదుగాను అహమ్మద్ షా ఖామరిగురువు. వీరును కార్యదర్శులును నేడు విరోపా పర్యటనమునుండి వచ్చిరి. శిష్యులతోబాటు వారినేతులును, డాక్టర్ మన్మోహనమహమ్మద్ సాహిబ్ గారును సన్యాసింబటకు రేవునకు వెడలిరి. సన్యాసవ్రతము లభింపబడెను. సన్యాసవ్రతము నకు సమాధాన మిచ్చుచు ఖాలీఫాబాద్ మసీదుగారిట్లు చెప్పిరి. “నేను విరోపాఖండమునకు రోకార్యముగొరకు వెడలితిని నది జయప్రదముగ నెఱవేరెను. గొప్పవారును వారాశ్రమికులను నాయెడల గౌరవమును జూపెను. మహమ్మదీయులచే ప్రభువు మన లండనులో గట్టబడిన మసీదునకు వున్నాడి వేసితిని” అని చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

ఇబిన్ సాదు మక్కాకు ప్రయాణమైరి

సీరియన్ సమితి అధ్యక్షుని తండ్రి

దిల్లీ, నవంబరు 17:—అరేబియాలో సెడ్డుతనంజేకమునందలి సహనీల రాజగు ఇబిన్ సాదు మక్కాకు ప్రయాణమై వెడలెను. హెజ్జాజాసంస్థ అంతర్జాతీయమైనందున మేంజే పెద్ద ప్రభుత్వములవారికి సమస్యకల్గుట అనసరమని నూచించుచు సీరియన్ సమితి అధ్యక్షుడు సమస్య పరిష్కారము చేయుటకు మహమ్మదీయ సభయందు పాల్గొనవలసినదని యిబిన్ సాదుగారిచే ఆహ్వానింపబడ నాయన సమాధానమిచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

రివాల్యురు దొంగలించుట

కలకత్తా, నవంబరు 18:—టర్గురు వీధియందుగల తన భవనమునందుండి నోక స్పానిషు రివాల్యురును 18 తూటాలను దొంగలించబడెనని కాసనసభ్యులగు అబ్దుల్ జబ్బారు పార్లమెంటులో తాల్ తే పోలీసువారికి రిపోర్టుచేసిరి. పోలీసువారు విచారణ చేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ఫెని (నాఖాలి), నవంబరు 18:—అలికాయను శ్రీ త్రిపురరాజ్యనివాసియగు చందమయ అనువాని భార్య. పోలీసునా రీమెనుబాధించిరిని జేబడిన అభియోగమును విచారణ సల్పిన నాఖాలీసబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారు అసిస్టెంటు సజాయిన్ స్పెక్టర్ గు క్రసన్నకుమార జోగుగారిని డిక్టోషియరి తీర్పుచెప్పి జదలివేసెను. భార్యను గాపాడుటకు చందమయ చేసిన ప్రయత్నములకు అడ్డువచ్చి నాతని బంధీకృతుని గావించిన ప్రసన్న అను ముద్దాయిని అబ్దుల్ గని అను కనిస్తేబును 352,842 పి. సి. సి. కేక్ ను అక్రందించినదని మొనటివానికి రూ 70 లును రెండవవానికి రూ 30 లును జరిమానావేసెను. (ఆ. ప్రె.)

రాజుప్రతినిధినింగు

ధిల్లీ, నవంబరు 18:—సంస్థానాధీశ్వరల సమావేశ సందర్భమునవచ్చిన రాజులకు గౌరవాధ్యక్షులు నేడు రాజుప్రతినిధి విందొనరెను. ప్రసిద్ధిపడసిన అతి కారులు అసభ్యులును ఇందునకు వచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

దత్తమండలములనుండి అస్సాముకు బోయిన కూలీలు

మదరాసు అస్సాము ప్రభుత్వముల ఉత్తర
ప్రత్యుత్తరములు

నిన్ను ఈ ప్రభుత్వముల కార్యదర్శి అస్సామునుండి
కూలీలు తిరిగివచ్చుటకు గూర్చి చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారికిని
అస్సాము ప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను
ప్రకటించెను.

1

అస్సామునుండి కూలీలు తిరిగివచ్చుటకు గూర్చి ప్రతి
కలవ్యాకా తెలియబడే ముఖ్యాధికారి ప్రభుత్వమువారు అస్సాము
ప్రభుత్వమున కిచ్చిన పరితాప పత్రము.

మీ దిక్కున కేసునందు మదరాసు కూలీలకు జోక్య
ము లేకపోయినదని తెలుపగోరెదము.

2

అస్సాము ప్రభుత్వమువారు జూలై 21వ తేదీన యీ
రీతిగా ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

మదరాసునుండి పంపించబడిన కూలీలు అస్సాము జోలో
టలకు వచ్చినవారిలో కొందరు పనిచేయనివ్వడలేదు. వారు పం
పించబడిరి. అది మదరాసు ప్రభుత్వమువారు విచారించుటకు
గూర్చు. పోయినవారు 171 మంది. వీరు కడప అసంతృప్తం
కొట్టాలను.

3

అస్సాము దొరతనమువారి ప్రభుత్వమునకు ఆగస్టు 1వ తేదీన
యీదిగువ తేలుపంపిరి:—

మదరాసు ప్రభుత్వమువారికి మదరాసునుండి కూలీలను
అసంతృప్తలకలగించి రిప్పించిరని నిందలనుగూర్చి యీదిగువ
సమాచారము తెలుపబడియున్నది. జూలై 7 వ తేదీన
టిప్పుడు తేలు-మతోటలనుండి 189 మంది మదరాసు కూలీ
లు డిబ్రాంగురుకు బోయిరి. అచ్చటనున్న మదరాసు కూలీలు
ఎంతయునుండి వచ్చినవారు వారిని కలసిరి. డిబ్రాంగురు
నకు త్రవ్వకముగా తమకా తోడ్పడిన నచ్చలేదనియు, తల
గొట్టుకా తోడ్పడిన నచ్చలేదనియు, పనితీరులేదని
యు చెప్పిరి. తలగొట్టుకా రున్నారనునంతి వ్యాపించియుం
డెను. అది అసంతృప్తమని నమ్మజేసినను కొలది మండిమాత్రమే
గిరి పనిలేదేరి. వారిలో కూలీలుకానివారగు ముప్పుగొర్రు
పులను బిశ్రామి మేనేజరు వెంటనే స్వదేశమున కంపించెను.
మిగిలిన వారందరను కూలీలుగావచ్చుటచే వారిని పంపునపుడు
ఆక్రమమేమియు జరిగియుండదని భావించిరి. వారు వ్యాకా
ముగ చెప్పినదంతయును తిరిగి తమపనుల చేరెదరని డిప్టీకమి
షనరు దలంచెనుగాని అట్లు జరుగలేదు. కావున వారికి భోజన
వర్గలేనిది డిబ్రాంగురులో నుంచుటకు పిలువెడు గనుక ప్రభు
త్వమువారు స్వదేశమున కిచ్చబట్టి కంపించునలెనని
ముప్రభుత్వమువారు తీర్మానించెను. 171 మంది పంపించ
బడిరి. అచ్చటి డిప్టీకమిషనరునకు లక్ష్మీపురం డిప్టీకమిష
నరునందుగానే యీవిషయము తెలియబరచెను.

వీరిని మొదట తెప్పించుటలో కూలీలుగా చేర్చుకొను
నపుడు అసందర్భమేమియు జరిగినదేమో యని అస్సాము ప్రభు
త్వమువారు విచారించిరి. కాని అట్టి ధర్మాదు వచ్చుటలేదు పోలీసు
వారివద్దమాత్రము కొందరు తమకు గూ 15 లేక 20 కూలీలుట్టు
గలవని మొదటజెప్పిట్లు నడిచిరి. అసందర్భమేమియు జరుగక
పోయినను వారు అస్సాముకు కూలీలుగా పంపింపబడవారు కా
రములు నిశ్చయము. ఈ విషయమునుగూడ ప్రభుత్వమువారు
విచారించుచున్నారు. అస్సాము లేబరు డిప్టీ, తేలుకుట్టల
కార్యకర్తలనుగూడ తగుత్రద తీసికొనుచున్నారు. కూ
లీలకు రప్పించుటయందుగాని, యిచ్చుట పనిచేయుచుగోనుట
యందుగాని యేమియునా వారికిప్పుడు లున్నచో తప్పక విచా
రింపబడునని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు విశ్వసించుచున్నా.
పూర్తిగా సమాచారము తెలిసినపిదప మరల యెరుకవరచె
దము.

4

మదరాసు ప్రభుత్వమువారు అస్సాము దొరతనమువారి
కి ఆగస్టు 11 వ తేదీన యీదిగువ తిరిగిపంపిరి.

1 వ తేదీ తేలు అందినది. కూలీలు వదిలి రాకముందు తే
లుకుతోటలలో సంతకాలము పనిచేసిన తేలుగోరెదము.

5

అస్సాము దొరతనమువారి ప్రత్యుత్తరము:—మితంతి
నేదని. కూలీలు తోటలలో నెలకుపైగా రెండుమాత్రము నెల
లకు లోపుగా పనిచేసిరి. ఎంతయును తోటలనుండి కూలీలుపంపి
వేయబడిన పిదప మరల 45 మంది తోటలలో నాలుగునెలలు
లోపుగా పనిచేసిరి.

12 వ ఆ ర్య వై శ్య మ హా స భ

గుంటూరులో డిశంబరు 6, 7, 8 తేదీలకు జరుగును

ఈ సమయమున హిందూదేశములో చేతితో చేయబడిన వస్తు, వస్త్ర (పురు) ప్రదర్శ
ము జరుగును. స్థలము ఉచితముగానియ్యబడును. హైదరాబాద్, మైసూరు, నాగపురముల నుండియు
చెన్నరాజధాని పట్టణముల నుండియు షామారు 5, 6 వేల ఆర్యవైశ్యకృత్యాలు సమావేశ
మయ్యెదరు.

వస్తు, వస్త్రములను ప్రదర్శనమునకు పంపుడు

6

ఆగస్టు 19 వ తేదీన అస్సామునుండి మదరాసు దొరతన
మువారికి తేలు.

టిప్పుడు, ఎంతయును తేలుకుతోటలనుండి మొత్తము
పై 226 మంది తిరిగి పంపి వేయబడిరి. 116 మంది టిప్పుడునుండి 100 మంది ఎంతయునునుండి.
ఇందు 117 గురు ఖర్చులను ప్రభుత్వమువారు భరించిరి. మిగిలిన
వారిఖర్చులు తోటలధికారులు చెల్లుకొనిరి. మరొకరి
మండి తోటలధికారుల ప్రభుత్వమువారి జోక్యములేకుండ
స్వదేశమున కంపించెను. ఇంకొకరిందరు చెప్పకుండపరచిరి.
వారి జాడయేలేదు. ఈకూలీలలో నేరిగిగూడ బలవంతముగా
బుట్టించి మోసముచేసి 1901 సం 6 వ చట్టము 16 సెక్షన్
కొరతలనుపట్టు ఎగుమతిచేసిన యీ ప్రభుత్వమువారు నమ్మ
కాలరు. కాని ఇచ్చటనున్న వారిలో కూలీలకానివారుకారు.
వీరుమహాళ: అస్సాములో కూలీలయేటకుగాక కొన్నాళ్లుండి
డబ్బుగడించి తిరిగి తోటలధికారులుగా స్వదేశములకుబోవు నుజ్జే
తముతో వచ్చినట్లుజోచును. ఎంతయును తోటలలో యింకను
800 మంది యిట్టివారున్నారనియు వారిలో నెట్టివిక్రమము
యు సంతృప్తితో పనిచేయుచున్నారనియు మాకు తెలియవచ్చు
చున్నది.

7

అస్సామునుండి మదరాసు ప్రభుత్వమువారికి తం
కాత్ర:—

దత్తమండలములనుండి యీవత్సర మిచ్చుటకు వచ్చినకూ
లీలలో 800 మంది తోటలపనికిచరి. ఎంతయును చేసినను, యేమి
యిచ్చుటకు వినిక యింటికివోన పట్టుదలబూనిరి. వారిలో ఆ
సమర్థులకు వ్యాధిగ్రస్తులకు భోజనము వైద్యసహాయ మేర్పాటు
జేయబడినది. తేలుకుతోటల కార్యకర్తలనుగూడ వారిని
పంపించివేసిరి.

8

మదరాసు ప్రభుత్వమువారు అస్సాము దొరతనమువా
రికి పంపినతేలు:—

తేలుకుతోటలను విడిచివచ్చుటకు కారణములను తెలుపు
చు కూలీలు స్వయముగా నేమిచేసిరి వారివాత్సాలములను,
అందరైన మోసముచేసి, అసంతృప్తములబడి తమమనస్సుల
చేసిరి తెలుపుచు నడిచినచో నావిషయమును తెలుపగోరు
చున్నాము.

9

అస్సాముదొరతనమువారు సెప్టెంబరు 15 వ తేదీన మ
దరాసు ప్రభుత్వమున కంపితతేలు:—

అస్సాముతోటలనుండి 800 మంది కూలీలు తిరిగివచ్చు
టకుగూర్చి ప్రాయశఃపరిచియున్నది. ఈకూలీలు చెన్నరాష్ట్రము
నందుబాటు, అసంతృప్తం, కడపజిల్లాలనుండి పంపించబడిరి.
వీరు శివసాగరజిల్లానుండి లాక్సమేలంగి తోటలలో పనులకు
నియమించబడిరి.

యందుగా లాక్సమేలంగి తోటలనుండి జిల్లాముఖ్య
నమగ జోర్నలుబోయి. అచ్చట మేళంగికూలీలుగూడ వారిని
కలసిరి. డిప్టీ, డివిజనుల కమిషనరుగూడ వారిని కలసి కాత్ర
కసంఘము నూపర్చెంటుపహాయమున వారందరిని విచారించిరి.
వారు తమకు పంపునపు డిప్టీఅసందర్భము జరిగినట్లుగాని, అస
త్యజాగ్రాదుముగాని చేసినట్లుగాని సర్కారుజేయలేదు. తమ
కీసీరు వాతావరణము పని నచ్చలేదుగనుక తిరిగియింటికిబోయె
దమని జెప్పిరి. వర్షములకాధ పడలేదనిరి. తోటలకుతోయి
మాడునెలలుండినచో పిదప పంపివేయుదుమని యెంతజెప్పినను
వినకుండిరి. కొందరుమాత్రము మేలంగి తిరిగిపోయిరి. కానిగాం
గంతయు జోర్నలుబడి స్వదేశమునకు నడువప్రారంభించిరి.
నాగంగజిల్లాలో జక్కలబండ చేరి. వారికి అవసరమగుభోజన
వైద్యసహాయములు జేయమని జోర్నలునుండి తంతివార్తలు
వచ్చెను. అక్కడ తగిన యేర్పాటులు జరిగినవి. డివిజనుల క
మిషనరు నాగంగవరకు వారివెంటజెనెను. అప్పటికి గుమిగూ
డిన 850 మంది సెప్టెంబరు 12వ తేదీన కార్యకర్తలనుగూడ
నానుగరిస్తేమనుండి పంపివేయబడిరి. జోర్నలు ప్రయాణ
మునందు కొంతమంది 6 గురుకు పైగా మరణించినట్లు తెలిసెను.

అ గుంపునాయకు లాజబ్బువారిసైన్ వేలకనుంచి పిదప ప్రత్యే
కము పంపుట కంగీకరింపలేదు.

కావున వారు తిరిగిపోవుటకు యింటివిదా వెంగయె,
అస్సాముపరిశీలకులందరి ఆయివత్సరము ముఖ్యకారణములనుబట్ట
సందేహములేదు. అస్సాములోని స్థితిగతులు వారి స్వగ్రామ
ములకు చాల వ్యత్యాసముగలదు. వాటికా మార్పు నచ్చలేదు.
తమ స్వదేశమునందు కరువుప్రాయమనదని వచించు న్యాపించు
టచే గృహస్థులులైనవారికి పట్టుదల మరింతపొచ్చినది. సంగ
తులు విచారింపబడగా మేలంగితోటలలో వీరికి కూలీయు
నివాసవసతులు అన్నియు చాలతాగున్నట్లు తెలిసినది. లాక్స
తోటలలో కొందరుమాత్రము చాల తొందరబడి అసంతృప్తితో
యింటివెంగిచెల్లుకొని మాదాపుడి చేరిరి. వారుతిరిగిపోయినాక
మిగిలినవారుసంతృప్తితోపనిచేయుచున్నారు. మేలంగికూలీలు
ఉన్నవానితో తృప్తిచెందిరి. టిప్పుడు ఎంతయును తోటలవారు
ఖర్చులుపుచ్చుకొనియింటికిబోయినవారు తేలియగానేలాక్స
మేళంగికూలీలకుగూడ ఆశపుట్టినది. వారికి మొదటినుండిగల స్వ
దేశవింత, అసానునం దసహ్యతకు యిది తోడ్పడుటచే తోటల
పనికిరి.

10.

మదరాసు ప్రభుత్వమువారు అస్సామున కిచ్చిన తంతి
వార్త:—

తోటలపనికి కూలీలలో కొన్నిమంది మాత్రమే యిచ్చ
కు పంపివేయబడినయిరి తక్కిన వారందరిని స్వయముగా యిం
డపహాళ తిరుగాడుచున్నారనియు, మదరాసులో పత్రికలు
ప్రాయమున్నవి. ఇందుకు నిదర్శనము లేవయినగలవా? ఎంత
మంది తోటలు విడిచివెట్టిరి. ఎంతమంది స్వదేశమునకు పంపిం
చబడిరి? సంఖ్యలు తెలుపగోరెదము.

11.

అస్సాము ప్రభుత్వము జవాబు:— మారు 17 వ తే
దీన పంపిన తంతిచేసినది. తోటలు విడిచినవారి సందేహ సందే
ఖ్య తెలియకు. పంపివేయబడిన వారిసంఖ్య యిదివరకే, డివిజ
మి. కొలదినుండి గోవాటిమీదుగా స్వంత ఖర్చులపై రైలు
మార్గమున బోయిరి. మిగిలినవారు తోటలకు మరలిపోయిరి. శివ
సాగరజిల్లానుండి 800 కూలీలు తోటలపనికి (15 వ తేదీన)
అనేక గుంపులుగా జోర్నలు వైపుబోవుచున్నట్లు తెలియవ
చ్చెను. వీరుతప్ప మదరాసుకూలీ లెన్యకును యిండ్లబోవు
నదైతముతో విచ్చలవిడిగా తిరుగుచున్నట్లు తెలియదు.

12

అస్సాము ప్రభుత్వమువారు సెప్టెంబరు 25 వ తేదీన
ప్రసాదినతేలు:—

శివసాగరజిల్లాతోటలలో బలైరికూలీల ఆర్జనగూర్చి
మిశ్రప్రసాదించిరి. డివిజనులకమిషనరు కూలీలు తిరిగిపోవు
టకుగూర్చి విచారించుటకు లాక్సమేళంగితోటలకు బోయెను.
మేళంగిలోవారికి మంచి పోకర్తములు కూలీ ముట్టుచున్నట్లు
తెలిసికొనెను. తేక్సలోపరిశీలకులందరూ బాగులేకున్నను కుటుంబ
జోషకు తగినంతకూలీలు ట్టుచున్నది. కూలీలందరుబోలినచో
పనితీర్చవచ్చేకొనుటకు గూడ అవకాశముండెను. వారుపో
యినపిదప మిగిలినవారు ఆగస్టుమాసంతయునందు సెప్టెంబరులో
ను కూలీలకైనవని చేయనేలేదు. బాగుగాపనిచేయనందున కూ
లీ సగిగముట్టుకుండుట అధికారులలోపముకాదు. మరియు మ
ప్రాయకూలీలకు లిక్సాతోటలలో వచ్చినతేలువారే వారములవర
కు మామూలుకూలీ గాక దినమునకు 2, అ. అధికమొసంగబడు
చున్నదని కమిషనరుగారికి తెలిసెను. అదిగాక వారందరికి
తక్కువవధరలకు బియ్యము విక్రయించబడెను.

13

మదరాసు ప్రభుత్వమువారి తంతివార్త:—

మేళంగితోటలను విడిచివెట్టిన కూలీలకంతకూలీ సరిగా
ముట్టుచుండెను.

14

అస్సామదొంగతనమువారి జవాబు (9-10-1924)

విారంతికి జవాబుగా కవిమనరు గారు పెట్టెను. 4వ తేదీన చివాంచు బంపిన రిపోర్టును యాదీగ వ పొందుపరచుచున్నాను:—

రిపోర్టు

మెలంగిలో బలయందు మేనేజరుగారి వాక్యాలముగ్గుకొనిన పిదప కేసు పేరుకులను (రిక్టరు) జూచితిని. కూలి కలవాడిగా నిచ్చుచున్నారు. పురుషులకు 7 రూ. స్త్రీలకు 6 రూ.లకు 26 పనితేయుకోసంబు లెక్కజేసినచో ముగవారికి నీనమునకు 4ల 2పై. స్త్రీలకు 3ల 9పై. ముట్టును. పూటపూట యీ లెక్కనే బసంగబడును అధికముపనితేయుచో కోరికలు ఊహలు పనినిబట్టి మేనేజరు చెల్లినట్లు కూలియబడును. వోలుభూమి పనిభూమిగా మెల్లనవచ్చుచో నుండుటచే వారుచేయుచున్న ప్రవృత్తియపని కష్టమైనదిగాదు. ప్రక్కలో బలలో 40 రోజులు గొప్పగా బిక్కినచో జేయుచున్నట్లు నాకు తెలియవచ్చును. క్రొత్తగావచ్చిన కూలివారు దిమ్ముకు నియమితపని కాక పైగా మరింతపనిజేయుచున్నారని రిపోర్టు లోగలను. దానిబట్టి నిపక ప్రమేనదికాదని తెలియగలదు. చాల మంది రెండుమాడు నాలుగంతలు పనియధికముజేయుచున్నారని. గొప్పలు త్రవ్వుట గంట లేక గంటన్నర చేయుదురని మేనేజరు చెప్పెను. ఆకుత్రెంపుటయందెంతకూలియున్నారో లెక్క చేయుట కష్టము. దొంగలలో నెంతమానున్నదియు, యెంత మందికూలి పనిచేయుచున్నది గమనింపవలసియున్నది. స్త్రీలు దినాము తీయుటకు కొలచి లెక్కజేసి వారికి వారమునకొక సారి కూలియిచ్చును. రిపోర్టునుబట్టికాడ ఆకుగొయ్యిస్త్రీలు యీపనివలన తమకూలిని రెట్టింపుజేసికొనుచున్నారని తెలియగలదు. బాలరంగుడ బాగుగ గడించుచున్నాడు. మేళంగిలో కూలిబాగుగ ముట్టుననియు, మద్రాసీయులకెట్టియబ్బందియు యీవిషయమున నుండదనియు నేను చెప్పగలను.

శ్రీశ్రీయాశక్తి యొడయరు గంధ

భాండాగార నవమవార్షికోత్సవము

పై 1924 సంవత్సరము నవంబరునెల 23వతేదీ భాన వారమున మాగ్రంథాలయ నవమ వార్షిక పర్వంతి శ్రీమదాంధ్ర వార్షికి వావిలకొలను నుబ్బారావుపంతులవారి యాజమాన్యమున జరుపనిశ్చయింపబడినది. ఆసమయమున 22వ తేదీ శనివారము పైగ్రంథ నితేతన పక్షమున పంచమలకొత్తై వారిపాలెమున యాగ్రంథాలయ కాఖానిలయ సమారంభోత్సవము శ్రీమాకాటి. శివకంఠరము పిల్లెగారి యాధిపత్యమున జరుపుటకు గూడ నిశ్చయింపబడినది.

పి. సూర్యనారాయణరావు బి. ఏ. యల్. టి.

అహస్యనసంఘాధ్యక్షుడు. ధర్మవరము,

రాజద్రోహమునకు శిక్ష

యు. నగియాండా గారు

23.7.24 వ తేదీన దేవాలయమువద్ద జరిగినసభలో రాజద్రోహమును బోధించినది నగియాండాగారిపైని లేబడిక కేసులో జిల్లాజడ్జి ఆయనకు 5 ఏండ్లు కఠినశిక్ష వేసెను. ఇదివరకు రెండుసార్లు రాజకీయములకు నగియాండాగారికి శిక్షవిధింపబడినది. ఇది మూడవసారి. (ఆం. ప్రె.)

బరాజనర కౌన్సిలు

కాపిలేయను టాక్సు

“కాపిలేయను టాక్సును ఇల్లింపగూడదను విషయమును ఆయాసంఘముల అధ్యక్షులే నిర్ణయింపవలెను గాని దేశీయ సంఘమువారు నిర్ణయింపరు. సంఘ నాయకు లీవిషయమును గూర్చి 12, 18 తేదీలకు హోమమెంబరుతో మాటలాడిరి. దొరతనమువారు అన్ని ఉత్తరవులను కేసులను రద్దుపరచి 107, 108, 188 సెక్సులక్రింద శిక్షింపబడినవారి నందరిని కొన్నివరకు పైని చిడుటలచేసినచో యీఅందోళనమును వదులుటకు దేశీయులను కోరెదమని మేము సూచించితిమి”. అని కాసనసంఘ బహుమగ్గరగ పక్షమువారిపేరట కొందరు నాయకులు సంతకముచేసి ప్రకటించిరి. వారు ముడుపులలో సంచారమునకు వెళ్లిరి. (ఆం. ప్రె.)

బావా గురుదత్తుసింగుగారు

ఇండియామంత్రికి నోటీసు

బావా గురుదత్తుసింగుగారిపైని రాజద్రోహమునకు కేసు చేసి ఆయనకు దీర్ఘ కాలపు జైదుశిక్ష వేసిరి. ఆయనయిప్పుడు మియానువారి చెరసాలలో నున్నారు. ఆయన జిల్లా కలెక్టరు ద్వారా యిండియామంత్రికి నోటీసు పంపెనని 17, 18 తేదీలలో పంజాబులో ఆంగ్ల ప్రతికలును దేశ భాష ప్రతికలును గూడ ప్రకటించెను. (1) నన్ను 25.8.1924 వతేదీన అరెస్టు చేయుటచే కొనుగటామా రూప్తీమహానా నామముగా రాదుచినవారు తాలిచుండి నిలచి వాపుటవలన 1,10,000 రూపాయలు నష్టము వచ్చినది. (2) హంకాంబు ఉద్యోగులు నాస్తిమరును ఆచు చాలకాలము నిలిపియుండుటచే 100,000 రూపాయలు నష్టమువచ్చినది. (3) 850 మంది నాస్తిమరులలో వాస్కోమరునుండి ప్రజలకు రాగోరగా వారిని నిలిపి వేయుటవలన 50,000 రూపాయలు నష్టము వచ్చినది. (4) బడ్జెట్లో నాస్తిమరులలోనుండి 285,006 రూపాయల వెలగల పామానులను ఉద్యోగులు తీసికొనిరి. వాకు 7 ఏండ్లు శిక్షవేయుట వలన మరి 1000 రూపాయలు నష్టమువచ్చినది. బడ్జెట్లో విషయము జరుగనిచో నేను హంకాంబు వాస్కోమరు ఉద్యోగుల వలన నష్టము పరిహారమును బడసి యే యుండును. గాన రెండు నెలలలోగా నాస్తిమరును ఇయ్యనిచో నేను బావాచేసి రాబట్టుకొందును”. అని ఆనోటీసులో నున్నదని తెలియచున్నది.

పంజాబు రాజకీయసభ

మహాత్ముల అధ్యక్షత

డికేంబరునెల మొదటివారమున లాహోరులో జరుగ నున్న రాజకీయసభకు అధ్యక్షతవహించుటకు గాంధీమహాత్ము డంగీకరించెనని వందేమాతరం పత్రిక ప్రకటించెను.

(ఆం. ప్రె.)

మౌలానా జాఫర్‌అలీ ఖానుగారు

రావల్పిండి వెళ్లిరి

ఇప్పుడే చెరసాలనుండి వచ్చిన ఖానుగారు రావల్పిండి వెళ్లిరి. అచటనున్న హిందూవులును మహమ్మదీయులును ఆయనకు స్వాగతమొసరిరి. అటనుండి ఆయన హావోకి వెళ్లిరి.

(ఆం. ప్రె.)

బర్తావార్తలు

శ్రీయుత ఆచటవల్లి

నారాయణ రావుగారు

(ఎం. ఎల్. సి.)

మానసవృత్తు కేసు

వీరు రంగూనులో కార్మికపత్రికకు సంపాదకులుగా నున్నారు. వీరు ఆపత్రికలో మానసవృత్తకరము లగు విషయములను ప్రకటించి రిని బి. ఐ. ఎన్. ఎన్. కంపెనీ పెద్దమేస్త్రీ యిదివరకు కేసు చేసెను. ఇప్పుడు ఇండియను టెలిగ్రాఫు సోషల్ కులీల కంట్రాక్టు గంజా అచ్చయ్యగారు మరియొక కేసు చేసెను. సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో యీరెండుకేసుల విచారణయను యీనెల 25 వ తేదీన జరుగును. (ఆం. ప్రె.)

విచిత్ర మగుచేప

ఈదునున్న వాని కన్నుపొడిచెను.

బొంబాయి, నవంబరు 19:— ఎంప్లూమెంట్ నెట్వర్క్ టిలోని ఉద్యోగియగు కెప్టెన్ ఎ. డబ్లియం. హూఫర్ గారు బాక్ చేలో యీదునుండగ నొకవిధముగ జంతువు నాయనమీద బడి కుడికన్నుపొడిచెను. కొలాబా మిల్టరీ ఆసుపత్రి కాయన దీసికొనబడినది. కాని కన్నులకు గట్టిగా గాయముతగులుటచే దృష్టితిరిగిరాదని తెలియచున్నది. కన్నుబొడచిన జంతువు నొకవిధమున చేపయని హూఫర్ గారు నిశ్చయముగా చెబుచున్నారు. (ఆం. ప్రె.)

పంజాబులో ఖద్దరు విక్రయము

భారతఖద్దరు సంఘ ప్రతినిధి

బి. ఎఫ్. బారుచాగారు

“పంజాబులో ఖద్దరు విక్రయము ఉత్సాహకరముగా నున్నది. లాహోరులో నాలుగుకోసాలలో 4000 రూపాయల ఖద్దరును, మూల్తానులో ఒకకోసాలలో 1000 రూపాయల ఖద్దరును, డేరాగాజీఖానులో మూడుకోసాలలో 8680 రూపాయల ఖద్దరును, ముజఫరఖూరులో ఒక కోసాలలో 1000 రూపాయల ఖద్దరును, మొత్తము 3 కోసాలలో 9800 రూపాయలవలెగల ఖద్దరువిక్రయంబుజరుగుచున్నది. నేనురావల్పిండివెళ్లి అటనుండి డిల్లీ వెళ్లవలసి జచ్చినందున నైలాకోటకును విలుఫూరుకును జాలక తోటివి. నాకు చాలమంది సహాయముచేసిరి. మరి పెద్దమంది సహాయముజేసెద మని వాగ్దానముచేసిరి. నేను వారికందొకిని కృతజ్ఞుడను. పంజాబులో సన్నకములు వెనుకటికంటె తక్కువవ్యయముతోనే తయారగుచున్నవి. ఇంకొక సంవత్సరముపాటు, పంజాబువా రిటులే సహాయముచేసినచో రెక్కిన అన్ని రాష్ట్రములలోకంటెను తక్కువవ్యయముతో మంచిసన్నకము ఖద్దరు బట్టలు తయారగునని నేనుచెప్పగలను” అని బారుచాగారు ప్రకటించిరి. గాంధీమహాత్ముని సందర్శించుటకు 15 వ తేదీన బారుచాగారు లాహోరునుండి ఢిల్లీవెళ్లిరి.

రావల్పిండి

కోహాటు విషయములు

బారుచాగారి ప్రకటనము

“నేను రావల్పిండికిని కోహాటుకును వెళ్లివచ్చితిని. కోహాటునుండి వచ్చిన ఆగతికులకు రావల్పిండిలో చూచితిని. వారిలో చాలమందికి చాలినన్ని బట్టలులేవు. కొందరు బొత్తుగా గోచిపాతలతోనే యున్నారు. వారందరును దైన్యముతో కుప్పగూలియున్నారు. వారినిజూడగా చాల బాలికలిగినది. వారి కథలు వినగా దుఃఖ ముగిసినదికాదు. ధర్మశాలలలోను, పాఠశాలలలోను, దేవాలయములలోను వారికి తాపోసంగి సనాతన, ఆర్యసమాజ, హిందూ, క్రిష్టు, మార్కానీ, సంఘములవారు వాస్తవ్యులైయున్నారని విన్న ఆదరించుచు చున్నారు. ఈసంఘముల నేవ చాల ప్రశంసనీయును. ఆగతికు లీసంఘములవారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞులుగా నున్నారు. ఇప్పుడచట చలి బాధ చాలమెప్పుగా నున్నదిగాన వారికిబట్టలు కావలెను.

కోహాటులో పెద్దబజారులో దుకాణములు, యిల్లు, మందిరములున్నగునవి. తగు ల బెట్టు బడి యుండగా చూచితిని. హిందువుల యిండ్లను ముహల్లాను వోపిడిగాండు తగులబెట్టిరి. మహమ్మదీయ బాలురు వానిని నాకుమాపించి వివరములను తెలిపిరి. బోలీసువారును మైక్కు, నివసించు గృహములు బహుశకు చాలాగ్నిగనే యున్నవి. అట్టిచో నీ దోపిడుగులు గృహవాహములును ఎటులజరిగినో చాల వింతగానున్నది” అని బారుచాగారు ప్రకటించిరి. (ఆం. ప్రె.)

సరకులబండి వాగెనలు పట్టాలను

దప్పిపోయెను

బొంబాయి, నవంబరు 19:— కన్యాణమునకు పత్తిమై క్షుదారముందుగల ఖండవాలాస్తేవనువద్ద జి. వి. పి. రైల్వే సరకుబండిలోని రెండువాగెనలు పట్టాలను దప్పిపోయెను. పట్టాలుదప్పిపోవుటకు కారణము విచారించ బడుచున్నది.

(ఆం. ప్రె.)

బొంబాయి మునిసిపాలిటీ స్థాయిసంఘము

నీటికన్ను హెచ్చుచేయుట

బొంబాయి, నవంబరు 19:— మూడు, బూడుంబాపు పెర నెంట్సుండి మూడు ముహూర్తపువరకు నీటికన్ను పన్నుమీద హెచ్చించుటకు కమిషనరులచే నీయబడి రిపోర్టు బొంబాయి మునిసిపాలిటీ స్థాయిసంఘమువారు నిరాకరించిరి. కాని కొలత రేటుప్రకారముగా వెయ్యిగాలనులకు 14 అణాలనుండి ఒకరూపాయవరకు హెచ్చించుటకు కమిటీవారు రంగీకరించిరి.

(ఆం. ప్రె.)

(ဗ. ပေ.)

(1924 సం॥పు 2 వ సంబంధ విల్లు)

మదరాసు స్వచ్ఛాచార్యమును గురించిన విల్లునుండి నెలకుకమిటీ వారి పోర్టు

మదరాసు గవర్నరుగారియొక్క గౌరవనీయులైన శాసనసభ్యులగునభివారికి

మదరాసు రాజధానిలో ఆచార్యులను కేసులకు సంబంధించిన నట్టును సవరణ చేయుటకై విల్లును (1924 వ సం॥పు 2 వ విల్లును) గురించి ఆలోచించుటకు నియమించబడిన నెలకుకమిటీచేతగాను మొదలగునట్లు మొత్తము యాక్రొంది రిపోర్టును దాఖలుచేసుకొనుచున్నారము.

2. ఈవిల్లు ఇంగ్లీషులో 1924 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 15న తేదీనిన్ని, ఆరవము, తెలుగు, మళయాళము, కన్నడము, హిందూస్థానీభాషలలో 1924 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 19 వ తేదీనిన్ని, బ్రహ్మభాషలో 1924 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 26 వ తేదీనిన్ని ప్రకటించుటకై నెలకుకమిటీ ప్రకటించబడినది.

కమిటీవారు నెవంబరునెల 27 వ తేదీ శనివారమున గాల్వానందు 12 క్లంబులకు సమావేశమైనారు. (1) గౌరవనీయులైన సీ. పి. రామస్వామి అయ్యగారును, (2) డాక్టరు బాకా మల్లేయగారును, (3) జె. డి. సామ్యుయల్ గారును, (4) డి. బాకాబహదూర్ ఎమ్. కృష్ణన్ నాయగారును, (5) గోపాలియగారును, (6) సర్ జేమ్స్ సెయింట్ గారును, (7) అబ్బాస్ ఆలీగారును, (8) అడ్వోకేటు జెనరలుగారును హాజరైనవారిని.

4. (బ్రిటిషు అపరేధ న్యాయశాస్త్రమునకు మూలముగా ప్రయోగించిన ఫిర్యాదుచర్య నడుపువారిపై మామూలుగానుండు రుజువుచేసవలసిన భారమును కేసుయొక్క ప్రత్యక్ష ఆవరములనుబట్టి, యాల్విలుమద్యాయవైసించి తాముచేయుటచే, దీనినినిబంధించి దుర్వినియోగము చేయబడుతుండుటకై సాధ్యమైనంతవరకుల నన్నిటిని యేర్పాటుచేయుటకు కమిటీవారు నిశ్చయించినారు.

5. వేసములమున యాత్రయొక్క నిబంధనలు స్పష్టపరుపబడిన నట్లువుటకు, ప్రదేశములకు న్యాయవేషముచేయబడిన లనియున్నచో ఆప్రకటన కాసనసభ్యుల సభాసభ్యులకు విరుద్ధమేయుటకు ఆవకాశము నిచ్చుటకుగాను కాసనసభ్యులగునొక్క బల్లవైసించబడవలసిన అంగీకరింపబడినది.

6. న్యాయమేజిస్ట్రేట్లదా సభాసభ్యులైన కారణమేమియు లేకుండ చేయుటకు ఆగూఢకర్తయైన ఫిర్యాదు చర్యయేదైనను ఒక సేరముగా క్షింపబడె తనియుండునట్లు చేయబడవలసినట్లు అంగీకరింపబడినది. ఈకార్యము నిమిత్తము ఒకక్రాంతి క్లాజు చేర్చబడినది.

7. కమిటీలోని కొందరు మొదలగు యారెండు రక్షణములు వారీయున్నట్లు కనుపడలేదు. మరియు కమిటీలోని అధిక సంఖ్యాకులు 8 వ క్లంబుయొక్క నిబంధనలు ప్రకటిత ప్రదేశములలో గా ప్రకటిత రక్షణవుల స్వాధీనమునకు మితిపరుపబడవలసినయో, అట్టి ప్రదేశములకు వెలువలకుండు స్వాధీనము సామాన్యమైన క్రిమినలు (సేవకుల సంబంధించిన) చట్టముయొక్క అనుబంధ 6 దివి కెట్లుబడవలసినయో మూడవరక్షణమును ఒకదానిని చేర్చునాదు.

8. ఇతర మార్పులు కొంచము మొదలగునట్లుగా మూల లకు సంబంధించినవి. మరియు వారిలో విశేషమైన మూలములను యిది చేయించెదరు. మార్పులును, చేర్పులును యిట్టి ప్రకటనలో సంతృప్తిపడయున్నందున, ఒకమారు చూచిన ఆయితర మార్పుచేవో కనుగొనవచ్చును.

9. అక్షయొక్క నిబంధనలు దుర్వినియోగము చేయబడకుండుటకు రక్షణములను రాయారు చేయుటలో సాయపడిన దివాన్ బహదూర్ ఎమ్. కృష్ణన్ నాయగారు, రక్షణములను ఆలోచించు పనిలో తాము పాల్గొనియుండుట యాల్విలు మొత్తముగా ప్రతిమునకు తమ అంగీకారమును సూచించునట్లు భావించబడుచున్నది గ్రహించవలసిన కొరకున్నారు. సంవర్షములయొక్క కొంతములకు పూర్తిగా గవనియమునను సంవర్షములకు ఆలోచించుమీదట బ్రిటిషువేసనలు (సేరములకు సంబంధించిన) పరిపాలన తాలూకా దాగుగా అంగీకరింప

శాస్త్రిగారు-రాటము

జీ. శివశంకరంపిల్లగారు మాక్సిము గ్రాయుచున్నారు:—
రాటపు ధర్మము ననుష్ఠించువారి కంఠరకును శాస్త్రీగారి చెక్కిరింపుమాటలు ఆశోకోద్దేశకరములుగ నుండవలెను. ఆకాలముపై వారు చేయు ప్రయోగాలము లన్నియు ముందు జరిపియే గాంధీగారు సర్ పి. పి. రేగారును అనేకసారులు జవాబిచ్చి యుండిరి. ఇప్పుడంతకున్న యొక్కన జేవనదేమి యును లేదు. వాకు ఈరాటపు ధర్మ మంటే విద్విరుద్ధము లేదుగాని శాస్త్రీగారు యావిధముగ దండెత్తినపుడు వారికి ప్రత్యుత్తరముగ స్వాధీనమును మాత్రము చెల్లవ గోరెను. శాస్త్రీగారి టిట్టడిని:— “భారత దేశమంతయును రాటమపై నూలు వకుళకున్నయెడల కావలసిన గుడ్డలనుట్టుకు పరసహిత మపేక్షింపకుండ నుండవలసిన స్వాధీనముమీద యెందరు ద్రువపరపగలరు?” నేనుండునది గ్రామముకన్న కొంచెముపెద్దది. అయ్యది యామధ్యవరకును కలెచేత పీడింప బడుచున్న జిల్లాలోనిది. ఖద్దరు వందు అత్యంతవిశ్వాసము గల నామిక్ర మొకడు ప్రధినికొనిఅన్నములేక మాడువారికి వని గల్పించెదనని మాచుచుండెను. కొద్దిరోజులలోనే యీసహాయము చాల అనుభూయగ నుండెను. నూలువకుటకు యేటలు కావలసినయెడు నువా రెక్కచై పోయిరి. ఉన్నదూది చాలకనేవేయెను. ప్రతి రోజును యెన్నెన్నియో నూలుకండెను తయారగు చుండెను. చూచుటకు నేల్రోతనుగ నుండెను. ఇయ్యది అన్నము లేక మాడువపు దాగితి బోగొట్టుటకు మంచి ఉపాయముగ తోచె ను. అధికము వేయవారును, నేతగాండును పని యున్నదా యని వచ్చుటయు, కొట్టుకుడ్డలు, చొక్కాగుడ్డలు, అంగవస్త్రములు తయారగుటయు మాకు నూతనోత్సాహమును గలుగజేసెను. ఇందులన నాకు ఖద్దరునెడ పక్షపాతియు ద్రువపడి పోయెను. అందుచేత యెప్పుడైన ఖద్దరుగకుండ మరేదైన ధరించునెడల పాపము జేయుచున్నామేమో యని కట్టిపట్టుండెడిది. నేనేమాత్రము విశేషవస్త్రము ధరించుచుంటినో అంత వరకు నాయుంటిప్రక్కను అన్నములేక మాడువారికి అన్నము లేకుండ జేయుచున్నానని బాగా నమ్మితిని. ఇట్లున్నములేక మాడువారు ప్రతి గ్రామములోను నెండరెండోగలరు. భారతదేశమూ పల్లెటూలములలో నిండియున్నది. ఆ అన్నములేక మాడువారందరును పనిలేకుండ తీరికయుండు సమయములందు నూలువకుటనెడల గ్రామమున కంతకును గాకున్న కొంతవరకైనను సరిపోవునూలును తయారుజేయ గల్గుదురు. డబ్బుపెట్టు బడి పెట్టి వ్యాపారము జేయుచునువారి కిది లాభకరము గాక పోవచ్చును. కాని ప్రతిగ్రామమును యావిధముగ జేసినయెడల పరాకెత్తు లేకుండ కావలసినగుడ్డను తయారుజేసి కొనవచ్చునని నేర్పినపుడు, దేశమంతయుగూడ కొలది సంవత్సరములలో విదేశపు వస్త్రముతో నేల పనిలేకుండ జేయరాదో తెలియుట లేదు. ఇప్పుడు గ్రామములలో నెక్కడగ వాడుకలో గున్నది ఖద్దరే తప్ప మరేమియు గాదు. కావున ఈ నిర్మాణ కార్యక్రమంకమును ఏమ త్రము ప్రతికారము లేకుండనే నిర్వహింపవచ్చును. మొత్తములు వంతులు దామాషా గట్టుటలో నేను నిపుణుడనుగాను. కాని యీవిషయమున మాత్రము నేను స్వయముగ పరిశీలించి తెక్కలను జూచితిని.

“రోజుకు అరగంటవేపు నూలువకుటలను భాగ్య వంతులకును, బీదలకును, విజ్ఞానులకును, మూఢులకును యెప్పుడైన సహకారభావము గలుగజేయ గల యు పాయ మేమో మానవ సేవజేయవలెగాని, ఆ సంగతుల నేర్చుకొను వారుగాని చెప్పగలరా?” అని శాస్త్రీగారుడునుచున్నారు. నే నిందుకునాడ అవుననియే ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదను. వాగరకవంశ ములకు పట్టణములందుకన్న గ్రామములలోనే బీదలకు భాగ్య వంతులకును, విజ్ఞానులకును మూఢులకును సంబంధములు గల్గుట బడిన ప్రభుమనూత్రమునకు భంగకరమైన యాల్విలుకు తాము యింకను సింఖులైయున్నామని వారు చెప్పిగాదు.

10. ఈవిల్లుయొక్క నిబంధనలలో చేయబడిన మార్పులనుబట్టి విల్లును తిరిగి ప్రకటింతుటకు కమిటీవారు నిశ్చయించినారు.

సీ. పి. రామస్వామి అయ్యరు, టి. ఆర్. వి. శాస్త్రీ, బాన్. ఎఫ్. సింసన్, బాన్. మతాయి, జె. డి. సామ్యుయల్, అబ్బాస్ ఆలీ, సి. గోపాలియగారు, ఎమ్. కృష్ణన్ నాయగారు (పోర్టునెంటువారి గతెటు)

తప్పకుండు యవకాశముగలదు. మా లు పడుకుటకు దూది నీయక పోవుటవలన ఆకలితో గొట్టుకొనువారి నెంతరొదానో స్వయముగ జూడగలిగితిని. వాడయెడ నాసానుభూతి యొక్క వయ్యెను. ఈ యవకాశమువలన సహకార సంబంధభావము గురురకున్న మరిదేనివలన నుడుగగలుగు?

“కష్టపడి తీవ్రసంరంభము జేసి స్వరాజ్యమును గుంపాదించునట్లున సంపదయెడల భక్తికిని, నూలు పడుకుటకును యే విధమైన సంబంధము గాని కలుపుట తేమాత్రమును యుక్తముగాదని నేను నమ్ముచున్నాను” అని శాస్త్రీగారు రనుచున్నారు. నేనును యిదేమాదిరిగ సంశయించిన రోజులు గలవని యొప్పుకొనుచున్నాను. ఇట్టివరకును బెట్టుట మితవాదులేమో పాపము జేసినని వారిపై మోపి అవమానపరుచుట తప్ప దేమియు గాదని తలచియుంటిని. ఒక్కొక్కసారి నామనస్సులో నే నేను, డాక్టరు జెసాంటు, శాస్త్రీ, సప్రసాగారివంటివారే మి నూలుపడుకు తపముతోనూర్చునామేమియని నవ్వుకొనును. కాని రోజుకు అరగంటవేపున మాడుకొట్టుమండ పడినను సంవత్సరమునకు 60 కొట్ల రూపాయలు వచ్చునేయని నేను కొంటిని. దేశములోని సంఘములందు తరతమభావము లన్నియును పోయి ఒకజాతి యగుతు గాని, దేశమునకంతకును గావలసిన గుడ్డను తయారుజేయుటకు గాని యియ్యదియే ముఖ్యసాధనముగనని నేను నిస్సంశయముగ జెప్పగలను. నిజమే, మనము స్వరాజ్యమునకు జేయు సంరంభము చాల తీవ్రమైనదియొక కష్టమైనదియొక నును. కాని ఇదివరకు జేసినప్రయత్నములలో లక్షల కొలది మంది అన్నము లేక మాడుచున్నపుడు చేసినసంరంభ మెక్కడ నుండెను? దేశనిర్మాణమునకు పుణాదివేయుటకు ముందు మొదలుతగ్గులులేకుండ సమముజేయువని ఇరుగవలెనని గొట్టే ఒకసారి జెప్పెను. రాటము ప్రజలలో అధికప్రబోధమును గలుగజేయుచున్నది. అయ్యది అన్నములేకుండ మాడువారికి రక్షువంటిది. ఈమధ్య గ్రామములందు రాజీయప్రబోధమును గలుగజేయుటకు గూడ యీరాటమే ముఖ్యకారణమనిచెప్పినను తప్పలేదు. సామాన్యగ్రామమునకు యీరాటము సంగతి తెప్పినదప్ప ‘భాధ్యతా మత ప్రభుత్వ మేమో’ ‘ద్యుద్ధవిధాన మేమో’ పార్లమెంటు విధాన మేమో తెలియనే తెలియదు:

బర్తా బాధమతస్థుల సభ

ప్రభుత్వమువారికంపిన విజ్ఞప్తి

దొరతనమువారి సమాధానము

రంగూను, నవంబరు 18—పొంగొలు కోర్టువారికి గౌరవమును జూపవలయునను నిబంధనలను రద్దు చేయువలయు నని యు పొంగొలకు కలిసేతు విశింపవల దనియు, వారిని ఖయిదీల నుండు ధరింపకుండ మినహాయించ వలసిన దనియు గోరుచు నొక విజ్ఞప్తి అఖిలబర్తా బాధసభవారిచే ప్రభుత్వమువారికంపబడినది. ఘనశివహించిన సార్వభౌమని ప్రభుత్వమువారిచే స్థాపించబడిన కోర్టులందు బ్రిటిషువారి పద్ధతిని గౌరవము జూప నలయునని బర్తాప్రభుత్వమువారు సమాధాన మిచ్చిరి. ప్రపంచ మందెచ్చటను మతాచార్యుల కొకటియు యితరల కొకటియు కాసనము లేదనియు కలిసేతు విషయమున దొరతనమువారు జెల్పి, కాసన తిరస్కారము గావించవలదని మతస్థుల కెల్లఁకును ఉద్వేగింక వలసినదని, సభవారికి చెల్లబడినది. (అ. ప్రె.)

పోవుగారిపర్వతినీధి

నీరియచ కా తెలిక్కువిషవల సమావేశము
కొచ్చిన్, నవంబరు 19:—కై ప్రకటనముల విషయములను పర్వతను సోమవారమునాడు యొర్నాతుకముందు ఆర్చి విషవలగారి భవనముందు సింయను కా తెలిక్కు విషవలలు పోవుగారి ప్రతినిధియగు మొట్టువరెండు అల్లెగిన్ మోసేరి యం. లెక్సిగ్ గారి యాజమాన్యమున సమావేశమైరి. నిన్ను పోవుగారి ప్రతినిధి సింయను కై ప్రసభాతక సన్యాసివలపాళ కాలను సందర్శించిరి. వీరాపాలీ అర్చివిషవలగారి అతిథిగా నేడు మధ్యాహ్నము పోవుగారి ప్రతినిధి యుండెదరు. అచ్చటి మోందవ కై ప్రసభా చేయునని విషవలగా ముదవలయునని ఆంధోకసము చేయుచున్నారు. వీరు పోవుగారి ప్రతినిధిని సందర్శించుటకు తపప్రతినిధులను బంపెదరు. ఆంగ్లో హైందవుల ప్రతినిధులగూడ పోవుగారి ప్రతినిధిని సందర్శించెదరు. (అ. ప్రె.)

ధోరాజ్ సత్యగ్రహము

సుప్రసిద్ధ ప్రజానాయకులనిర్బంధము

మదరాసుపౌరుల యసమ్మతినభ

నిన్నటిదినము సాంధ్యభవనమునందు "ధోరాజ్ సుప్రసిద్ధ ప్రజానాయకులందరను గుండాలు ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధించినందులకు" తిరుణాపముగిని తెలుపుటకై మదరాసు పౌరులు మహాత్మా గాంధీ సానీటుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి.

సభకు విచ్చేసినవారిలో శ్రీయుతులు, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, మాలానా యాదూబ్ హుసేన్ సేటు, యమ్. కె. ఆచార్య, అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్, గద్దెగంగయ్యనాయుడు, అబ్దుల్ హక్ సాహెబ్, మాలానా అబ్దుల్ లతీఫ్ ఫరూఖీ, (అజ్ హ్ హింద్ పత్రికాసంపాదకులు) అబ్దుల్ కరీమ్, ఉప్పిసాహేబు (మ. కా. స.) గారలు గలరు.

హిందీభాషయందలి ప్రార్థనలతో సభాకార్యక్రమము ప్రారంభింపబడినది.

ధోరాజ్ ప్రయతనకాళా ప్రతినిధియగు యమ్. ఓ. ధోరాజ్ వాలాగారు: హిందీలోనిట్లుపన్యసింపిరి.

ధోరాజ్ 40,000 జనసంఖ్యగల పట్టణము. పురపాలనాధికారమంతయు ప్రభుత్వాధికారులయధీనములో నున్నది. ప్రభుత్వాధికారులు నిరంకుశులై తమయిచ్చనచ్చినటుల అధికారములను చలాయించుచున్నారు. పురపాలనయం దనేకలోపములుగలవు. వీధులవికలవంతములగుజేయుటకువిద్యార్థనములు పడగొట్టబడినవి. అందులకు పరిహారమేమియు నొసంగబడలేదు. కొంతపోరాటముపై బహుస్వల్పమైతే మాగ్యహయజహనుల కొసంగబడెను. అధికారులు అనేకవిధముల ప్రజలనుండి ధనమును లాగి ప్రభుత్వమునకును తమకును డబ్బుసంపాదించెదరు. ప్రభువు అధికారులపలహోలను వినుచుందును. ఇంతగొప్పపట్టణమును దీపములపాకర్క మేమియు నొసంగబడియుండలేదు. పలువురు, స్త్రీపురుషులు ప్రభుత్వమువారి స్వల్పాధికారులచే ననుదినము బాధింపబడుచుందురు. ప్రజానాయకులు వీనినిమాచి పహింపజాలక ప్రజలకష్టములను వివరించి వానిని నివారించగోరుచు భావూరి సాహెబు (ప్రభువు) గారికి విజ్ఞప్తి వంపుతానిరి. బహిరంగభలు జేతమంతటను జరిపి తమజబ్బుందులను ఆనమ్మగిని చెప్పిరి. పత్రికలందు ప్రచురించిరి. కాని ఇంచుకైనను ఫలము గలుగక పోయెను.

విద్య, వైద్యసహాయము

ప్రజల విద్య గ ర పుటకు ప్రభుత్వము వారెట్టి సదుపాయములను జేయలేదు. ప్రజలే తమస్వంతధనముతో పాఠశాలలు నడుపుచున్నారు. ఒక్క వైద్యాలయమే ప్రభుత్వమువారిచే పోషింపబడుచున్నది. సాలుకు రు 600 లు మందులుగూను వెచ్చించెదరు. ప్రజలు స్వయముగ మూడు డాక్టరులయనులను పోషించుచున్నారు.

ప్రజలు ప్రభుత్వముపై నాందోళన సరిపినందులకు శిక్ష గ ప్రభుత్వమువారు తుక్కుల నవరిమిత్తును. దేశమునందు ఎవరిరి. అవి మిక్కుటమై ప్రతిదినము 10 లేక 15 మంది ప్రజలనుకరచి బాధింపుచుండును. ఎన్నియో విజ్ఞప్తులు ప్రభువునకు పంపబడినను, ఈజబ్బుందులను తొలగించుట కెట్టిచర్యయున్నా తేనికొనబడుట లేదు.

భావనాస్వాతంత్ర్య నిరోధము

రాజ్యములో రాజభక్తియంతయును ప్రజాపక్షమును వహించియున్నట్టి పత్రిక "కలియవాడే సమాచార" అనునది. ముందుగ ఎట్టికోటిను ఇవ్వకుండనే ప్రభుత్వాధికారులు పత్రికాలయమును మూయించి పత్రిక నాపుట కాజ్ఞాపించిరి.

పోలీసు అధికారము

ప్రజలంత గౌరవనియులైన పోలీసువారిచే నింకింపబడుచున్నారు. న్యాయశాసములందు చాల పక్షపాతియు జూపబడుచున్నది. రాజ్యమందలి న్యాయవాదులు అధికారులభయమునకు లోనై ప్రభుత్వమువారు చెప్పెడి అభియోగములతో ప్రజాపక్షము వహించును. ప్రజల తరపున వాదించుటకు రాజ్యమందలి న్యాయవాదులు తప్ప ఇతరులనెవ్వరిని తీసుక రాగూడదు. పలువురు నాయకులు ఆక్రమముగ శిక్షింపబడిరి. అందుగలవారలకు మహాత్మాగాంధీ,మాలనా సేకతాలీగారలు వారి రాజభక్తికి సత్కృతిని గుర్తించియున్నారు. బహిరంగ సభలుగూని, పత్రికలు పంపివెట్టుటగాని అనుజ్ఞ లేదు.

చివ్వురుప్రజ లొకచో చేరరాదు. ఇట్టి కఠిననియమములకు ప్రజలు పాలగుచున్నారు.

నిర్బంధితులైన నాయకులు

జవాబ్ అబ్దుల్ సతార్ హాజీ అబ్దుల్లాసేటు. 2 జవాబ్ అబ్దుల్ సతార్ హాజీసులెమాన్ సేటు. 8 శ్రీయుత హరిశంకర్ 4 జవాబ్ హాజీ అబ్దుల్ హాజీజ్ సేటు. (కిలాఫత్ సంఘకార్యదర్శి) 5 శ్రీయుత పానాచంద్ జవాబ్ బహిమ్ సాహెబు (కలియవాడే సమాచార పత్రికాసంపాదకుడు).

తీర్మానములు

(1) గొండాలు ప్రభుత్వమువారు తమ సంస్థానమునందలి దేశభక్తులను ప్రజానాయకులు నైన ప్రముఖులను పరిపాలనను విమర్శించిన కారణమున వారిని నిర్బంధించినందులకై మద్రాసుపౌరుల ఈ సమావేశము అట్టి ప్రభుత్వచర్యకు తమ సంపూర్ణ అసమ్మతినిన్ని గొండాలు సంస్థానముందలి ప్రజలకు తమ సానుభూతిని వెల్లెచుచున్నారు.

మాలానా యాదూబ్ హుసేను సేటుగారు:— పై తీర్మానము నుపపాదించుచు సభ్యులెల్లరు తీర్మానమును ఆమోదింపగోరిరి.

యమ్. కె. ఆచార్యగారు:— తీర్మానమును బలపరచుచు బ్రిటిషు ఇండియానుండుగాని మరియే స్వదేశసంస్థానముండుగాని ఇట్టి నిర్బంధచర్యలను వినుట ఎంతయు విచారకరము. భారతీయులగు సంసానాధీశులే ప్రజానాయకులను, దేశోద్ధారకులను కైదుచేసి నిర్బంధించుట కడుంగడు కోపనీయము. అచ్చటిప్రజల ఇడుములన్నియు మీతో అచ్చటి నుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు ముచ్చటించియున్నారు. కాన ఆప్రభుత్వము వారి చర్యను నిరసింపబయు, నిర్బంధముల నెదుర్కొనుచున్న ప్రజలకు సానుభూతి గనుపరచి మనకు చేతనైన సహాయము చేయుటయు ముఖ్యకర్తవ్యము.

అబ్దుల్ హమీదుఖానుగారు:—తీర్మానమును ఆంగ్లమున బలపరచుచు గొండాలు సంస్థానాధీశుల దుశంతములను ప్రజలు వడువట్టి బాధలను వివరించిరి. ప్రభుత్వమును నానుపరచు మద్దేశముతో పరిపాలన విమర్శించి ప్రభువునకు సంస్థానముందలి అధికారుల దురాగతముల వెల్లడించిన మాత్రమున దేశభక్తులను నాయకులను నిర్బంధించుట అక్రమము. అప్పటినుండియు జాంబాయి మొదలగు స్థలములందు ప్రజల పక్షమున ప్రయతన సంఘములు ఏర్పరుపబడి ఆందోళన సలుపుచున్నవి. ప్రజల కష్టములు దినదినమునకు వృద్ధియగుచున్నటుల ఆందోళనవలననే తెలియుచున్నది.

స్వదేశసంస్థానముల విషయమై కాంగ్రెసువారు జోక్యము గలిగింపరాదని మహాత్ముడు కాంగ్రెసునందునుడిచియున్నాడు. కాని మన సోదరదేశీయులు పలుకష్టములకు లోనగుచుండ మానవధర్మము నాలోచించియైనను సంస్థానాధీశుని చర్యను గర్హించవలెను. దక్షిణా ప్రికాయందలి మనసోదరదేశీయులకు మనసానుభూతి గనుబరచుట ఎట్టి ధర్మమో గొండాలు ప్రజలకుగూడ అట్టి సానుభూతిని జూపుట ధర్మమైయున్నది. స్వదేశసంస్థానముందలి ప్రజలకును వారి కష్టములందు మనము తోడ్పడులెను.

గద్దె గంగయ్యనాయుడుగారు:—తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రజల రంజింపజేసి వారికష్టముఖులందు పాగ్గొనుచు, దేశీయుల ముఖభాజనులతెయక పోషించువాడై కాజని చెప్పదగినవియు, కాజా స్వభావత మంచివాడైనను తన క్రింది అధికారులనుపాలకులతోబడి సర్వస్వాతంత్ర్యములనువారికివదలిన నట్టివాడు నిజముగ నసమ్మతమేమనియు, సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులు, శ్రీమంతులును గౌరవనీయులగు హిందూ మహాత్ముడి యనాయకులను నిర్బంధించుట చాల అక్రమమనియు ప్రజలెల్లరు దేశమంతటను ఇట్టిచర్యలను బహిరంగసభలద్వారా నిరసింపట ధర్మమనియు చెప్పిరి.

(2) వ తీర్మానము:— "మొదటితీర్మానమును, గొండాలు సంస్థానాధీశునికిని, గొండాలు సంస్థాన ప్రజలకు సానుభూతిని కలిపి వార్త నివృత్తులకు ఈ సభవారు సభాధ్యక్షుని కోరుచున్నారు."

అబ్దుల్ లతీఫ్ ఫరూఖీగారు:—తీర్మానము నుపపాదించుచు గొండాలు సంస్థానముందలి ప్రజలసామాన్య పౌరస్వత్వము లెటుల భంగపరుపబడుచున్నవో వివరించి సంస్థానాధీశులకు ప్రజలనుంచి అనేక అక్రమపద్ధతులచే ధనమును పగులించేయుదురనియు, కాంగ్రెసుఅజ్ఞ ననువరించి స్వదేశసంస్థాన పరిపాలనయందు మనము జోక్యము గలిగింపరాక జూయనకు తోడ్పడితే యల కష్టములకు సానుభూతి గనుబరచి తోడ్పడకుండుట తో

నవధర్మ విరధమునియు అసంస్థానప్రజల సేతులు స్వరాజ్యోద్యమమునకును, భిలాపత్ ఉద్యమమునకును భనసహాయ మొనర్పరనియు నుడిపిరి.

ఉప్పిసాహేబుగారు (మ. కా. స) హాజీఖాయి పురుషోత్తమ్ మెహతాగారలు తీర్మానములను బలపరచిన మీదట అధ్యక్షులకు నందనములతో కథ ముగిసినది.

క్యాబ్రేంగ్యులర్ క్రికెట్టు

కాగపురము, నవంబరు 18:—జి. వి. పి. క్యాబ్రే గ్యులర్ క్రికెట్టు ఆఖరుఆటయందు మొదటిసారిలో పార్సీవారు 109 రన్నులను సంపాదించిరి. వీరికంటె హిందువులకు 22 రన్నులు యెక్కువగలవు. (ఆ. ప్రె.)

పెగుబిల్లాలోబందెపోటు

ఆర్ధరుబందిపోటువాండ్లు పట్టువడిరి
తంగూరు, నవంబరు 18:— బక్కాకాష్ట్రీమందలి పెగుబిల్లాలోని క్షృతాకావాఫీర్గాలో సోక్రగామునును కొంతమంది దోపిడిగాండ్లు ముట్టడించిరి. బందిపోటుగావించబడిన వెంటనే గ్రామాధిపతియు మరియొకమండ్రుగరు గ్రామస్థులును దోపిడిగాండ్లను వెన్నంటివడిరి. బందిపోటుగాండ్లు ఆయుధపాటులుగనుండిరి. కాని గ్రామస్థులు ఆర్ధరుబందిపోటుగాండ్లనుపట్టుకొనిరి. గ్రామస్థులుమాచిన సాహసమునకు దైర్యమునకును గవర్నరుగా రభసించింపుచు డిప్యూటీకమిషనరుద్వారా తంకినపిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఎత్తైనకాళి గుమస్తాదొంగతనము

నెమళ్ళుక కమిలుచేయుచును;
అమృతసరము, నవంబరు 17:— బాబు సుందరసింగ అను గుమస్తాను మరొకరు ముగ్ధులను అమృతసరము మేజిస్ట్రేటుగారు నెమళ్ళుక కమిలుచేసిరి. వి. పి. సి. 454 కేసుకు ప్రకారమువీరివిచారింపబడిరి. ఎత్తైనకాళిలో వీరు రు 44000 ల కిన్నెత్తుగలవస్తువులను దొంగిలించిరి. పిర్యాదీల తరపున 12 సాక్షులు విచారింపబడిరి. పోలీసువారుబట్టుకొనజాలని కేసు పి. వి. డి. వారు బట్టుకొని ముద్దాయాని ఆరెప్పుడేడిరని మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పులో విమర్శించెరి. (ఆ. ప్రె.)

కీ. శే. బులుసు ప్రకాశయోగి:—వీరువెలనాటి

బ్రాహ్మణులు. వికాఖపట్టణమందల మందలి యెలమంచిలి వీరి నివాసస్థానము. వీరు బ్యాంకును గొంచెము విద్యాభ్యాస మొనరించిరి. సహవాసబలమునలన, ఇట్లోమద్య (కల్లు: పానము) దధికాపక్తిగలిగి కలిగినట్లు దానికైవ్వయించిరి. చివర కుపాధ్యాయవృత్తి నవలంబించి యనేక బాలబాలికలకు విద్యాభాసము చేసిరి. వీరికడను విద్యనభ్యసించిన బాలబాలిక లెల్ల మిగుల విద్యార్థవాది గుణములు గలిగి సత్వీరవ్రసము గలిగియున్నారట దానివలననే జనులు వీరికడను తమ పిల్లలను బంపువారు. వీరు ఆ మ ర డాం తి ము బ్రహ్మచర్యముననే గడపిరి. అష్టలిక బ్రహ్మచారి యన ముందుగ వీరినే చెప్పవలసియుండును. వీరు తీరికజేరలంట్లు నోడలు ముడుచుట్లు మద్యమును నేవించి సంతతియు హరిభజనమునేయుండుచువారు. ఒడ లెంతవలచినను భగవంతు వెన్నడును ముఱియొలుంగరు. వీరిచే నెలకొల్పబడిన భజనకూటమునందు వీరికిప్పులు సార్వకాలమును వేదాంతమును గానము నేయుచుండును. చనిపోవుటకు గోలదినమునందన కిప్పులనెల్ల గాబించి వారితో దాను శేపురకపపదమునందన ననియు హరిభజనతో దనకేనమును కృతానవాటికి గొనిపోవలయుననియు నీయోగిపుంగవు 'వాదేశి'చెను. కాని కిప్పు లామాట విశ్వసించ జాల'యిరి. కృతినయన నుదయముననే తన విద్యాగ్రులు మొదలగువారిని వెంటబుట్టగాని తానిపుడే మరణించెదనని చెప్పుచు దనయంటిలోనికిని జనియెను. అట్లు శోక తుట్టుపురుగువంటి పాము కావరాగా "ఇదియే వాప్రాణము లం గొంపోవు దేమూత" అని చెప్పుచు దానిని చేతితోబట్టుకొని రెండవచేతిమీద కఱపించుకొని నెంటనే స్వృతితప్పి యునుచుబాసెను. ఇదివఱలో నెంతతేని విహగ్రములయిన పాములైననుబట్టుకొని కఱపించికొనుట సాధారణమయియున్నను నేడు వీరికి తుట్టుపురుగు నిజముగ కాలపాళమంజునది. యోగిపుంగవు దామరకాల విచార మెటుంగక యనసానమందుగూడ జిలుంగవులోడనే పరమపదముం జేరెను. వీరియకాల మృతికిని, భావికాలజరితును బ్రహ్మచర్యవ్రతగర్వితులను వీరి వియోగమునకును విషాదాశ్చర్యపరితాపము లందని పౌరుడొక్కఁడును లేఁడు. వీరియాత్మి యఖండారందముం దవ్వయ మగుంగాక.

క. సాంబమూర్తిశాస్త్రి

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ నవంబరునెల 20-వ తేది

గురువారము

రేపు

రేపటిదినము భారతదేశనాయకులు బొంబాయి నగరమునందు సమావేశమయ్యెదరు. కాంగ్రెసునందలి బహిష్కార స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులే గాక, మితవాదులు జస్తినుపక్షమువారు హిందూలు సంఘప్రతినిధులు మున్నగు రాజకీయ కక్షలవా రెల్లరునుకలిసి సంగ్రహించెదరు. ఇట్టి యవకాశము ఇదివర కెన్నడును చేకూరియింపలేదు. హైందవాధికారవర్గము వారిట్టి కలయికకు తోడ్పడినందులకు, వారి సభింపించినవచ్చును. ఏల యింద రొక్కచోట సమావేశమగుట? ఏల కలిసి సంగ్రహించుట? ఈ ప్రశ్నలగూర్చి దూర మాలోచింపవలయును. దేశమునావరించిన మహాపుడవము నెదుర్కొనుటకు, భారతీయులు జాతిమతిభేదము లేక, పక్షభేదముతో బనిలేక, నేటివేదికపై కేరి కృషి నలువలయు నని గాంధీ మహాత్ముడు దలచుచున్నాడు. ఇట్టికోర్కె సఫలమగుటకు మార్గమొక్కటేగలదు. అన్ని పక్షములకును అన్ని శాఖలకును, కాంగ్రెసుమహాసభ ఆతిథ్య మొసగుచున్నది. అయ్యది జాతీయ సంస్థ. అనధికార పార్లమెంటుసభ యను నామము కాంగ్రెసుసభకు సార్థకమగును. కాంగ్రెసుసభ దేశమునకు జేసిన యవకారములను మరువక, ఆసభద్వారా ముక్తిగాంచుటకు భారతీయులు ప్రయత్నించుట ధర్మము. ఇందుకు తగినవర్పాటుల గావించుటకే రేపటిదినము బొంబాయిసమావేశము గూడుచున్నది.

కాంగ్రెసుసభ బెల్గాములో జరుగనున్నది. గాంధీమహాత్ముడి సభ కధ్యక్షతవహింప నున్నాడు. కాంగ్రెసు తరుచ్చాయల క్రింద ఎల్లరును గూడ గలుగుచో మహాత్ముని యవదేశములను శక్తివంచనలేక నాచరింపగలుగుచో, భారతీయులు ధన్యులయ్యెదరు. రాజాపునంవత్సర మంతయు మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద దేశీయులు బనిచేసి స్వరాజ్య గమ్యస్థానము జేరగలుగుదురు. అన్ని పక్షములవారును ఏకాశయ బద్ధులై యున్నారనుటకు సందియములేదు. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై ఎల్లరును పరితపించుచున్నారు. గమ్యస్థాన మొకటియైనను పద్ధతులం దైకమత్యము గుడినిగాని ప్రయోజనముండదని పలువురు తలంచుచున్నారు. భిన్నపద్ధతుల నవలంబించెడివారిమధ్య సంయోగము గుడురుపెట్టుట? గాంధీ మహాత్ముడు కనిష్ఠ సామాన్యంతమును పేర్కొనుట కిదియేకారణము. నిర్మాణకార్యక్రమమే కనిష్ఠసామాన్యంత మని మహాత్ముని తలంపు. గాంధీ-దాసు ఒడంబడిక యందిదియే పేర్కొనబడెను. బొంబాయి సమావేశము నందీ విషయము సంగీకరించుచో సత్వరాభివృద్ధి గలుగు ననుటకు సందియములేదు. నూలుచందా

వలన కద్దిరునిర్మాణమున కమితప్రాప్త్యాహము గలుగుట తథ్యము.

ఇందుకు ఆక్షేపణ దెలిపెడివారు గలరు. నూలుచందా నిర్బంధమును సూచించుననుట వ్యర్థవాదము. డబ్బుచందాయందు సయితము నిర్బంధముగలదు. ఇట్టి నియమములులేని సంఘముండనేరదు. నూలుపడుకుట వలన, దేశమున కత్యంత లాభము గలదని యంగీకరించెడివారు, నూలుచందా నిచ్చుటకు వెనుదీయరు. రాటమే సంయోగసాధనమని గ్రహించుచో, ప్రస్తుతస్థితిలో నైకమత్యము చేకూరుట నులభము. మహాత్ముడిందుకొరకు సంపూర్ణార్పణము గావించుచున్నాడు. కాంగ్రెసువిభానమునుండి, వస్త్రబహిష్కారముదప్పమిగిలినబహిష్కారములనుతోలగించుటకు సయితము సమ్మతించుచున్నాడు. ఇట్టి యనుకూల సందర్భములలో గూడ మితవాదులు కాంగ్రెసు సభలో తేరి పనికేయటకు వెనుదగ్గుట తప్రశస్తము. లేకపోవరతుల గోరుట పాడిగాదు. అన్ని పక్షములవారిని కాంగ్రెసుసభలో జేర్చుటకు మహాత్ముడు ప్రయత్నించుచుండ, క్రీడునుమార్చి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులకు కాంగ్రెసులో స్థానము లేకుండ జేయవలయునని మితవాదులు గోరుట సంకుచితదృష్టిని సూచించుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితిలో, సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యము సాధ్యమగుననియే పలువురు తలంచుచున్నారు. ప్రజాశయములను సఫలపరచుటకు ఇంగ్లండు ఏమాత్రము సమ్మతించని యెడల, ఆదర్శమును మార్చుకొనవలసిన యవసరము ఎల్లరకును గలుగును.

మరియొకకోర్కె ఇంకను విచిత్రముగ నున్నది. అసహాయ కార్యక్రమమును ప్రస్తుతము నిలుపుట గాక, ఎప్పటికిని దానిని పునరుద్ధరింపకుండ అభయ మొనగవలయుననుట, ఆలోచనలేని విషయము. ప్రస్తుతసమయమున, అసహాయ కార్యక్రమమును నిలుపుటకు కారణము సంయోగమును బలపరచుటకే. అసహాయపద్ధతి లందలి ముఖ్యాంశమును గ్రహింపక, పరస్పర కలహములకు తావిచ్చుటచే, దేశదుస్థితి హెచ్చినది. అందుచే తీవ్రబహిష్కారములను నిలుపుట యవసర మని మహాత్మునకు దోచెను. ప్రజలలో సంయోగము బలపడినప్పటికీ, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి బహిష్కారములుగాని, శాసనోల్లంఘనముగాని అవసరమని దేశమెంచుచో, మరల వానినవలంబింపగూడదా? స్వరాజ్యము కేవలము విన్నపములతోను తీర్మానములతోను సిద్ధించునా? తమ కష్టములేనిచో, భావికాలమునందు మితవాదులు ప్రత్యక్షచర్యల కంగీకరింపక భావచ్చును. ఇప్పటినుండియు ఆ విషయమై యోచింపనేల? మితవాదు లెల్లపుడును ఒక్కతీరున నుండజాలరు. నిన్నటి మితవాదులు నేడు అమితవాదులగుచున్నారు. నేటి మితవాదులు రేపటిదిన మమితవాదులయ్యెదరు. మితవాదుల సంఖ్య నానాటికి యంతరించుటకు కారణము, వారు ప్రజాభిప్రాయ ప్రాబల్యమును గ్రహింపకుండుటయే. అందుచే నికముందయినను వెనుకటి మాంద్యమును విడిచి, కాంగ్రెసుప్రయత్నములకు తోడ్పడుట వీరి ముఖ్యధర్మము.

గాంధీ-దాసు ఒడంబడికవలన నిర్మాణకార్యక్రమము నెల్లపక్షములవారును చేపట్టుటకు వీలగు

ను. శాసనసభా కార్యక్రమమును స్వరాజ్యపక్షము వారు కొనసాగించుట కేర్పాటు జేయబడెను. ఈవిషయమున స్వరాజ్యపక్షమువారి తీరక పక్షములతో సమాధానపడెదరనుటకు సందియములేదు. స్వతంత్రపక్షముతో వీరిదివరకే చేతుల గలిపియుండిరి. అందుచే, మితవాదులును స్వరాజ్యపక్షమువారును పోరాడుట కవకాశముండదు. విశుద్ధ బహిష్కారవాదులకు, ప్రస్తుతపుడంబడిక ఆశాభంగము కలిగించెననుటకు సందియములేదు. దేశము నత్యున్నత మార్గమునకు గొంపోయిన అసహాయకార్యక్రమము కాంగ్రెసు విభానమునందు లేకుండుటచే, దేశాభివృద్ధి కుంటుపడునని, వారుతలంచుట వింతగాదు. కాని ఒక్కవిషయము నెల్లరును జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. బహిష్కార కార్యక్రమముపై మహాత్మున కన్న నెక్కుడు విశ్వాసమును నెక్కుడుపట్టుదలయు ఇతరులకుండనని యూహింపజాలము. మహాత్ముడు అసహాయధర్మమును తనజీవితమునందు విరమింపజోడు. స్వరాజ్యసిద్ధియగువరకు మహాత్ముడు పంచవిధ బహిష్కారములను కొనసాగించునని తలంపవచ్చును.

అందుచేమహాత్మునియందును, అసహాయధర్మమునందును విశ్వాసము గలవారెల్లరును మహాత్ముననుసరించుట కెట్టి యభ్యంతర ముండజాలదు. అసహాయవాదులు వెనుకటివలె దీక్షతో తమ విశ్వాసముల ననుసరించుటకు గాంధీ-దాసు ఒడంబడిక అడ్డగింపదు. నిర్మాణ కార్యక్రమమును వారెక్కుడు పూర్తితో నిర్వహించుటకును కాంగ్రెసునందలి ఇతరపక్షములలో నిర్మాణోత్సాహమును పురిగొల్పుటకును మహా దవకాశ మేర్పడినది. ఇట్టి యవకాశమును బహిష్కారవాదులు కోల్పోవుట ధర్మమా? గాంధీ మహాత్ముని విశాల భావమును వీరు గ్రహింపవలదా? మహాత్ముడు దేశమును అభోగికి గొంపోవునని ఎవ్వరును నూహింపజాలరు. దేశకాల పరిస్థితుల ననుసరించి కార్యక్రమములు మార్పు జెందుచుండును. ఏకాద్యక్రమమయినను జాతీయసంయోగమునకు దోహద మొనగవలయును. అట్టి ప్రయోజనము కొరత వడినపుడు దేశనాయకుడు తగినమార్పుల సూచించుట వింతగాదు. మహాత్మునితోపాలు అసహాయవాదులు తమ జీవితములందు ఉన్నత ధర్మముల ననుష్ఠించుచు అభిమానత్యాగము గావించి స్వరాజ్య నిర్మాణమునకు నిరాడంబరముగ కృషి నలుపుచో వారి త్యాగము నిర్మలమై నిరుపమానమై బ్రకాశించును. అందుచే బహిష్కారవాదు లాశాభంగులు గానక్కరలేదు. మహాత్ముడు జూపిన దారిని నడుచుటకు వారు వెనుదీయజనదు. మహాత్ముడికముందొక పక్షమునకు గాక దేశమున కంతకును నాయకు డగుచున్నాడు. రేపటిసభకు అఖిల భారత కాంగ్రెసుసభ్యులలో దాదాపుగ నందరును హాజరయ్యెదరని తేలియుచున్నది. వీరుగాక కాంగ్రెసుసభ్యులు గాని ప్రముఖులు. పలువురు వెడలుచున్నారు. బొంబాయి సమావేశమునందే కారణముచే నయినను అన్ని పక్షములవారికిని బనికవచ్చెడి పద్ధతి గుదురకబోయినను, సంయోగము నకు మూలాధారము తేర్చునని నమ్మెదము. వైషమ్యములును, మనస్తాపములును చల్లారవచ్చును. ప్రేమయు, సఖ్యమును ప్రవర్ధిల్ల గలవు. భారతమాతృ

తనయులందరను, మాతృభుజమును తీర్చుకొనుట ముఖ్యమని భావించకమానరు. బొంబాయి సమావేశమునందు అట్టిభావము బలపడచో, దేశమున కత్యంతలాభము గలుగునట్లుకు సందియములేదు. నూతనసర్వంధవిధానమునకు దేశము తగినజవాబు చెప్పవలెను. స్వరాజ్యసిద్ధి నాటకపరుచుట కేరికిని సాధ్యపడి దని జూడవలెను. అట్టితేరి, ఇంగ్లండులో నేపత్తిమువా రధికారమునందున్నను, ప్రజాభిలాష లను సఫలపరుడక తప్పరు.

శివశంకరంపిళ్లగారు: నూలుచందా

టి. శివశంకరంపిళ్లగారు, అనహాయవాదులు గాకన్నను నూలుచందా విషయమై శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు దెలిపినయాత్మేపణల సంగీకంచుట లేదు. వీరివలెనే ఇతరమితవాదులుగూడ దూర మాతోచించుచో, నూలుచందావిలువను తప్పక గ్రహించగలుగుదురు. శివశంకరం పిళ్లగారు వేరొక చోట ప్రచురించబడిన లేఖయందు స్వానుభవమును తెలిపిరి. దూదిని కొని తుమబాధితలకు సప్లయి చేయగ, ప్రజలెటుల ఎగబడిరో, వీరు దెలుపు చున్నారు. తగినయేర్పాటులు లేకుండుట కాంగ్రెసు లోపముగాని ప్రజలలోపముగానేరదు. కద్దరముల మున ప్రజాసామాన్యమునకును విద్యాధికులకును సన్నిహితసంబంధ మేర్పడననిగూడ, పిళ్లగారు అనుభవపూర్వముగ దెలుపుచున్నారు. నూలు పడుకు నిమిత్తము దూదిని సప్లయకేయనపుడే, ప్రజలపట్ల తమ కత్యంతసానుభూతి గలిగె నని పిళ్లగారు రంగీకరించుచున్నారు. అట్టితేరి, బీదలు ధనవంతులు అనుభేదము లేక ఎల్లరును రాటమును త్రిప్పుటయందు నిమగ్నలగుచో, ఎక్కుడుసఖ్యము గుదురు ననుటకు సందియ మేమి? గ్రామస్థులు నూలుపడుకుచో ఏగ్రామమునకు సరిపోయెడి వస్త్రము లాగ్రామ మున తయారగును. కద్దరుబట్టలు మిగుల చౌకయగును. ఇట్టిసిద్ధి, అస్సాం తోటలలో యవ మానములపాలగుటకన్న శ్రేష్ఠముగాదా? కాంగ్రెసుసభవారు నూలుచందాసంగీకరించుచో, స్వరాజ్య శాస్త్రి క త్యంత ప్రోత్సాహము గలుగు వనటకు సందేహము లేదు. మరియొక రహస్యమును శివశంకరం పిళ్లగారు బయటపెట్టిరి. స్వరాజ్యము తీవ్రసంఘర్షణమువలనగాని కలుగ నపుడు నూలుపడుకుటవలన ప్రయోజనమేమని శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు రదిగిరి. కాని శివశంకరంపిళ్ల గారు రొక్కప్రశ్న నడుగుచున్నారు. ప్రజాసామాన్య మంతయు స్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నములందు పాల్గొనుట కిదివర కెట్టి ప్రయత్నము జరిగెను? రాజకీయసమావేశములకును ప్రజాసామాన్యము నకును సంబంధము లేకుండెను. గాంధీ మహాత్ముని మంత్రోపదేశమునకు పిమ్మటనే ప్రజా సామాన్యమునందు తాజకీయ ప్రబోధ మత్యధిక ముగ వ్యాపించెననుటకు సందియములేదు. రాటమే స్వరాజ్యచిహ్నమై వెలయుచున్నది. రథోత్సవ సమయములందు గూడ రాటమున కుచితగౌర వము చూపబడుచున్నది. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము, పార్లమెంటరీ స్వరాజ్యము, ద్వంద్వప్రభుత్వము మున్నగు పదములకన్నను రాటచిహ్నము స్వరాజ్యవ్యత్యేకతను గ్రామప్రజలకు తేట

ఆంధ్రం గాంధీ మహాత్ముని వుజాని డి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

20-11-24

చందాలు
ఇదివఱకు 50424-14-8
ఇదివఱకు 24549-1-8
కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిచేతన వసూళ్లు
కోశాధిపతివద్దను, ఇతరత్రను వసూలు మొత్తము
కోశాధిపతివద్ద 24604-1-8

పూజానిధికి సామునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబుకెట్టిపిడిమిద్రాసు.

పరుషవచ్చు నని శివశంకరం పిళ్లగారి నమ్మకము. ఇంతవరకును రాజకీయ వ్యవహారములు పరాధీన భావము ననుసరించెను. ఇకముందునుండియు స్వతంత్రత క్తిని పురికొల్పవలసి యున్నది. మితవాదు లీకార్యసాధ్యమునకు తోడ్పడుచో దేశమునకు మేలొనర్పగలరు.

అస్సాం కూలీలు

పశ్చిమాంధ్రదేశమునుండి అస్సాం తోటలకు వెడలిన కూలీల నెదుర్కొనిన దాత్యాగ్రము చదు వరులకు దెలిసియే యున్నది. కూలీలకు అరచేత వైకుంఠము జూడెదమని మోసపునంగతుల జెప్పి వారిని దూరదేశమునకు గొంపోయిన ఏజెంట్లు తమ వాగ్దానములను చెల్లించకబోయిరి. కూలీలకు నిజస్థితి తెలియగనే లేచి రా బ్రయత్నించిరి. కాని అందరును రాలేకబోయిరి. వచ్చినవారయినను చేత పైసాలేక దారిలో ననుభవించిన కష్టములు మిక్కుటములు. వ్యాధియు మరణములును వారి దుర్గతి నినుమడింపజేసెను. ఇంతవరకు నిజస్థితి బయల్పడలేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు నిజ సందర్భముల గనుగొని రిపోర్టు జేయవలసినదని ఇరు వరు డిడ్యోగులను నియమించిరి. వారి విచారణ ఫలిత మింతవరకును తెలియలేదు. తెలిసినప్పటి నయినను కూలీలదుస్థితి ఎంతవరకు నివారణ యగునో తెలియదు. నిన్నటిదినము మద్రాసు శాసనసభలో, మద్రాసు ప్రభుత్వమునకును అస్సాం ప్రభుత్వమునకును మధ్య జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తర ములు బయల్పరుపబడెను. వానిని వేరొకచో ప్రచు రించితిమి. అస్సాం ప్రభుత్వమువారు వ్యవహార మును తేల్చివైచుటకును తోటయజమానులను సమర్థించుటకును చాల ప్రయత్నము జేసినటుల గనుపించును. కాని వారు దెలిపినసంగతులను బట్టియే తమకు 15, 20 రూపాయల జీతములు ముట్టునని కూలీలుతలచి రియ, కాని పురుషులకు 7 రూపాయలను స్త్రీలకు 6 రూపాయలను మాత్రము ఇచ్చుటకు తోటయజమాను లంగీకరించి రనియు, అందుచే కూలీలు హతాశులయిరినియు, తెలియగలదు. ఇంతదూరము నుండి వెడలి కూలీలు పనిచేయుటకు బద్ధకము జూపినటు అన్యతము. ఏలనన, పశ్చిమాంధ్ర దేశపు కూలీలు ఒడలుదాచుకొనువారుగారు. పని జేయుట కుద్దేశ్యములేకుండ గొప్పపదవులను సంపాదించుటకు కూలీలు వచ్చి రనుట నిరర్థకవాదము. తోటయజమానులను సమర్థించుటకు అస్సాం ప్రభుత్వమువారిరీతిని పాల్పడుచుండ, కూలీలకు న్యాయ

మెటులగలుగును? ఇకనయినను ఆంధ్రులు మేల్కొని ప్రజాసామాన్య కష్టములను నివారించుటకు తమ శక్తింతను ధారబోయుట యవసరము. తిండికిని బట్టకును ప్రజల కిబ్బంది గలుగనిమార్గమును అన్వేషింపవలయును. రాటము తుమనివారికి యని అనుభవజ్ఞులు దెలుపుచున్నారు. అట్టితేరి, కాంగ్రెసు ప్రముఖులు ఉపేక్ష వహించుట పాడియా? మన కూలీలదుర్గతికి, మనమే ముఖ్యకారకుల మని గ్రహించుట ముఖ్యము.

ఇంపీయల్ బ్యాంకు కేసు: పోలీసువారు

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసులో పోలీసువారి పద్ధతులు తీవ్రవిమర్శనమునకు పాత్రమై యుండెను. ప్రభుత్వమువారుగూడ పోలీసుఉద్యోగుల చర్యలను నిరసించినటుల దెలిసెను. అట్టిసిద్ధిలో పోలీసుకమిషనరుగారు పోలీసుఉద్యోగుల నభినందించుట ఏటి న్యాయమో యూహించవచ్చును. ప్రభుత్వమువారి విషయమై విచారణ జేయుచున్నారట. ఇట్టివిచారణను ప్రారంభింపకముందు, కమిషనరుగారి ప్రకటనము వెలువడెనని లామెంబరుగారు నిన్నటిదినము శాసనసభలో తెలిపిరి. అటులయినను, కమిషనరు గారి చర్యను సమర్థించుటకు వీలులేదు. న్యాయస్థానములవిచారణను పోలీసువారు గౌరవింప రనుట కిది నిదర్శనము.

హంటుహత్య

సెంటుథామసు హంటుహత్యను గురించి ఇంకను విచారణ జరుగుచున్నదను విషయముదప్ప వేరొకసంగతి బయల్పడుచున్నది. గుడ్డు పెడ్డులో తుపాకిమందు కొరకు కాపలాగాయుచున్న మిలిటరీభటు లిరువురు హత్యసమయమున లేరనిమాత్రము ప్రభుత్వమువారు దెలిపిరి. నిజవ్రమానము తెలుపగలవారికి బహుమతి నిచ్చు ప్రశ్న గూర్చి ప్రభుత్వమువారింకను ఆలోచించుచున్నారట. ప్రజలను తల్లడిల్ల జేసిన యిట్టివిషయమున, తగిన చురుకుగాని పట్టుదలగాని గనుపించకుండుట, శోచనీయము.

సీమయందు ధర్మశాలయ దేశము

సాపింపబోవుట

ఆలహాబాదు, నవంబరు 18:— సీమయందు హిందూ ధర్మశాలయ, దేశమును స్థాపించుటకు చేయు ప్రయత్నములు ఫలప్రసూతము లగుటకు యిండియా యందు నొక నిధి స్థాపింపబడుచున్నది. ఈమహాకార్యమునకు 30 లక్షల రూపాయలు గా జరియును. దర్మంగ మహాశాసాగారు కార్యనిర్వహణ సంఘాధ్యక్షులుగ నుండురు. (ఆ. వె.)

విదేశ వార్తలు

చీనాపరిస్థితులు

నూతన ప్రకటనము

పికింగు స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము

లండన్, నవంబరు 18:— పూర్వాపూర్వము చీనాను చతుర్థ శతాబ్దములను మరల అన్నిటిని సమావేశము చేసికొని తిరిగి చిన్న చిన్న వార్తలు ఇంకను అంతరించలేదనియు 'చామాన్సు' లతో జరుగుచు వైసిక ప్రభుత్వమును 'వామముతో' పూర్వము ప్రధాన కార్యాలయము చేర్చుచున్నారనియు పికింగు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించినదియు తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము పూర్వాపూర్వము హోంజోలో నున్నట్లును తూర్వాచానీ గారిని తనకు ప్రధాన కార్యనిర్వాహకునిగా నియమించుకొనెదనని తంజింగు పెననియు చీనా ప్రతికూలు తెలుపుచున్నది. ఇప్పుడు అలాచింతవలసిన విషయమేమన, చాంగ్ నోర్ కొ పెంగ్ న్యూసింగు గాగు కేంద్ర రాష్ట్రముపై యుద్ధమును సాగించెదరామనియు లేక ప్రత్యేక లండనును తూనుచి గాగ్రింద ఏకమగుదరామనియు. అలాచింత ఈ విషయమై నిమగ్నులై యున్నారు.

ఇండియా మంత్రి ప్రభుత్వము

శ్రీ సిఫార్సులు

పూర్తిగా త్వరలోనే అమలుజరుపవలెననుట

లండన్, నవంబరు 18:— ఇండియా మంత్రి అంగీకరించిన 'శ్రీ' సిఫార్సులను పూర్తిగా అమలులో పెట్టుటకు పార్లమెంటు శాసనములు గావలెననియు, అవసరమనియు, కాని త్వరలోనే గూడనున్న పార్లమెంటు సమావేశమున శాసనము శ్రీ విషయమై జేయబడుటకు వీలులేదనుచున్నారనియు తెలియుచున్నది.

మసోలు వ వహారములు

లండన్, నవంబరు 18:— మసోలు విచారణసంఘము వారు మొదట తర్కిలో సంగతులన్నిటినిజూచి తెలిసికొని పిమ్మట లండనుకువచ్చుననియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచేట సహాయమునంతను జేసెదరనియు తరువాత మీ ఆంగ్లో రా ఇరాకుల కోసందరనియు తెలియుచున్నది.

కల్లాంపు గారిని మన్నించి

విడిచి పెట్టుట

లండన్, నవంబరు 18:— యుద్ధ సమయమున ప్రతిహతుల ముగ ప్రహరము సత్వేనని వై కొల్లవాడు ప్యారిసులో ప్రాత ప్రధానామాత్యుని, ప్రాతమంత్రి మాన్విగారిని దేశభ్రష్టులను గావించిరి. వారిని మన్నించుచు ప్రెంచి నేతలు వారు తీర్మానమును గావించిరి.

చీనా నల్లమందు సభ

నూంచెస్టరు గార్డెయన్ యభిప్రాయము

లండన్, నవంబరు 18:— నూంచెస్టరు గార్డెయన్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— ఇండియా నల్లమందు ఎగుమతిని ఆపుతేసిక ఇతర పోలిగాదుల పని ఎక్కువగునని భారతీయుల న్యూటా నిజమే కాని ఇండియాలో నల్లమందు నుపయోగించుట నీతిచాప్యమును యభిప్రాయము గట్టిగ ఏర్పడుచున్నది. ఇదివరకప్పుడే అభిలభ్యత సంఘమువారు నల్లమందు అదాయమును నిలువననలెనని తీర్మానించిరి. దాని యుపయోగమును మానుకొనవలెననుచున్నాడు. శాసనసభలో ఇట్లు తెలియజేయుట మార్ ప్రాచ్యవర్తక విషయములో కొంత సంచలనమును, చీకకను గలుగజేయుచున్నది. మునుపటికంటె ఇప్పుడు తర్కి పెరిగి యు దేశములు ఇండియాకు తోడ్పడును.

జర్మన్ నష్ట పరిహారములు

లోవియను గ్రంథాలయమును పునర్నిర్మించుటకు 100000 మార్కులను జగ్జములు చెల్లియం దేశమున కిచ్చిరి. మొత్తముమీద 148000000 బంగారు మార్కులను ఆయాదేశములకు జర్మనులు ఇచ్చిరి.

జర్మీనగర అగ్ని ప్రమాదము

పీఠులన్నియు కొలిమిలగుట

లండన్, నవంబరు 15:— ఉదయం 11-40 న్యూయార్కులో ఇదివర కన్నడు కనివిని ఎటుగని అగ్ని ప్రమాదము జర్మీనగరమున ప్రారంభమైనది. కాళ్ళిచ్చునలె చెలరేకు చున్నది. నూ రే కార పు క ర్కా అ య ము న మొదట అగ్ని బయలుదేరెను. అతిథయంకరముగ పీఠులన్నియు అంటుకొనెను. పీఠులన్నియు అగ్ని బాల్లలతో కొలిమిలాయెను. వేలకొలది ప్రజల ఇండ్లను భయముతో వదలికొనిరి. ఇతర కర్కాలయములకు అగ్ని వ్యాపించకుండ నిపునల్లార్చువారు ప్రయత్నించిరి.

200,000 చాల్లలకుపైగా నష్టమునచ్చినది తెలియుచున్నది. వేయకుటుంబములు గృహములు లేకుండ పోయెను 50 మందికి గొప్పగాయములు తగిలెను. నిపునల్లార్చువారికి 20 మందికి తీరముగాలెను.

ఆస్ట్రేలియాలో సోవియటు

ఋణము

కుదర లేదు

సిడ్నీ, నవంబరు 18:— సోవియటు ప్రభుత్వమువారు ఆస్ట్రేలియాలో 200000 పౌనుల ఋణముకై ప్రయత్నించిరి కాని కుదరలేదు. 800 పౌనులమాత్రము ఇయ్యబడెను.

కమ్యూనిస్టు నురిదీయుట

రీవర్, నవంబరు 16:— కమ్యూనిస్టు విచారణలో ఉండి యుటకు నిశ్చయించిన టాంపు అను నాతనిని ఉరిదీసిరి. మరి కొందరికి, 12 గురికి శిక్షాధికారమునకు కారాగారవాసము విధించిరి.

ఆశ్చర్యకరమగు

ఆదాయపు పన్నులు

లండన్, అక్టోబరు 30:— ఆమెరికాలో ఆదాయపు పన్ను రహస్యమును తొలగించుటకు క్రొత్త శాసనములను జేయుటచే కొన్ని మొత్తములను ఇదివరలో వసూలుజేసిన ఆదాయపు మొత్తమును ఆమెరికాను ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు. గరిష్ఠ మొత్తమును ఒక్కవ్యక్తి రాకెల్లరు అనునాతడు 148784 పౌనులనిచ్చెను. బొడ్డకంపెనీవారు 4000000 పౌనుల ఆదాయపు పన్ను నిచ్చిరి.

దేవళములందు స్త్రీలు

మతాచారిణిగ నుండుట

వసరమనియు వాచంతయు దీనికితగినవారనియు వేమికెక్కి చక్కనికన్నీయ యుపకృతించుచుండి అందరిమనములను ఆకర్షించుననియు అందుచే స్త్రీలనుగూడ దేవళములందు ఆశార్యత్వమునకు అంగీకరించవలెననియు దీనికెంతయు పీరు తగినవారనియు స్త్రీలు తమ తప్పులను ఒప్పుకొనుటకు స్త్రీరేయందుట సహజమనియు ఇండియను మతగురువైనను.

అవరంగబాదు పియానుస్మితగవు

ప్రేమకవునిని తీర్మానము

లండన్, నవంబరు 18:— పియానుతప్పులు ముఖానా నుపయోగించుకొను అధికారమున్నదనియు కాని ప్రజలవత్సములకు భంగములేకుండ పేజిస్ట్రీలు జెప్పినట్లు యుపయోగించు కొనవలెననియు ప్రేమకవునిని తీర్పుజేప్పెను.

సర్ రాబర్టు హరన్ గారి

ఇండియా పయనము

లండన్, నవంబరు 18:— ఇండియా, బర్మా, సింహళములను సర్ రాబర్టు హరన్ గారు 27 తేదీని బయలుదేరుచున్నారు. కొంత ప్రభుత్వపనిమీదను కొంతవరకు కులాసార్థమును వచ్చుచున్నారు. ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండు, కనడాకుగూడ పోవలెననుచున్నారు.

యుద్ధమునకు పూర్వము

జర్మనులీయవలసిన ఋణము

వాటాలు

చెల్వెయంకు 640609, ద్యానిజు 5718729, జకోస్లావియా 248879, పొలండు 1750861 (అప్రైవేటీషియా) పొలండు ఇంతరరాష్ట్రములకు 1712458 బంగారుమార్కులను ఇచ్చుటకు ఏర్పాటుజేసిరి.

ఆస్ట్రేలియా నావికులనమ్మే అంతరించెను.

వాయువార్తా ప్రచారము

ఇండియాకు 'బీము' పద్ధతి

లండన్, నవంబరు 15:— ఉదయం 11/40 ఇంగ్లండు నుండి పోయిన మేమాసములో ఆస్ట్రేలియాలో ఒక తంతి వార్త జేరెనది. మరికొన్ని పరిశోధనలనుజేయు అటునండి ఇటు ప్రచారమునకు ప్రారంభించుటకు వీలైనది. ఇంగ్లండు ఆస్ట్రేలియా, చెప్టువర్డుకు 12000 మైళ్లదూరము. ఈదూరముకు 9000 మైళ్లు. తక్కువ పొడవుగల అయి ఒకేవైపున కేంద్రీకరణమగుటకు వీలగును. ఇదియే 'బీము' పద్ధతిలాభము. ఆంతగా ఖర్చుపెట్టెను ఎడిమిడుకుండను. ఇండియాకు ఇది చాల వరకుపయోగింపబడును.

మరాఠోలో ప్రెంచివిధానము

అబ్దుల్ కరీం గారు

మరాఠోలో ప్రెంచివిధానమును చర్చించుచు టైముస్ పత్రికా విలేఖరి ప్యాడిసునుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— స్పెయినులు ఖాళీచేయుటయు, స్పెయినులో ఇంకను కలలోలముగ నుండబోవుటచేతను ప్ర్యాంకోస్పెయిను ఒకపటికే కుదురుటకు వీలులేదు.

స్పెయిను సేనలు త్వరితముగ తీరమునకు మరలుచున్నవి. మిక్కిలి అల్లరిగ పోవుచున్నవి. రిపులను యూరపీ కును ప్రభుత్వమువారెవరును పరిశీలించుటలేదు. రిపులు స్వేచ్ఛనున్నాగు. అబ్దుల్ కరీం గారు స్వాతంత్ర్యమును స్వేచ్ఛగ ప్రకటించవచ్చును. దేశీయరాజ్యమును వెలకొల్పుటకు పరాసులు ఒప్పుకొనరు. దీనివలన ప్రెంచివారికి మరాఠో ఆక్రమణ అభ్యంతరముగ నుండును. అందుచే ప్రెంచివారు తప్పక ఒకవిధానమును ప్రకటించుకలెప్పుడు. ప్రస్తుతము డెబ్బతేనున్నను, మనుష్యులు లేకున్నను జేయకలెప్పుడు. అబ్దుల్ కరీం గారి విషయమై బ్రిటును తనలాభము నిమిత్తము ప్రెంచివారు అబ్దుల్ కరీం గారి విషయమై అవలంబించు చైఖరిని స్థిరమగు విధానమును, బ్రిటును ఒప్పుకొనవలె ననుచున్నారు. ఏ తీర్మానములను జేసినను అధినివేతవిధానము జయప్రసము గాంచవలెనన్న బ్రిటును వారి సమ్మతిని సహకారమున అపేక్షించెదరు. ఈ విషయములో ఇప్పటికిని లాభమున్నది.

ఇంగ్లండు-డోమినియనులు

కర్నలు ఆమెరికానియంతు నమ్మకముగా నున్నదనియు సామ్రాజ్యవ్యవహారముల మంత్రి ఆతని సంగీకరించవచ్చుననియు డోమినియనులకు గ్రేటుబ్రిటునుకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నిమిత్తము అధినివేతకార్యాలయము అవసరము లేదనుమాట నిజమేయని అందరును ఒప్పుకొనిరిని బూరంకో టైముస్ పత్రికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

ప్రేమకవునిని

ద్యారా గ్రేటుబ్రిటును ప్రభుత్వసంబంధములకు డోమినియను సంబంధములను పరిష్కరించుటకు బాగుండును.

(७. १६.)

రేవులపరిపాలనము

అధికారుల సమావేశము

ధర్మి, నవంబరు 19:—నవంబరు 13, 14 తేదీ లందు రేవులయందు వాణిజ్యముయొక్కయు, పరిపాలనవిషయమున చర్చించు ధర్మిలో నొక సమావేశము జరిగెను. రైల్వే వాణిజ్య శాఖాధిపతియగు సర్ చార్లెస్ యిర్వి ను గూడ అగ్రాసనాధిపతియగు హిందరి. విషయమునకు సంబంధముగల యిండియా ప్రభుత్వము శాఖల అధికారులుగూడ యందు పాల్గొనిరి. ఆర్థిక ప్రభుత్వ శాఖాధిపతి ప్రభుత్వము తరపున ప్రతినిధులు గల యిండియా పెద్దరేవుల పోర్టు ట్రస్టుల చేరుకొనుటకు, రేవు అధికారులను, రేవుల ఆరోగ్య అధికారులను, సభా సమావేశము, ఓడలు, సముద్ర ప్రయాణము, రైల్వే వాణిజ్యము, పెద్దరేవులు క్వారంటైను మొదలగు విషయములు చర్చించబడినవి. ఈ విషయములన్నియు ప్రస్తుతము స్థానిక ప్రభుత్వమువారు యిండియా ప్రభుత్వమువారితో పునః పరిపాలించుచున్నారు. ప్రస్తుతమువలె యిండియా ముఖ్యమంత్రి స్థానిక ప్రభుత్వమువారు పరిపాలించవలయునా లేక యిండియా ప్రభుత్వమువారు పరిపాలించవలయునా అను అంశమును గూడ చర్చించబడినది. పోర్టు అధికారులను, పోర్టు ట్రస్టులను, గల పరస్పర సంబంధము, పోర్టు హెచ్చుతగ్గుల గాఢానము పోర్టులందు సామాన్యముగ పాఠశుద్ధ్యమును గాపాడుటకు నొక అధికారిని నియమించుట మొదలగు విషయములు చర్చించబడినవి.

(ఆ. ప్రె.)

జిల్లా సంఘముల ఆర్థికము

సంయుక్త రాష్ట్రమందలి కష్టములు

లక్ష్మణపురము, నవంబరు 19:—సంయుక్త రాష్ట్రము జిల్లా సంఘముల సమావేశము స్థానిక ప్రభుత్వపు శాఖాధికారియగు గౌరవనీయులగు రాయ రుక్మేశ్వర బలిగారిచే తెరవబడినది. రాష్ట్రమునందు దుర్నిధానములనుండి 60 మంది ప్రతినిధులు సభకు వచ్చిరి. జిల్లా సంఘములవారి ఆదాజును వ్యయమునకు చాల కష్టమునందు ఉండినదిగా విచారించిరి. మిక్కిలి అవసరమైన తీర్మానము శీఘ్రము జిల్లా సంఘపరిపాలనం దలవాటగు ననియు రాజ్యాంగ ప్రాధికారములను బాటించి యెల్లరు సంఘములందు పాల్గొనవలయుననియు మంత్రిగారు ఉద్ఘోషించిరి. (ఆ. ప్రె.)

మరణము

వెల్లింగటన్, నవంబరు 18:—రాయల్ రైఫిల్స్ గుఱు తెంపిన కీర్తి కేసులగు దల్లియు, యివాన్ గారి, అంత్యక్రియలు నిన్న గారిజన్ శృంగార న మందు నొనర్చబడినవి. భూస్థాపనముచేయునపు దొనరించబడు ప్రార్థనలు సేసెరెండు ఘృణాగారిచే జరగవలెనని. (ఆ. ప్రె.)

సి. పి. క్యాండేంగులరుక్మిణి

హిందువులు గెలచిరి

నాగపురము, నవంబరు 19:—సి. పి. క్యాండేంగులరుక్మిణి ఆఖరు ఆటయందు హిందువులు పారసీకులకంటె 158 అధికమైన రన్నులను జేసి జయమొందిరి. మొదటి పర్యాయము 181-న్ని, రెండవ పర్యాయము 264-న్ను రన్నులు హిందువులు సంపాదించిరి. పార్సీవారు మొదటి పర్యాయము 109 న్ని, రెండవమారు 128 రన్నులను సంపాదించిరి. (ఆ. ప్రె.)

సికింద్రాబాదు, నవంబరు 19:—రెండవ తూరి ఆటలో బుక్కాపాదారు పార్సీవారి నోడించుటకు బాగుగ నాడిరి. రెండవసారి ఆటలో పార్సీపాదారు ఓడిపోయిరి. ఎవమందుగురు ఆట వారింద్రులు పోయినప్పటికి స్కోరు 107 అటెన్షనుకు పార్సీ వారింకను 84 రన్నులను సంపాదించ వలయును. (ఆ. ప్రె.)

వర్ష పాతము

సిక్ర, నవంబరు 19:—గోపాలపురమునకు సమీపములో తుపాను కేంద్రము నేటి ఉదయమున గలదు. ఈ శాస్త్రము లగాబోవుచున్నది. గోపాలపురములోను జగన్నాథములోను రాక భాకలు నిలచిపోయినవి. అస్సాము, వంగదేశము, ఉత్తరములందు సామాన్యముగా వర్షము కురిసెను. ముదరానునకు తరమున అచ్చులచ్చుల వర్షము పడినది. బర్మాదేశమునకు స్వల్పముగ వానపడినది. సెల్ పాటు 1 1/2, ఓలంగు 1, ఛిరంజీవి 2, బారి 1, సాగరద్వీపము 1 1/2, బాలసోరు 3, కళింగపర్వతము నందు 2 అంగుళముల వర్షము కురిసెను. నూచన:—వంగదేశమునకు వర్ష మధికముగ కురియవచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

బంగాళాభాతములో తుపాను

కలకత్తా, నవంబరు 19:—బంగాళాభాతముందు తుపాను చెలరేగుచున్నదని తెలుయుచున్నది. సముద్రము ఆల్లకల్లో అనుగనున్నదనియు తుపాను అధికముగ నని తోచుచున్నదనియు టైలరుందుండి తిరివార్తలు వచ్చుచున్నవి. నిన్న రాత్రి తుపానుయొక్క కేంద్రము జగన్నాథమునకు దక్షిణముగా 170 మైళ్ళదూరమున ఉన్నది. ఈ శాస్త్రములగా నది పోవుచున్నది.

తుపాను వివరములు

బంగాళాభాతములో ఏమయిచున్న తుపాను వర్షము ఆసిపురం నకు త్రవ్వకాల వారి రిపోర్టును దుండి సంక్రమింపబడినది. పోర్టు ట్రస్టుల నకు పశ్చిమ దిశయందు 200 మైళ్ళదూరమున 14 వ తేదీన వాయువు పల్లుబడినది. సెక్యూరిటీ నది పడమటముఖముగ పోవుచుండెను. కాకినాడకు అగ్నేయముల 150 మైళ్ళదూరమున సోమవారమునాడు చాలకాలమువరకు నది చలించలేకుండ నిలచెను. కాని గ్రహముగా టైడ్లు తుపానుగా పరిణమించెను. మంగళవారమునాడు దక్షిణమున తుపాను కేంద్రము కాకినాడకు 200 మైళ్ళ దూరమున గలదు. అది ఈ శాస్త్రములగాబోవుచు గోపాలపురము ప్రాంతమునకు టైడ్లు వాయువు ఉదయము 5 గంటలకు చేరెను. జగన్నాథము, గోపాలపురము పట్టణములనుండి సముద్రము ప్రవహించుచుండెను. గంటకు 87 మైళ్ళ వేగముగల గాలి వీచుచున్నదనియు 5 అంగుళముల జల్లు ముగిరినెననియు గోపాలపురం ఆల్టర్ లెవరుండి నిచటకు రిపోర్టు మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు వచ్చెను. జగన్నాథములో 6 అంగుళముల వర్షముగలదు. తుపాను తగ్గుచున్నదనియు, స్త్రీ మరులకు ప్రమాదభయము లేదనియు చిన్నట్ల వర్తమానము చెలియుచున్నది.

జగన్నాథం-గోపాలపురముల మధ్య రాకపోకలు లేవు. పోర్టు కమిషనరుగారి క చేరి వర్ష వాకలుచేయుగా జగన్నాథము గోపాలపురముల మధ్య రాకపోకలు అనిపాయెనని చెలియుచున్నది. తుపాను కేంద్రము గోపాలపురము ప్రాంతమున గలదు. తుపాను ఈ శాస్త్రములగా బోవుచున్నది. కలకత్తాలోను, నదీరేవులందును స్థానిక హెచ్చరిక జండా నెం. 4-ను యెత్తబడినది. జండా యెత్తుటచే రేవునకు తుపాను భయముగలదనియు, తీవ్రమైన బంబోబున చేయవలసినంత అగత్యము లేదనియు యిందుకు సంజ్ఞ.

సముద్రమున నిలిచిన ఓడలు

తుపానుచే సముద్రములో “రిపార్ డార్”, “బాగాన్నా”, “హాంఫీడ్”, “జెక్సానా” అడ్రెస్టులు నిలచిపోయెను. నేడు గాని, రేవుగాని నియోడలు కలకత్తారేవుచేరును. యన్. యన్. “బెన్ ఫీల్డ్”, “బుల్ గోనా”, “బెనారస్”, “సెల్వెక్” ఓడలు సాగరద్వీపమున విశ్రాంతమున తుపానుచే నాగవలసివచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి సభలు

మితవాదులు కాంగ్రెసులో చేరగూడదు
సర్ చిమనలాలు సెలబ్బాడుగారి సలహా

“బొంబాయిలో నాయకుల సభలో చర్చ జరుగుటవలన మితవాదులు కాంగ్రెసులో చేరగూడదు. 20 వ తేదీని బొంబాయిలో మితవాదుల సభ జరుగును గాన ఏవద్ధతులమీదను గూడ కాంగ్రెసులో చేరగూడదనియే వారు తీర్మానింపవలెనని కోరెదను. కాంగ్రెసుకును మితవాద సంఘమునకును అభిప్రాయములలో అత్యధికమైన భేదమున్నది. బహుజన సంబంధములగు శాసనోల్లంఘనాదులను కాంగ్రెసువారు పూర్తిగా వదిలివేసి మితవాదుల వద్దకు నవలంబించిన నేగానికలియుట కవకాశములేదు. అట్టి ముచ్చన లేదును కనబడుటలేదు. దేశీయులలో ఏకభావము కలిగిన దేశమునకు లాభము కలుగుననుట నిశ్చయమే గాని ఇప్పుడది నెరవేరునని తోచదు. ఆతుకులమారి సభ్యులవలన లాభము లేదు. అది నిలువబడదు. అందులకు మితవాదులే బాధ్యులని కాంగ్రెసు వారు మనలనిందించుటకు మరియొక అవకాశమును మనము కలుక జేసినవార మగుదుము. ఇప్పుడు వంగరాష్ట్రమున ప్రయోగింపబడిన నిర్బంధ శాసనము ఎంటి ప్రత్యేక విషయముల సెదరించుటకు తాత్కాలికముగా మితవాదులు కాంగ్రెసువారితో నేర్పరచింప వచ్చునుగాని మితవాదులు తమ అభిప్రాయములు గలవంత కాపాడవలెనని కోరెదను” అని డిల్లీ నుండి సెలబ్బాడుగారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

వైకం సత్యాగ్రహము

వలంట్టిరులకు చిహ్నములు

వలంట్టిరులు నాలుగు వ్యవస్థలవద్దను హుమారుగా పికటింగు చేయుచున్నారు. అప్రమి వుత్సవము కొరకు వచ్చెను గుంపులో వలంట్టిరులను వెంటనే గుర్తించుటకు వారికి ప్రత్యేక చిహ్నము లియ్యబడినవి. త్రివేంద్రము చెల్లి న 12 గురు సవర్ణవలంట్టిరులను మరల వైకం జరిగింది. వారికి సునముగ స్వాగత వియ్యబడినది. ఒక అహింసాపథ జరిగినది. ఆసభలో వారు యాత్రసంబంధముగ వివరములను తెలిపిరి. అప్రమి ఉత్సవము గురువారమునాడు ప్రారంభమగును. అతిథి సమన్వయ సవర్ణ హిందువులు చాలమంది వచ్చెదరు. వారిని వలంట్టిరులను సంఘర్షణము కలగకుండ చేయుటకు ఉద్యోగు లాందోళనపడుచున్నారు.

కొందరు సవర్ణ హిందువులు మహారాణిగారి కడతగిరి అస్పృశ్యులను రావీయగూడదని విన్నవించిరి తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

అహమదీయ మహమ్మదీయులు

హజరతు మీరాబక్షీ ముద్దీన్ మహమ్మదు
అహమదుగారు

అహమదీయులకును యితర మహమ్మదీయులకును కొన్ని భేదములు కలవు. “ప్రవక్త ఒక్కడే అటుట సరికాదు” కాలానుగుణ్యముగా ప్రవక్తలు కలుగుచు నేయుందురు. భగవంతుడు ప్రపంచమును తదలిజేయుటకు. అవసరమని తోచినపుడెల్ల ప్రవక్తలను పంపుచునేయుండును” అని అహమదీయుల ధీమా లియు. ఒక్క మహమ్మదే ప్రవక్తగాని మరెవ్వరును కాబాలరని తిక్కినవారి నమ్మకము. “అన్ని దేశములలోను భగవంతుడు ప్రవక్తలను పంపించెను” అని ఖురానులో నేయున్నది. ఇతరమతములలో గూడ ప్రవక్తలున్నారని యితర మహమ్మదీయులు విశ్వసించరు సంస్కృతల సందర్భి అహమదీయులమగు మేము నమ్మినము. ఈ రీతిగా ప్రపంచమునం దైకమత్య శేర్వకుటకు మామతకర్త అవకాశ మేర్పరచెను. ప్రవక్తలు తామే యాశ్వ రావతారములని ప్రకటించుటకు గారు. తమపరిత్రకేంద్రీ వ్యాపివచేయుటకే వచ్చెదరని మాశాఖవారి నమ్మకము. దీనిని తరులు నమ్మురు. మసీదులకడ బాబాలు వాయిదాచకూడదని మహమ్మదీయు లాక్షేపించుట చాల అవిశేషము. గోదవులను చేయవలెనని మహమ్మదీయులమతము విధించియుండలేదు. గోవులను చంపవలెనను విధి ఎచటను లేదుగాని చంపగూడదని మాత్రము ఖురానులో విధింపబడలేదు. కాన గోవులను చంపమని మేము ప్రమాణము చేయుబాలము” అని యామతరువు తెలిపెనని మైయు అఫ్ ఇండియా పత్రిక వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె.)

విజయనగరం వార్త

రైలు మార్గముపై 3 అడుగుల నీరు
తంలివార్తలు బొంబాయిమీదుగా బోవును

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

విజయనగరం, నవంబరు 20:—బంగాళా భాతమునందు తుపానువీట తూరి తీరమునందు ప్రబలియుండుటచే బట్టు కక్కల తోడుగా వర్షము పడినది. బెంగాలు నాగపూరు రైలు మార్గము పూస సోంపేటకు మధ్య గుమారు 60 మైళ్ళవరకు రైలుకమ్మిలు మూడడుగుల లో తు నీ ట ము ని గి యు న్న వి. రైల్లు నిలచిపోయినవి. నడచినంతవరకు చాల నెమ్మదిగా నడుచుచున్నవి. కలకత్తాండి వచ్చిన మెయిలుబండి నిన్నను విజయనగరమునకు 14 గంటల లాల్కముగా వచ్చినది. ప్యాకెంజరుబండ్లు సోంపేటవేదము కావల నిలచిపోయినవి. పశాసా ఆవల తంలివార్త యెర్పాటులుగూడ చెడిపోయినవి. కలకత్తావార్తలు బొంబాయి, మదరాసులమీదుగా సంబంధమున్నవి. ఇచ్చట నేడు యెడ తెలిపి లేకుండ వర్షము కురియచున్నది.

నాగపురము, నవంబరు 19:—హిందువులను పార్సీలకును జరిగిన సి. పి. క్యాండేంగులరు ఆటయందు పార్సీలు ఓడిపోయిరి. హిందువులకు 158 రన్నులు అధికము గవచ్చెను. హిందువు లీసంవత్సరమునందు జయమునొందిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారకుల సమ్మేళనము

౧౪, ౧౫ తారీఖులలో వైశమ్పాయన శ్రీయుత డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి అధ్యక్షతన గుంటూరునందలి కారదానికేశవ భవనమునందు కాంతిపూర్వకముగా జరిగినది. స్థానిక హిందీ ప్రచారకులగు శ్రీయుత కామా నందకర్మగా కొనర్చిన అధ్యక్షమంతయు ప్రశంసార్హమైనది. ఆంధ్రప్రాంతిక హిందీ ప్రచారకుల యజ్ఞావళియనుసరిత క్రమమున ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజామండలి దూరదూరములనుండి వచ్చి సభ నలంకరించిరి. చాలికి హిందీ భాషామైగల అభిమాన మంతయు కొని యాడినది. ప్రచారకులతోపాటు సభలో పాల్గొనిన మహాజనులందరు తొలిదారిలో హిందీ భాషామండలి ముట్టాడుట తమకు గల అభిమానమును సాక్ష్యమొనరించుట కొరతవరకు హిందీ భాషలోనే మాట్లాడిరి.

తీర్మానములు

౧. ఆంధ్రదేశమునందు హిందీ ప్రచార సహాయార్థమై ఆంధ్రదేశమునుండి లభించిన సహాయములకు ఆవాజ్యమునును పరిశీలించుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారిని తగిన యోగ్యులు చేయవలయునని యాగధవారు కోరుచున్నారు.

౨. ఆంధ్రదేశములో కందు హిందీ ప్రచారసంఘములుండుట అనవశ్యకమని ఆభిప్రాయపడుటనైన నీభవారు సమ హిందీ ప్రచారకులను ఆంధ్రరాష్ట్రీయ హిందీ ప్రచారము సమ్మేళనముతో చేరి పనిచేయవలయునని అనుకోధించుచు ఆంధ్రహిందీ ప్రచార కార్యాలయమునకు ప్రయత్నము ఇచ్చుచున్న సహాయమునకు ఇంకా అవసరముగ సహాయమునున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయ హిందీ ప్రచారకాభివృద్ధికిగాను సహాయముచేయవలసినదని ప్రయాగ హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

౩. ఆంధ్రదేశమునందు హిందీ ప్రచారమును తీవ్రముగా వ్యాపింపజేయుటకుగాను పట్టణములందును పల్లెలలందు హిందీ ప్రచారకులు, హిందీ భాషాభివృద్ధికి కలిసి ఉత్సాహముగా పనిచేయుటకుగాను, చై. శు. ౧ మొదలు నవంబరు ౧౪ "హిందీ ప్రచార వారము" ప్రతిపదితనము జరుపవలయునని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

౪. (అ) ఈ సమ్మేళనమును స్థానిక సభగానుండు నుడైతే సమితి ప్రతిపదితనము యొనర్చుకొనుట జరుపుటకుగాను, యాక్రిందనుదహరించిన సభ్యులను ఒక ఉపసంఘముగా ఏర్పరుచుటకు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు:—౧. శ్రీయుత పీఠపాటి వెంకటసుబ్బారావు, ౨. శ్రీ భట్టారం వెంకటసుబ్బయ్య ౩. శ్రీయుత శ్రీపతి వెంకటస్వామిచాళియగారు.

(ఆ) మొదటి సమ్మేళనము ఈ సమ్మేళనము నెల్లూరులో జరుపుటకు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

౫. రాష్ట్రభాషయగు హిందీ భాషాభివృద్ధికిగాను, "ఎంగు ఇండియా చందాదా లతో ఒక సంవత్సరము తర్వాత రమ ఎంగు ఇండియా ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడక హిందీలోనే వ్రాయబడును" అని విస్తృతము చేయుదురుగాక యని గాంధీ మహాత్ముని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఆనుకూలము ౧౧ మంది, ప్రతిపక్షము ౧౧ మంది అధ్యక్షుని ఓటు ప్రతిపక్షముగా నుండుటచే ప్రస్తావన విగ్రహియెను.

౧౭. ౧౧-౨౪ తారీఖున ౧౦ మంది ప్రచారకులతో ఒక ఉపసమితి ఏర్పడి క్రిందితీర్మానము వాహించినది.

ఉ. హిందీ భాషయందు ఆర్థిక అభివృద్ధికిగాను సమ్మేళనము జరుగునప్పుడు ప్రజలకు వినిపదార్థముగాను ఉత్సాహము కలుగుటకుగాను ఒక హిందీ పాటకసమాజము ఏర్పరుచుటకుగాను సంపూర్ణాధికారములు ఇచ్చుచు శ్రీయుత వండిత పద్మరా ప్రభాకర్మగారిని నియమించుటకు యాగధవారు తీర్మానించుచున్నారు.

కారదానికేశవపు బాలికలు హిందీలో "సీతా" అను పాటకములోని ఒక అంకము సంభాషణగా ఆడిరి. బాలిలో ఒక తొమ్మిది సంవత్సరముల వయస్సుగల బాలిక తనచిన్న మృదుకుడురవాసమును చదివినది.

వి. యల్. కామ్రేగారు (మద్రాసు) హిందీలో హిందీ భాషయొక్క అవశ్యకతనుగూర్చియు, భాషాభివృద్ధికినియు భాషాభివృద్ధి సహాయము నిచ్చిరి. శ్రీయుత మన్మథ రాధాకృష్ణయ్యగారు, తెలుగులో కొలదిసేపు ముచ్చటించిరి. శ్రీయుత గోటంరాజు రాజేశ్వరరావుగారు, తమ భాషాభివృద్ధి హిందీలో

అనంతపురం మండల జాతీయోప సంఘ సమావేశము

౧౯-౨౪ వ సంవత్సరం నవంబరు ౧౫ వ తేదీ ఉదయం ౯ గంటలకు గుంతకల్లు తామసామి దేవాలయమున అనంతపురం మండల జాతీయోపసంఘ సమావేశము జరిగినది. యాక్రింది తీర్మానములు ప్రతిపదితనమైనవి.

౧. ఈనాటి కార్యక్రమము జరుపుటకు మ-రా-శ్రీ కొండా రెడ్డిగారిని అధ్యక్షులుగ నుండుటకు తీర్మానింపబడినది.

౨. ఈ అనంతపురం మండల జాతీయోపసంఘమునకు మ-రా-శ్రీ సంగటి కొండా రెడ్డిగారిని అధ్యక్షులుగ నెన్నుకోవడమైనది.

౩. అనంతపురం మండల జాతీయోపసంఘమునకు, ఉత్తరభాగమునకు మ-రా-శ్రీ చిన్నంపల్లి వెంకటరంగారాధ్యులు, దక్షిణభాగమునకు మ-రా-శ్రీ వెల్మకూరు అత్తా తామప్పగారును, పశ్చిమభాగమునకు కల్లుభాయి నరసింగరావుగారిని కార్యదర్శులుగ నెన్నుకోవడమైనది.

౪. మ-రా-శ్రీ గొండ్ల లక్ష్మయ్యగారిని సైంసుమునకు కోశాధ్యక్షుడుగ నెన్నుకోవడమైనది.

౫. సైంసుమునకు కార్యనిర్వాహకవర్గము నెన్నుకోవడములో ౧౯-౨౩ వ సంవత్సరము ఆగస్టు ౧౭ తేదీన ఆమోదించబడిన ౧ వ తీర్మానమును రద్దుపరచుచు, జిల్లాసంఘాధికారులుకాక, ప్రతిపాలాకాకు ఒక కార్యనిర్వాహకసభ్యుణ్ణి ఎన్నుకొనవలెననియు మహమ్మదీయలకును శ్రీలలితపున నిమిత్తములకును ఒక్కొక్క ప్రతినిధిచొప్పున నెన్నుకొనవలెననియు విడికిరానుబోను ప్రయోజనపురుషులు మాత్రమే ఇవ్వవచ్చుననియు నిమిత్తజాతి ప్రతినిధికిమాత్రం భోజనపురుషులు కూడ నియమింపవలెననియు తీర్మానించడమైనది.

౬. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులను ఈక్రిందివిధముగ నెన్నుకోవడమైనది.

౧. టి. టి. కృష్ణారావుగారు
తాడేపల్లి-చై. పార్థసారథి నాయుడుగారు

అవంతిపురం—కై. ప. సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు
కల్లుభాయి నరసింగరావుగారు

ధర్మవరం—హట్టి శంకరరావుగారు
పెనుగొండ—సంధ్యావందనం నారాయణరావుగారు

హిందూపురం—వెంకటరమణశాస్త్రిగారు
మడకశిర—కలవచీడు వెంకటరమణ శాస్త్రిగారు

కడిరి—సంతాపాచార్యగారు
రాయచర్లం—ఘట్టు వెంకటరమణప్పగారు

అలూరు—కాపురం అనంతాచార్యగారు
వ్రాయబడిన వ్యాసమును చదివిరి. అధ్యక్షులగు భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు అంత్యోపన్యాసము ఇచ్చిరి.

దూరదూరప్రదేశములనుండి వచ్చిన ప్రచారకులకును, సభను నిర్విఘ్నముగా నెరవేర్చిన సభాపతిగారికిని ఇతరులకును ధన్యవాదములిచ్చుటకుగాను శ్రీయుత దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు లేచి హిందీలో నువన్యసించిరి.

దేశభక్త మడు స్వాగతాధ్యక్షులవారి సందేహములను సకారముగ ఖండించినది. ప్రచారకులకు అత్యంతోత్సాహముతో కార్యము నెరవేర్చుటకుగాను యువదేశించిరి. మనకు హిందీ నేర్చుకొనుట చాల అవసరమని వారు తమ అనుభవముల కారణములతో నిరూపించిరి. హిందీ భాష, (రాష్ట్ర భాష) అనుమిష చే మాతృభాషను ఏలాటి భేదము రాకుండ చూతురుగాక అని మందలించిరి. అందరికి ధన్యవాదములిచ్చిరి. స్వాగత కారికి సమీపముగ కార్యదర్శి శ్రీయుత కామానందకర్మగారు. స్వాగతములో జరిగినలోపములను మన్నింపుటకు కోరుచు అందరికి ధన్యవాదములిచ్చిరి. ప్రచారకులందరు, తమ తమ కేంద్రములలో ద్వీగుణీకృతోత్సాహముతో హిందీ ప్రచారముచేయుటకు హెచ్చరింపబడిరి. శ్రీయుత దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారిని అధ్యక్షులవారికిని వేరు వేరు జిల్లాలనుండి ఆరు తెచ్చిన ప్రచారకులకును, గుంటూరు నగరవాసులకును, ఈస్వాగతములో తమకు చేయూత నొసగినట్టియు ద్రవ్యసహాయము చేసినట్టియు సలహాలు ఇచ్చినట్టియు సభ్యులకును తమవిశాలభవమునిచ్చి సభ్యులసౌకర్యములను గమనించినట్టి కారదానికేశవమయ్యగారిని అధికారులకును, స్వయం సేవకులకును, తమ మృదుమధురగానములచే సభకు ప్రేమముగ్నుము చేసిన కారదానికేశవమయ్యగారి బాలికలకును, ధన్యవాదము లర్పించిరి. అంతట సభ ముగిసెను. తదుపరి భోతోత్సవము జరిగినది.

ఆంధ్రదేశములో ౮౧ మంది హిందీ ప్రచారము చేయుచున్నారు.

౧. —యం. పరాద్ సాహెబుగారు

౨. —మాదిగ నరసప్పగారు

౩. ప్రస్తుతమున్న ఉత్తర దక్షిణ అనంతపురం ఖద్దరు బోర్డులను, రద్దుపరచి, ఉత్తర దక్షిణభాగములను ఒకే ఖద్దరు బోర్డు నేర్పాటుచేయవలెనని ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారి నూచనను అంగీకరించుచు, ఆ ఖద్దరు బోర్డులను రద్దుచేయుటకు తీర్మానించడమైనది. వాటిస్థానమున అనంతపురం మండల ఖద్దరుబోర్డు అను పేర ఒకే ఖద్దరుబోర్డును నియమించుటకు తీర్మానించడమైనది.

౪. మండల ఖద్దరుబోర్డును ఎన్నుకొనడములో జిల్లా సంఘమువారు ప్రతిపక్షుణ్ణి ఎన్నుకొనుటకుబును, జిల్లాసంఘమువారు ఒకరిని నియమించి, వారిని మిగత సభ్యులు ఎన్నుకొనుటకు వారికి అధికార మివ్వవలె ననియు, అట్లుమిగత సభ్యులను నియమించుకొన్న తరువాత జిల్లాసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ్యులవారి సమ్మతికి బంపవలెననియు కోరడమైనది.

౫. జిల్లా మండల ఖద్దరుబోర్డును ఏర్పాటు చేయుటకు మ. రా. శ్రీ సంగటి కొండా రెడ్డిగారిని కోరడమైనది. వారే మండల ఖద్దరుబోర్డు అధ్యక్షులుగ నుండునట్లు తీర్మానించడమైనది.

౧౦. ఈక్రిందివానిని రాబోవు బెల్లం కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనడమైనది.

౧. హట్టి శంకరరావుగారు, ౨. శ్రీమతి కలవచీడు వెంకటలక్ష్మమ్మగారు, ౩. కలవచీడు వెంకటరమణారావుగారు, ౪. కల్లుభాయి నరసింగరావుగారు, ౫. రాం. చివంబరావుగారు, ౬. ధర్మపురం చిన్న నారాయణరావుగారు, ౭. కల్లె లక్ష్మీనారాయణరావుగారు, ౮. కై. ప. సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు, ౯. చై. టాకోజిరావుగారు, ౧౦. గొండ్ల లక్ష్మయ్యగారు, ౧౧. టి. కృష్ణారావుగారు, ౧౨. చిన్నంపల్లి వెంకటరంగారావుగారు, ౧౩. బి. పి. భీమప్పగారు, ౧౪. పబ్బతి ఓబయ్యశ్రీకాగారు, ౧౫. కొల్లె చిన్నవీరన్నగారు, ౧౬. ముకే పంపల్లిగారు, ౧౭. సంగటి బాలిరెడ్డిగారు, ౧౮. వడ్ల మన్నాటి పానుమంతరావు పంతులుగారు, ౧౯. మద్దల వీరభద్రప్పగారు, ౨౦. కె. శాంతయ్యగారు, ౨౧. సంధ్యావందనం నారాయణరావుగారు, ౨౨. ఎ. రాయప్పగారు, ౨౩. వి. పకీరప్పగారు, ౨౪. యం. పీరాకాసాబుగారు, ౨౫. మాదిగ నరసప్పగారు, ౨౬. వెల్మకూరు అత్తారామప్పగారు, ౨౭. హట్టి శివరావుగారు, ౨౮. పల్లూరు తామచార్యులుగారు, ౨౯. తోటూరు పద్మనాభదాసుగారు.

౧౧. ఈ క్రిందిదర్శానుదారులను ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారికి ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనుటకు సిఫార్సు చేయడమైనది.

౧. పుట్లూరు బత్తుపరెడ్డిగారు, ౨. యాతం నారాయణ రెడ్డిగారు, ౩. ఎగ్గిని శేషప్పగారు, ౪. మానేపల్లి నారాయణ రావుగారు, ౫. కూరం గుండార్యులుగారు, ౬. అనంతాచార్యులుగారు.

౧౨. మాదిగ నరసప్పకు బెల్లం కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధిగా బోవుటకు ప్రయోజనపురుషుల ఖర్చులక్రింద రు. ౨౦.౦౦ మంజూరు చేయడమైనది.

౧౩. శ్రీమతి కలవచీడు వెంకటలక్ష్మమ్మగారికి బెల్లం కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధిగా బోవుటకు ప్రయోజనపురుషుల ఖర్చులక్రింద రు. ౨౦.౦౦ మంజూరు చేయడమైనది.

౧౪. తాడేపల్లి స్థానిక జాతీయోపసంఘకార్యదర్శిగారి దరఖాస్తు చతుజడమైనది. ౩౦ రూపాయలు మంజూరు చేయడమైనది. ఆ మొత్తమును 1925 వ మార్చి ౨౧ తేదీలోగ ఇచ్చునట్లు కోరడమైనది.

౧౫. అతీ సోదరుల తల్లిగారగు వియమ్మగారు స్వర్గ స్థలైనందుకు ఈ సంఘమువారు శిరిలియ, వారి ఆత్మకు కాంతి నొసగుటకు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

౧౬. వంగదేశమున ప్రభుత్వాధికారులచే జరుపబడుచున్న తీవ్రనిష్ఠాపరముల ఈసంఘమువారు నిరసించుచు, ప్రస్తుతము 1818 వ మూడవ రెగ్యులేషను 1924 వ ఆర్డీ నెన్ను అనులలో బెట్టుట అనవసరమనియు, ఆ చట్టములక్రింద స్వరాజ్య పక్షమువారిని నిర్బంధించుట అన్యాయ మనియు ఈసంఘము వారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు.

చిన్నంపల్లి వెంకటరంగారావు.

కార్యదర్శి.

జాంతాం, నవంబరు 18:—యస్. యస్. "పిలాసా" ఓడలో దిగినవారిలో యెంబి లాట్ యెన్నగారును మూరైయు ముఖ్యులు. (ఆ. ప్రెస్)

కథయన నేమి?

గాంధీమహాత్ముని యన్విప్రాయములు

మహాదేవ దేవాయినారాయణారపు 'ఎంగ్లండ్'లోనిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

మహాత్ముడు పరవాస దీక్షలోనుండి తిరిగివచ్చుట తపశ్చరణలతో కలిపి కఠినతనపు విద్యార్థియగు రామచంద్రుడు అనునాతడు పోయి సందర్శించెను. ఈ రామచంద్రుని ఆంగ్లానుగారి కిన్యూజ్ లో నొకడు. కొంతకాలము పోయి ఢిల్లీలో నుండుటకు గురువుపాజ్ఞ చేశాడను. ఆంగ్లానుగారు ఢిల్లీనుండి సాక్షాంత్ము బయలుదేరవచ్చునపుడు రామచంద్రుని మేడమీదికి గాంధీజీదగ్గరకు దీసికొనిపోయి 'మీకింతవరకు రావలసిగూర్చి చెప్పలేదు. ఆతడింతవరకు మనలో నేయుండి సహాయము జేయుచుండెను. ఆతడు మిమ్ములను గొప్పప్రశ్నలకుగ గోరుచున్నాడు. అతడు శ్రీ శాంతినికేతన మునకు జయలుదేరి పోవుటకుముందు ఒకసారి ప్రసంగభాగ్యము గలుగ జేయునట్లు సంతోషించెదను' అనిచెప్పెను. ఆ 'తేపు' సోమవార మయ్యెను. మహాత్ముడు కాకాజీ మానవ్రతము. కావున రామచంద్రుడు మరొకకో జాంబవలసివచ్చెను. మంగళవార ముదయము ఆయన కళకత్తలైలు కందుకొనజలసి యుండెను. ఉదయం ప్రార్థన కాగానే ఐదున్నరకు సరిగా ఆయన దీక్షించి ఆతడు తపశ్శీలన అనుమానములను, క్లిష్టములన్నిటిని దెల్పెను. తాను అడుగదలచిన దంతయు ననుగలవాడను రామచంద్రుడు మొదట సందేహించెను. కాని తనకాయనకు దైర్యము కలిగెను. కావున నెమ్మదిగా ఆతని యొగజేమములు చదువు గుచ్చుటకు నుం దడుగుదరి భయమేమియు లేకుండ పోయెను. ఆకోజాదాయ రామచంద్రునకు గాంధీజీకినిజరిగిన సంభాషణ మంతయు వివరింప సాధ్యము గాదు గాని సారాంశమును మాత్రము దెల్పెదను.

రామచంద్రు డిట్టిదెను:—మీరు శ్రీకృష్ణరణ భార్యని ధానమునందు కళాభివృద్ధి మాటయే లేకుండ తెలిసియో తెలియకనో జేసిరిని మిమ్ములను ప్రేమించి ప్రస్తుతించు విజ్ఞాన సంపన్నులే జూచుచుండురే!

మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యిట్లనెను:—ఈవిషయమున నావిషయమై అన్యథా భావించినందుకు విచారము గ్గుచున్నది. అన్ని విషయములను బహిరంతరములగుట. అంతకాక గ్రంథమే, శేకుండియెడల బహిరంతరము అగమ్యేతదు. నేను చందును అవిశాఖాసంబంధము గలవనే భావించెదను. విజయగా కళకత్తలైలు ప్రకటనమేయగును. మానవుని అంతరాత్మును ప్రకటించుటమాత్రమే బహిస్సర్వరూపములు జేయువని.

రామచంద్రుడు అనుమానించి యిట్లనెను: "చిత్రకూడని మనస్సుగల యెన్నెన్నియో భావములు తిరుగుచున్నపుడు వామనము, రంగులు, ఆకృతుల రూపమున ప్రకటించుట కళయగు నహాకళాభిజ్ఞులే దర్శియుండిరిదా?"

గాంధీజీ:—అవును. అవిధమున కళ నాకు చాలయిచ్చును. కాని అనేకులు కళాసంపన్నుల మనుకొనువానినిన్ని, అవునని ప్రపంచము గుర్తించినవారినిన్ని నేనెరుగదును. ఆయనను వారికళావిశ్వాసమునందు ఆత్మయొక్క భావాలిరేకము యే మాత్రమును గానరాదు."

"మీరవ ననులా నేరైన ఒక దృష్టాంతముగలదా?"

గాంధీజీ:—అవును. ఆస్కర్ చెల్లెడమామము. నేను ఇంగ్లాండులో నున్నపుడు ఆయననుగూర్చి యెక్కువగా చర్చించుచు ప్రసంగించుచుండిరి గాన ఆయనను గూర్చి చెప్పగలను."

రామచంద్రుడు:—ఆస్కర్ చెల్లె యిక్కాలమున నున్న సారస్వతకళాసంపన్నులలో నొకరిని నేను విందునే."

"అవును. అదేచ్చిన కష్టము. చెల్లె బహిరంతరములం దే ఉన్నతకళనుజూచెను. అందుచేతనే అనినీతిని ఒక్కొక్కచిత్రించుటలో పేర్కొనెను. నిజమైన కళాస్వరూపము ఆత్మసాక్షాత్కారముగాండుటతో దృఢపలయును. నేను బహిరంతరముల సహాయము లేకుండనే ఆత్మసాక్షాత్కారము గాంచగలను కావున నాజీవితమునందు మీరనుకొను కళాస్వరూపము లేకున్ననుకాని లసికతవరకు నిజముగకళావిశ్వాసముగలదని చెప్పగలను. నాగిల్లలో గోడలు ఒట్టివిగ నుండవచ్చును. ఇట్టిచిత్రకళాపూర్వకతే ప్రపంచమైన దేదీప్యమానమున నక్షత్రముండల సౌందర్యమును గాంధీజీచెప్పెను. ఆనక్షత్రములు ప్రకాశించునభోమండలిని దర్శించుచున్నపుడు నాదృష్టి యెదుట గాన్పించు విశ్వవృత్తమునే కళాభిజ్ఞుడు చిత్రించెనని యనగలడు: నేనెట్లుంటా? కళాప్రభుత్వములగు చిత్రపుల సద్ధిజేయుటలేదు. కాని ప్రకృతి

సౌందర్యముతోల్పిన యివి యేమాత్రములని నేను మనసులోననుకొనియెదను. మానవుడు చిత్రించునీయాకృతులు ఆత్మసాక్షాత్కారమునుగాండుట కెంతవరకు సామర్థ్యముతో అంతవరకే వానిప్రతిభయుండును."

రామచంద్రుడు:—అయితే కళాభిజ్ఞులు బహిరంతరముల చిత్రముద్వారా సత్యమును కనుగొందుమనిచెప్పెదరు. అది సాధ్యమగునా?

గాంధీజీ:—నేనుదానిని తలకొందుజేసెదను. నేను చిత్రమును సత్యమునందును సత్యముద్వారాను కనుగొందును. సత్యములన్నియును సదుద్దేశ్యములును, సమృద్ధిములును, గానములునొకక అన్నియును చాచిత్రముగనుండును. మానవులు సాధారణముగ సత్యమునందు చిత్రమును జూడజాలరు. సామాన్యుడు దానిచేత చూడక అందలిచిత్రమును గనుగొనలేకపోవును. సత్యమునందు చిత్రమును మానవు లెప్పుడు జూడగల్గుదురో అపుడే నిజమైనకళ విజృంభించును.

రామచంద్రుడు:—అయితే సత్యమును చిత్రమునందీయ చిత్రమును సత్యమునందీయ జేడజేయరాదా?"

గాంధీజీ:—చిత్ర మనశేమియో సరిగా నేను తెలిసికొనగలేదను. దానికర్తము అనుకొనునదేసయెడల చాలభేదముగలదు. చక్కనిలక్షణములు గలస్త్రీ అందమైనదేనా! అవునని రామచంద్రుడు ఆలోచింపకండజేసెను.

"అపేక్షవర్తన మెంతచెడ్డగనున్నను సరియేనా యని బాపు అడిగెను.

రామచంద్రుడు అనుమానించెను. అంతట అతడట్లనెను: అయితే అప్పు డామెముఖము అందముగనుండదు. మనస్సెట్టియో ముఖముననే గాన్పించును. నిజమైనకళాభిజ్ఞుడు ఆవిషయముగ్గి సర్వము భావమునే చిత్రించును.

"ఇటుల మరల మొదటికి వచ్చుచున్నావని గాంధీజీ ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. బహిరంతరములందును నీయజాలదనియిప్పుడొప్పుకొంటివి. నిజమైనకళాసంపన్నునకు ముఖముయొక్క బహిరంతరములెట్లున్నన అందు మనస్సాక్షిచిత్రము వెల్లువన్నపుడే అందుగగాన్పించును. కావున నేనుజేప్పినటుల సత్యమునేనిదే చిత్రములేదు అట్లుగాకుండ ప్రతిఅందము లేకున్నను ఆకృతులందు సత్యము ప్రకాశింపవచ్చును. సాక్షాత్తెను ఆయనకాలములో సత్యసంబంధమేదని కాని ఆయన ముఖలక్షణము గ్రీకులొకెల్ల వికారముగనుండునని విందును. నామనస్సునకు ఆయన అందముగనే గాన్పించును. కారణము ఆయనజీవితకాలమంతయును సత్యాన్వేషణకే ప్రయత్నించుచుండెను. ఆయనబహిరంతరములన ఫిషిజును అనుకళాసంపన్నుడు బహిరంతరముల సౌందర్యమును జూచువాడైనను ఆయనలోని సత్యసౌందర్యమును మెచ్చుకొనకపోలేదు.

అయితే, బాపుజీ, అతిచిత్రమైన ఆకృతులకు, ఏ విషయమైన సుందర్యాన్ని లేనిదీవితము గలవారే సృష్టించిరేయని రామచంద్రు డాతురముతో ననెను.

"దాని కర్తను సత్యమును అసత్యమును కలసియే యుండును. మంచియు చెడును కలసియే యుండునని గాంధీజీ చెప్పెను. అట్లే కళాసంపన్నునియందుగూడ యత్నముకర్తవ్యమై భావము కలసియే యుండును. యుక్తమగుదృష్టి ప్రసాదించినపుడు సత్యసౌందర్యచిత్రములు వెడలను. ఇట్టిదీ లేనితములో అరుదుగ జరుగునట్లు కళలోగూడ అబద్ధతయని చెప్పవలయును."

ఇవంతయు వినునప్పటికి రామచంద్రున కేమియు పాలుబోకపోయెను.

"సత్యసంపన్నులు మంచినస్తువులే అందనుగున వైసయెడల నైతికముగము లేని చెల్లుసుందరముగ నుండును' అని ఆయన సగము బైటికి వినుబడినబడనట్లునెను. అంతట ఆయన యిట్లడిగెను. "అయితే బాపుజీ నీతిసంపన్నులుగాని అనీతిసంపన్నులుగాని లేనివానియందు సత్యము గలదా? అనగా మూర్ఖావ్రమయమందును, రాత్రి నక్షత్రముండలముల ప్రకాశముగ నుండు చంద్రికయలందు సత్యముగలదా?"

"నిజము గాగలదు" అనిగాంధీజీ ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఈచిత్రములను జూచునప్పటికి వానిని సృష్టించినసృష్టికర్తజ్ఞుడైనమృత్యుచేత వానియందు సత్యమున్నదే యనవలయును. ఆ సృష్టిచేచిట్టిచే సత్యముగాని అందు మరేమియును లేదు. నేను మూర్ఖావ్రమయ చిత్రమునుగాని బాబిల్లి వెలుగునుగాని జూచి అనందించినపుడు నాయాత్మ సృష్టికర్తనే పూజించుటకు విన్నాడను. నేను అధిగమించుని సృష్టిచేచిత్తముల నిందు జూడగోరెదను. ఈసూక్ష్మదయములైననా, మూర్ఖావ్రమయములైనను అభిగమించుని సంస్కరణకు సహకారముగ నుండని

యెడల ఆటంకములే యనవలయును. ఆత్మనికాసమున కాటంకముగనుండున దేదైనను మాయవల యనవలయును. మోక్షమును బొందుటకు యీదేహమెట్లు అడ్డు అంటే.

రామచంద్రుడు:—కళనుగూర్చి మీఅభిప్రాయముల వినిపించినందుల కెంతయు కృతజ్ఞుడను. అది నాకు తెలిసినది. అంగీకరించితిని. మీరీయభిప్రాయములను యువజన సంతతికి మార్గదర్శకముగ నుండునట్లు వ్రాసిపెట్టిన భాగుండదా?

గాంధీజీచిరునవ్వునవ్వి, "నేను అట్లు చేయవలెనని కలనైన ననుకొనను. కారణము నేనుకళనుగూర్చి వ్రాయుట అసంగతముగనుండును. ఇవిముఖ్యముగ నానిశ్చితాభిప్రాయములైనను నేను కళాశాస్త్రమునుగూర్చి ప్రత్యేకము చదువుకొనలేదు. నాలోపములు నాకు తెలియుటచేత ఈవిషయమై నేను మాట్లాడను వ్రాయను. అసంగతి నాకు తెలియుటయే బలము నాజీవితములో నేనేమి చేయగలిగిన ను నాలోపములు తెలిసికొని ప్రారంభించి చేయుటవల్లనే ఆమాత్రము చేయగలిగితిని. నాపని చేరు, కళాసంపన్నునిపని చేరు" కావున నాకు గానిపనిని భరింపజేయగలదు.

యంత్రనిర్మాణము

రామచంద్రుడంతట మరేయొకవిషయము నెత్తుకొనెను 'బాపుజీయంత్రనిర్మాణములన్న మీ కసంభవములేదా?"

రామచంద్రుని అవ్యాజ్యప్రశ్నకు గాంధీజీ చిరునవ్వునవ్వి "ఈశరీరముగూడ ఒక మృదువగుయంత్రమైనపుడు నేనెట్లుటనగల"ననెను. రాలమేయొకయంత్రము. చిన్నపల్లుగుట్టుపల్లు ఒకయంత్రము. నే నాజేపించునదు యంత్రములనుగాని వాని యందంత పిచ్చుగూడదనియే పనిలేకుండ యంత్రములతో పని జేసికొనుచున్నాడను. ఇట్లుపనిలేకుండ జేయునది కేలకొలది మంది పనిలేకుండ పోయి పిచ్చులలో అన్నియులేకుండ మాడుచుండురు. కాలము వృథా కాకుండను పనియొక్కవ లేకుండజేయుటయే కొద్దిమందికోగాక అందరకు నుతయొగకరముగ నుండునట్లు జేయవలయును. భాగ్యమంతయును కొద్దిమందిచేతలోగాకుండ అంతర చేతులలో నుండవలెను. ఇప్పుడీయంత్రములలన ఏ కొద్ది మందియో లక్షలకొలదిమంది విద్యావ్యాజీయులుమాత్రము పిల్లనది. పనియొక్కవలేకుండ జేసినది మానవకార్యవ్యభావముచేతగాక అత్యాశలవై యున్నది. ఇట్టివనులు జరుగకుండవలెననియే నేనుగట్టిపట్టుతో పోట్లాడునది.

"అయితే బాపుజీ మీరు యాయంత్రములు వర్ధనగాక వానినిపట్టివలె దుర్బినియొగవరచవచ్చునా? పోరాడునది? అని రామచంద్రు డాతురముతో నడిగెను.

నిస్సంశయముగ అంతే అని చెప్పెదనుగాని ఒకటి చేర్చవలసియున్నది. క్రొత్తక్రొత్తరికలను కనిపెట్టి అత్యాశపరులకు మాత్రము మానవలయును. అప్పుడువనివారల కెక్కువపని యుండక యంత్రములు ఆతొకముగ నుండక సాయకరముగనుండును. నేను తలపెట్టింది యంత్రములేమియును లేకుండజేయవలెనని గాక నియమ మేర్పరుపవలెననియే.

రామచంద్రుడు: దాని అర్థముదీసినయెడల అనేకయంత్రములపెట్టి విద్యుచ్ఛక్తితో నడుపు యంత్రములు పోవలెననియేనా?

"అదియు పోవలసియుండును. కాని ఒకటిమాత్రము నేను విశదము జేయగోరెదను. ముఖ్యముగ ఆలోచింపవలసినది మానవుని క్రేయస్వభావమే యున్నది. ఈయంత్రములవలన మనుష్యుడు పనియేమియులేకుండ మూలబడియుండరాదు. కొన్నిటిని మాత్రము మి న హా యిం ప వచ్చు ను. సింగు రుతుట్టు యంత్రము జూడుదు. ఇది చాల ఉపయోగమైనది. దీనిని సృష్టించుటలో నొకచిత్రకళగలదు. సింగు అనునాతడు తనభార్య నుడిలోదారము గుచ్చుకొని కుట్టుకొనలేక కష్టపడుటనుజూచి అనవసరముగ ఈ కష్టమును బడకుండ తొలగించుటకై యాయంత్రమును సృష్టించెను. ఆయన ఆమెకష్టమునేగాక కుట్టుయంత్రము గొనగలవారందరికష్టమును దీర్చగలెను.

"అట్లయితే యీ సింగు కుట్టుయంత్రముల తయారుజేయుటకు ఒక ఫ్యాక్టరీ యుండవలెను. అందు విద్యుచ్ఛక్తితో నడుచుయంత్రసామగ్రి యుండవలెనదా? యని రామచంద్రుడనెను.

రామచంద్రుడాతురతతో ప్రతిఘటించుటనుజూచి బాపు అవును అని చెప్పెను. అట్టిఫ్యాక్టరీలను దేశీయములజేసి లేక ప్రభుత్వాధికారముక్రింద నుంచవలెనని చెప్పవలెటి సోషలిస్టు నేనేను. అయ్యవి స్వల్పమునకుగాక మానవజాతిభమునకు పనిజేయుచు ఆకాష్టానమున ప్రేమాల్లి పనిజేయునట్లుండవలెను. కార్మికపరిస్థితులలో మార్పుగావలెనని నేను గోరెదను. పిచ్చిగా

వృత్తాంతలేఖలు

నరసాపురం

(స్వకీయలేఖరి)

వేములదీవి ప్రాజెక్టు

నవంబరు 17:— ఈమధ్య మా జిల్లాకలెక్టరుగారి దిచ్చిటికి వచ్చినప్పుడు తెజవాడలోనుండు నూపరిం పెండింగు ఇంజనీయరుగారినిమాడూ పిలిపించుకొని వా రభయమును మా సబుకలెక్టరుగారున్న డి. పి. డబ్ల్యు. సబుడివిజనల్ ఆఫీసరుగారున్న వీరందరుకలసి వేములదీవిప్రాజెక్టు ప్రిన్సిపల్ నున్న దో చూచుటకు వెళ్లిరి. వేములదీవిలో రెండువేల యెకరములు గల భూమిని దగభానుమిద నరసాపురం అగ్రికల్చరల్ కంపెనీవారికి గవర్నమెంటువారు కొన్ని నిబంధనలతో నిచ్చిరి. రెండువేల యెకరములకు గార్వ మెంటు జరిపంటకు నీళ్లుయిచ్చుటకు పాధ్యమండగని వారు కొన్ని నూచనలనుమాపి ఆయా పనులకు కంపెనీవారు చేయించుకొన్నయెడల నీటిని నిలువజేసికొనుటకున్నా కావలసినప్పుడు సంపించు జేసికొనుటకున్నా వీలగుననిరి. తరువాత నింకొక నిబంధనవలన గవర్నమెంటువారి వరకుతే లోబడకపోయినయెడల భూమిని తిరిగి గవర్నమెంటువారి వశికిరాలగు చేసికొనుటకు వాళ్లున్నది. ఇట్టి సంధర్భముతో మొన్న పీఠియిస్పెన్సర్ కు వచ్చినప్పుడు కంపెనీవారు గవర్నమెంటువారివల్ల యివ్వబడ్డ నీటిమీదనే ప్రస్తుతము ఆధారపడుచున్నట్లు ప్రమాత్రము తెలిసికొనగలిగిరి. ఈసంగతిని కంపెనీవారు తగినంత ప్రధానముననున్నట్లు కనబడుటలేదని నిన్ను మాజిల్లాకలెక్టరుగారు చెవిమూర్చిబోద్దవానికి నిరూపించినట్లు తెలిసినది. తిరువాత కంపెనీకి ముఖ్యముగా కావలసిన పనులగుండ నూపరిం పెండింగు యింజనీయరుగారు తిరిగి నూచించిరినందున తెలియవచ్చినది.

మూల్యలో తనిఖీ

మాజిల్లా ఎక్సైజువల్ ఆఫీసరుగారు రగు శ్రీయత ఏ. రామారావుగారు యిచ్చుటిస్కూల్ కు తనిఖీచేసిచ్చి పదిరోజులుండిరి. వారిచ్చుట నన్ను కాలములో వారి గౌరవార్థము కొన్ని సభలు జరుపబడెను. గవర్నమెంటు ప్రెయిరింగుస్కూలులో ఉపాధ్యాయసంఘమువారు జరిపినదీన్ని తెలియజేసి పాఠశాలలో హరికథా కాలక్షేపమును జేప్పవలసియున్నది. మిషన్ మిడికల్ స్కూలులో తెలుగుపండితుడగు శ్రీ బి. సోమసుందరముగారు భీష్మచరిత్రను హరికథారూపమున వినిపించిర. మాజిల్లా ఎక్సైజువల్ ఆఫీసరుగారికి మా తెలియజేసిన పాఠశాలనుగరించినది అచ్చటి ఉపాధ్యాయులవిషయమై అందులో ముఖ్యముగా హెడ్డుమేస్తరుగారిమీద చాలా మంచి అభిప్రాయమున్నది. మాబుబుజ్జిగారు కొరిసమీదట యిస్పెన్సరుగారు మా తెలియజేసిన పాఠశాలాభివృద్ధివిషయమై తగిన సహాయము గవర్నమెంటుకు పంపెదమనీ జేప్పిరి.

భాగ్యము గావలెనని దుముకుట ఆగిపోవడం. పనివానికీ జీవనాధారము యేర్పడి రోజున్న కొంతపని. ఇట్టిచాకిరి గావండ నుండవలెనని నేను గోరెదను. ఇట్టిపరిస్థితులలో యంత్రములు పనిజేయుచునానికిని ప్రభుత్వమునకుగూడ సహకారముగ నుండును. ఇప్పటి పిచ్చితొందరవావును. కార్మికులు తగిన ఆర్థిక పరిస్థితులలో పనిజేసెదరు. నామనసులో మినహాయింపవచ్చు ననుకొన్నవానిలో నది యొకటి బట్టుయంత్రమునందు ప్రేమ గలదు. అందు ముఖ్యముగ మానవన్యకీటుల యొక్కజీయే యుండును. మానవున కెక్కువపని లేకుండుటయు, మానవ కారుణ్యభావమును ఉద్దేశముగ నుండవలెను గాని పేరాస యుండరాదు. వంకర పోయిన కడుక్కను సరిజేయుటకు యంత్రముల నుపయోగించుట నాకీప్తమే. కమ్యూరపనివాండు కడుక్కు చేయుట మా నెదరనికాదు. వారు కడుక్కను చేయుచునే యుండురు. అయితే కడుగు పాడైపోయినపుడు దానిని సరి జేయుటకు నూచుటకు ప్రతివానికిని ఒకపనిముట్టుండవలెను. కావున పేరాసరీయ ప్రేమయుండునటుల జేయుడు. అంతయును సరళముగనే యుండును.

ఇయ్యది రామచంద్రునకు లృప్తికరముగ లేదు. గాంధీజీకి యంత్రనిర్మాణమున్న యిష్టములేదని ఆయనకు తెలియను. ఇదియు కమనినూడ ఆయన సమ్మతము. అందుకనియే విషయ మాలము నాయన కనుగొన గోరెను. కాని చాల ఆలస్యమున ముండెను. ఆయన యెస్పెన్సరు ప్రశ్నలకుగవలసి యుండెను. గాంధీజీ సచ్చిదు 'రైలుపోతే జేమి యనెను. నేను నీకు లృప్తి గలకజేసెదను. ఈఉదయం నీయిష్టమువచ్చినన్ని ప్రశ్నలకుగవచ్చును. నా కేమియు అలంకర నుండదు అనెను.

ఈయనజనుడు తనప్రశ్నలన్నిటి నింకను బూరిజేయలేదు. గాంధీజీ ఉదయము యెస్పెన్సరులైన అడుగవచ్చునని స్వతంత్ర మిచ్చినపుడు కాంతి చిక్కి ధైర్యముగల్గి వరుల వివాహారములకూర్చి ప్రశ్నింపబడెనను.

తాడిపత్రి

(స్వకీయలేఖరి)

అనంతపురమండల జాతీయోపసంఘసమావేశము

నవంబరు 16:— వైసంఘసమావేశము ఈనెల 15-న తేదీ ఉదయం 9 గంటలకు గుంతకల్లు రామస్వామి వేదాలయమున జరిగినది. కల్యాణదుర్గం, అనంతపురం, గుంతకల్లు, తాడిపత్రి మొదలగు ఫిర్యా సంఘముల ప్రతినిధులు సుమారు 12 మంది సమావేశమునకు వచ్చియండిరి. ఉత్తరవత్సానిపు భాగముల రెంటిని చేర్చి కల్యాణదుర్గము 2-8 మాసములక జరుపుచుండినను వత్సానిపుభాగమునుండి మండలసంఘమును రద్దుపరచి నూతనముగ మండలసంఘమును ఎన్నుకొనుటకు తీర్మానింపబడి తుదకు ఆ నూతనసంఘమే నిన్నటిరోజు సమావేశపడుటచేసినది. కాని ఈతూరికూడ డక్షిణభాగమునుండి ప్రతినిధులే రాకపోవడము కడుకోచనియము. కాని సమావేశసమాత్రం జయద్రుముగ జరిగినదని చెప్పవచ్చును.

ఈ సమావేశము రెండువిషయములు కొంతమార్గమును త్రొక్కినది. ఇదివరలో ఈ మండలము సంఘమునకు ఎన్నుకొనబడిన కార్యనిర్వాహకవర్గమున జిల్లాసంఘాధికారులుగాక తాలూకాకు యిద్దరుచొప్పున ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుచుండిరి ఈ మండలమున ప్రస్తుతముబిళ్ళారిజిల్లాలోన్న ఆలూరు ఆదనాని, రాయదుర్గం తాలూకాలకు జేర్చిన 12 తాలూకాలను. తాలూకాకు యిద్దరుచొప్పున కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు 24 మంది సభ్యులను మహమ్మదీయులతరపున నిన్నుజాతులతరపున స్త్రీల తరపున రీ గురుప్రతినిధులను చేరి 29మందిఅగుదురు. జిల్లాసంఘాధికారులతోకలసి సంఖ్య 88 అగును. ఇంతమంది సమావేశమైనచో ఏకోన్మఖముగ కార్యములు జరుపుట దుస్సరమనియు కార్యనిర్వాహకవర్గమున సంఖ్యతక్కువనున్న నేగాని సభ్యులలో ఏకాభిప్రాయములుగలవటదు సరమనియుమండలసంఘమువారు అభిప్రాయపడి, కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు తాలూకాకుఒకప్రతి నిధిచొప్పున నెన్నుకొనిన చాలునని తీర్మానించిరి. రెండవది సామాన్యముగ ఈ కార్యనిర్వాహకవర్గసమావేశములు ప్రతిమాసమున జరుగుచుండుట సహజము. కాని ఈసమావేశములకు ప్రతి నిధులు ప్రతిమాసమునకు ఖర్చులభరించుకొని రావడము దుస్సరము. కొన్నికొన్ని సమయములలో రాదగినసంఖ్య రాకపోవుటచే సమావేశములు అపుడల యగుచుండుటగూడ తటస్థించినది ఇకముందు అట్లుబరుగకుండ మండలమునకార్యములు మరేమగ జరిపించుట యత్యవసరముగనుక ఈ కార్యనిర్వాహకులకు రాను పోను ప్రయాణపుఖర్చులమాత్రం యివ్వవలసినదిగ తీర్మానించి నారు. కాని ఈతీర్మానముచేసినంతనే సంతసింపవలసినదిలేదు. మండలసంఘసభ్యులమీదగొప్ప బాధ్యతయొన్నది. ద్రవ్యముతగినంత ఉత్పత్తి చేసినచో కాని ఈ తీర్మానము అమలులోబెట్టుట సాధ్యముకాదు. మండలసంఘము ప్రజోపయోగకార్యములకు చేసినచో కాని తగినంతద్రవ్య ముత్పత్తియగుట దుర్లభము. కాని ఈతూరి మండలమునం దంతటను పంట పైరులు కొంతవరకు ఆశకు గల్గించుచున్నందున సర్వేశ్వరుడు వీరి ప్రయత్నములకు అనుకూలించుగాక?

అనంతపురమండల ఖద్దరుబోర్డు

ఇదివరలో ఈమండలమున రెండు ఖద్దరుబోర్డు లుండుట ఈ ప్రతికా పాఠకులకు తెలిసిన విషయము. ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారు దక్షిణ అనంతపురమండల ఖద్దరు బోర్డును రద్దుపరచి, మండలమున కంటికిని ఒకబోర్డును ఏర్పాటు చేయవలసినదిగ నూచించిరి. వారి నూచనను అనుసరించి, నిన్నటిరోజు మండలఖద్దరు బోర్డు ఏర్పాటుచేయబడెను. కాని ఈతూరి ఖద్దరుబోర్డు సభ్యులను ఎన్నుకొనుటలో ఒక కొత్త పద్ధతిని అనుసరించిరి. ప్రత్యేకముగ ప్రతిజిల్లాయందును ఖద్దరు బోర్డును ఏర్పాటుజేయుటలో ఖద్దరుత్పత్తి, వ్యాపకము ఇతర ఆటంకములు లేక సక్రమముగ జరుగవలెననుటయే యుద్దేశ్యము. మరియు ఇది వ్యాపారరీత్యా జరుగవలెననుకొనగా గలవని రూపించుటకూడ నింక యుద్దేశ్యమని చెప్పవచ్చును. ఈయుద్దేశ్యములన్నవృద్ధు ఖద్దరు బోర్డులోనున్న సభ్యులందరు ఏకాభిప్రాయము కలిగినవాల్సే నేగాని బోర్డు జరుపుపనులు, సమగ్రముగ, ఏకోన్మఖముగ జరుగజాలవు. అనగా ఖద్దరు బోర్డు క్యాబినెటు నూత్రముమీద ఏర్పడిననేగాని జయద్రుముగ పనులు సాగించజాలరు. ఈ అభిప్రాయము ననుసరించి మండలసంఘమువారు, తమ సభ్యులలో నొకరికి ఖద్దరుబోర్డు నేర్పాటుజేయుటకు సంపూర్ణాధికార మొసగుచు, ఆ నియమింపబడిన సభ్యుడు ఖద్దరు బోర్డును ఏర్పాటుచేసి అంగీకారము కొఱుకు మండలసంఘమునకు బంపవలసినదిగ తీర్మానించిరి. సర్వాధికారము ఒకరికే యిచ్చినయెడల కొంతవరకు అన్యాయము జరుగవచ్చునని కొంతమంది వాదించిరి. కాని ఈవాదము సయ్యకి యుక్తముగా లేదు. ఖద్దరు బోర్డులోనున్న సభ్యులు తాము లాభపట్టువలెను బాధ్యులుగా నున్నపుడు వారు ద్రవ్యమును అన్యత్రాంతము జేయుదురని వాదించుట సరిగ లేదు. మండలసంఘసభ్యులకన్న ద్రవ్యవిషయమున వారి కెక్కుడు

బాధ్యతగలవని నమ్మక తప్పదు. మరియు మండలసంఘసభ్యులు తాము పరిశీలించి క్రేడగ నెవ్వరు పనిజేయగలరని నమ్ముదురో వారినే నియమింతురు. ఒకవేళ పొరబడినను ఖద్దరుబోర్డు సక్రమముగ పనిచేయుటలేదని వీరు గ్రహించినచో ఖద్దరుబోర్డును తీసివేయుటకు ప్రయత్నించవచ్చును. కావున ఈరీతిగ సభ్యులు ఒకే అభిప్రాయముగలవారుగా నుండవలెను. నూత్రమును అనుసరించి ఖద్దరుబోర్డును ఏర్పాటు జేయవలెనని చేసిన తీర్మానము సమంజసముగ నున్నదనుటకు సందేహములేదు.

బెల్గాండ్ జేసీయముసో సభకు పోలిసిధులు

అనంతపురం మండలమునకు అధ్యక్షి స్థానములు 80. అంకులో అఖిలభారతస్థాయి సంఘసభ్యుని స్థానము ఒకటిపోగ మిగిలినవి 29 స్థానములు. 29 స్థానములకు 30 దరఖాస్తు పాఠములు వచ్చినవి. 29 స్థానములలో స్త్రీలకోసం స్థానము పంచములకు ఒకస్థానము, క్రైస్తవ నుమామృదీయులకు రీ స్థానములు పోను మిగిలినవి 27. కావున కొన్ని అభ్యర్థుల దరఖాస్తు పాఠములు త్రోసివేసి, మిగిలినవన్నిటిని అంగీకరించిరి. ఈ త్రోసివేయబడినవి కూడ ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము వారు తమకున్న ఖాళీస్థలములలో ఎన్నుకొనుటకు సిఫార్సుజేసి పంపినారు. కాబట్టి వారుకూడ నియతసాధన నవసరములేదు.

పైరు, పంటలు

ఈతాలూకాలో సకాలమునకు వర్షము రాకపోవుటచే కొరపంట సన్నగిరినది. అదే కారణముచేత జొన్నపంటకూడ పూర్తియగునను ఆశలేదు. ఇంకొకవన్నము వచ్చినచో పత్తిపంట మాత్రం బాగుగపడును.

గోదావరి

(స్వకీయలేఖరి)

పంటలు

కాకినాడ, నవంబరు 18:—ఈనంతపురము మొట్టమొదట వర్షములులేకను గోదావరికాలువలందు నీరులేకను, అధికారులు నీరన్నను కొన్నిచానెల్లుతోరములు విగించుటవలన ను వీరి ఊర్లులు విశ్చిలి ఆలస్యముగా జరిగినవని శుభ, ఆలస్యమగుటవలన సామాన్యపుష్కలత మిశ్చిలి తక్కువవడుననియు నొకడ తెలియబడుచుబడెను. ఈనెలలో రెండవవారములో కురిసిన వర్షంవలన పల్లపుభూముల ఊర్లు సభ్యములకు చాల ముంపునట్లును సంభవించినది. రయితులకు నురింతపెక్కున శవ్వము కలిగినది దొరతనమువారు ఏమైనను కరుకార్చి హృదయులై తిమిషులు యిచ్చెదరా అని రయితు లెదురుచూచుచున్నారు. రిమిషునయిచ్చి రయితులకీ స్థితితగ్గించిన మంచిదే, కాని చేయుతా అని సందేహము.

కోర్టులు

జిల్లాలో యామధ్యకోర్టులు మార్పుడము జూరిఫ్ డిక్టేటో మార్పులగొడవ చదువరులకు జ్ఞాపక ముండియుండ వచ్చును. ఇప్పుడు క్రొత్తగా అమలాపురములో పెట్టిన సబ్ కోర్టునకు తగిన ఫైలు, పనిలేదు. ఎక్కువగా పాపరుదావాలు శివాలా పిటిషన్లు దాఖలువుచున్నవట. జిల్లామే త్రములో సబ్ కోర్టులలో అమలాపురము సబ్ కోర్టునకు పని చాలా తక్కువగా జన్మచనియు అంగుల్లు గొడ్డికాలములో యాజిల్లామీద ఒక సబ్ కోర్టు తిగిపోవుననియు చెప్పకొనుచున్నారు. జూరిస్ డిక్టేటోమార్పులు చేయుటలో స్థితిగతులు మంచి వచ్చే సరి త్వరములో ఆలోచించి ఏదో స్థిరపరచెదమని ప్రభుత్వమువారు చెప్పియుండుటచేత, బహుశః ప్రస్తుతసందర్భములనుబట్టి అమలాపురము సబ్ కోర్టు ఎత్తివేయవచ్చును

పాఠశాలలో అల్లర్లు

ఈజిల్లాలో ఈమధ్య 10, 12 సం॥లకుండి పాఠశాలలలో పిల్లలు గురువులను గంభీరముగా నెదిరించుట, కుర్చీలలోనుండు నూదులుత్రొచ్చి ఆల్లగిచేయుట, కొట్టుట, బెడరించుట యిట్టివి చెప్పకొనేంతగా జరుగుచుండుటలేదు. మార్కులు పెట్టిన గంధర్గోళముచేత పూర్వపుష్టాడెట్లవలె కొంటిపనులు చేయుటలేదు. అయిప్పటికిని యిట్టికానిలో యామధ్య అమలాపురము బోర్డుహైస్కూలు ప్రసేధికెక్కెనట్లు వినుచున్నాము. ఉపాధ్యాయులలో కొన్నికలలోలు బయల్దేరుటకల్ల క్రమక్రమముగా పిల్లలకు ఉపాధ్యాయులయెడల భయభక్తియు పూర్తిగా నశించి న్యూనసమయములో పిల్లలు ఉపాధ్యాయులకు కొట్టవచ్చుట, టపాకాయలువేగై ధ్వనికలుగజేయువాటినిచేర్చి క్లాసులలో పనిజరుగకుండా ఉపాధ్యాయులకు బెడరించుట, న్యూలులోనిబాట్లు, బంతులువగైగా దొంగింపుట మొదలగు ఆల్లరి పనులు చేయుటకు ప్రసిద్ధికెక్కెనట్లు తెలియుచున్నది. ఇట్టి ఆల్లరిపనులకు కొంత కాలముక్రిందట పరిపద్యాధిని హెచ్చాప్సేరు డిస్ట్రిక్చేయగా న్యూజ్ ఇన్స్పెక్టరు అప్పిలవానిని తక్షణం న్యూలులో చేర్చుకొనుమని ఆదర్శవేసి జేర్చించిరి.

సర్ విలియం హునింగు గారు

ఏప్రిలు నెలవరకు యింగ్లండునకు వెళుటకు
 యింగ్లాండ్, కంబు 18:—మార్చి నెలాఖరు వరకు—ని
 లేక దేవుడు అంగంబునకు గాని సిలీను ద్వీపముయొ
 క్కు గవర్నరుగారకు సర్ విలియం హునింగు యింగ్లాం
 డునకు బోను. అప్పుడు వారు పెంచునుదీసికొనుటకు పూర్వము
 కలవుదీసికొని యింగ్లాండున కేగవలయు. (ఆ. ప్రె.)

క్రికెట్ ఫుట్ బాల్ మాంటే గారు

వై నీరువ్యాఖ్య

అలహాబాదు, నవంబరు 18:—క్రికెట్ ఫుట్ బాల్ మాంటే
 గురారి అకాదమి వ్యవస్థకు విచారించుచు "వై నీరు" పత్రిక
 యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—1910 సంవత్సరములో హిందూ దేశ
 క్కపు సహజు కార్మిదర్శిగా నియమింపబడినప్పటి నుండియు
 భారత కాశ్యాంగమునందు ప్రసిద్ధి వడయుటకు బూనుకొనెనని
 ఎల్ల ఆంగ్లేయ రాజ్యకేత్రులు దలచిరి. ఆయన కీవితమును గా
 వింపబడిన హిందూ దేశపు సంస్కరణముల విషయమై పత్రిక
 యిట్లు చెప్పుచున్నది:—పస్తతమును సంభవించిన విషయ
 స్థితులు తానొసరిన సంస్కరణములవలన సంభవించెనని దెలిసిన
 వో సంస్కరణములకు సంకల్పపూరిత యుండడు అనేకతరంగ
 ములబోలలాడి మంత్రిపనమునకు వచ్చెను. సంస్కరణములను
 బ్రకటపెట్టెను. ఎవరికొరకు సంస్కరణము లీయబడినవో వా
 రు యీ సంస్కరణములను ఖండించి మూలకు ద్రోయుటచే
 నీయనకు విచారము గలిగియుండును. హైందవుల కృతఘ్నతకు
 మాంటే గారు రెంతయో ఖండించుచున్నది వలయును.

లీడరు పత్రిక

లీడరు పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—మాంటే గారు
 అకాదమి గారుచే యిండియాను సంభవించిన పద్ధతు అధికమని
 చెల్లుట అతిశయోక్తిగాదు. మొట్టమొదటనుండియు హైందవసమ
 స్థులను దెలిసికొనుట కీయనయెంతో శ్రద్ధ పుచ్చుకొనెను. తాను
 పరిష్కరింపవలసిన ప్రతిసమస్యయెడలను సానుభూతిని జూపి
 తన అవ్యాజాను ప్రేమను భారతభూమిపై జూపెను. ఈమహనీ
 యుని మరణముచే భారతభూమికి మిత్రము సంత
 వించెను. (ఆ. ప్రె.)

అతివరముల బలహీనతచే గలిగిన

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధులకు

అత్యద్భుత నివారణి

విదేశములందు ఉద్యోగము చేయుటచే గలి
 గిన అతివరముల బలహీనతచే నాకుండిన మూత్ర
 సంబంధమైన వ్యాధిని ప్రస్తుతము మద్రాసు, బారి
 డెను, అర్మీయన్ షిఫ్ట్, నెం 72 గృహము
 నందుండు పండిత స్వామి శ్రీనివాసలయ్యంగారు
 అతి స్వల్పకాలములోనే బాగుచేసిరి. చికిత్స
 పొందినతరువాత నాకు క్రొత్తపుష్టి, పటుత్వము
 గలిగినది. పండితులవారికి అనేక వందనములు.
 వారు మిక్కిలి చతురతతోను, జయముతోను
 అభ్యసించుచున్న ఆయుర్వేదశాస్త్రమునకు గొప్ప
 కీర్తి, ప్రతిష్ఠలు గలిగినది.

ఇతర వైద్యులచే కుదరదని వదలివేయ
 బడిన అతిమూత్రవ్యాధిచే కలిగిన కఠినమైన
 రాచకురుపును పండితులవారు మిక్కిలి జయప్రద
 ముగా బాగుచేయుటను నేను స్వయముగా
 చూచితిని. వ్యాధులచే పీడించబడుచున్న ప్రజ
 లకు సహాయము చేయుటకై పండితులవారికి
 దీర్ఘాయువు నొసంగవలెనని భగవంతుని ప్రార్థించె
 దను.

డి. పి. ప్రకాశం,

డి. సి. ఎమ్. పి. సి. ఆర్. పి. ఎఫ్. సి.

ఇనకమటాక్కు ఆఫీసు, మద్రాసు. 17-11-24.

వారి నలహాకట్టుము రు 15-0-0

నమ్మకమును క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్ క్వార్టర్సు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేకరకముల క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలులు అడ్డగ
 వైకాలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేక ముద్దీల అడ్డగలు, జడబిళ్ళ
 లు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనములు, పతకములు, మొదలగునవి వెండి రైలు
 కూజాలు, బంబర్లు, పేలగిన్నెలు, కాపిసెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులున్ను అనేకరకములు
 కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యొప్పుడుసద్దముగా యుండును. కాను బంగార
 మునకున్ను చాచివేడికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనిది వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తి:—కాకుమాను లక్ష్మయ్య చౌదరి,

1597

శనగపాటి కోటయ్య అండు

Now Ready for Sale :

Published for the mutual Benefit of the

1924-25 Edition

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffi.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprize in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprize of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with Similar information. Every business man and public institution should possess a copy

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS :

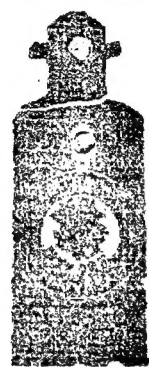
THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

అమృత తారా వివరము

అమృత తారా వివరము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టిది మన కానుక.

వాడితిరా? వాడుకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అమృత తారా డిపో కానుకగా కన్యాశుల్కము మొదటి రకం కన్యా, 10 కన్యాలు, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

ఈ వివరము తెలుసుకొనుటకు అమృత తారా డిపోనుండి అనుబంధముతో కలిపి పంపించిన బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

అమృత తారా డిపో:—సాధారణమైన కన్యాశుల్కము, చలికన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము మొదటి రకం కన్యా, 10 కన్యాలు, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

సర్వాంగ బలకారి:—(రామ, ధీ, శోభ, ముఖము పాపములు కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

మహా సాధ్యుని శిష్యుని:—(కామినిని పాలిటికి వర్ణనావహనం) కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

సర్వాంగ బలకారి:—(రామ, ధీ, శోభ, ముఖము పాపములు కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

మహా సాధ్యుని శిష్యుని:—(కామినిని పాలిటికి వర్ణనావహనం) కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

సర్వాంగ బలకారి:—(రామ, ధీ, శోభ, ముఖము పాపములు కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

మహా సాధ్యుని శిష్యుని:—(కామినిని పాలిటికి వర్ణనావహనం) కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

సర్వాంగ బలకారి:—(రామ, ధీ, శోభ, ముఖము పాపములు కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

మహా సాధ్యుని శిష్యుని:—(కామినిని పాలిటికి వర్ణనావహనం) కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

సర్వాంగ బలకారి:—(రామ, ధీ, శోభ, ముఖము పాపములు కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

మహా సాధ్యుని శిష్యుని:—(కామినిని పాలిటికి వర్ణనావహనం) కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

సర్వాంగ బలకారి:—(రామ, ధీ, శోభ, ముఖము పాపములు కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

మహా సాధ్యుని శిష్యుని:—(కామినిని పాలిటికి వర్ణనావహనం) కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

సర్వాంగ బలకారి:—(రామ, ధీ, శోభ, ముఖము పాపములు కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

మహా సాధ్యుని శిష్యుని:—(కామినిని పాలిటికి వర్ణనావహనం) కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

సర్వాంగ బలకారి:—(రామ, ధీ, శోభ, ముఖము పాపములు కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

మహా సాధ్యుని శిష్యుని:—(కామినిని పాలిటికి వర్ణనావహనం) కన్యాశుల్కము, కన్యాశుల్కము రూ. 250-400 మార్గముల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-4-0 బుడ్డి 6-కి 1-4-0

రెడ్డి రాణి సంగీత చందారు 3

మత, సాంఘిక, వ్యవసాయ విద్యా విషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విలులయ్య, విలులయ్య కలెలయ్య అమృత చర్మము, బీబిసర్లన చదివితీరవలయును. వెల 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్నవల) వెల 12 గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగం కథలు గలనాటకము) వెల 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము, చక్కనివర్ణనలు) వెల 10 ఆంధ్రనామసంగ్రహము (సతీక) వెల 4

రెడ్డి బ్రదర్స్ రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

మానసోల్లాసిని మాత్రము 30 మాత్రము 0-10-0 (కవి అభిలాష)

వెలులభము! (ప్రాప్తభర్తృప్రత్యేకము) గణపతికము. కరీరములో ఉపాధ్యక్షముచే కలిగిడి ప్రత్యేకము.

ఈ మాత్రము మేనానాథ సోపనము వెంటనే మాన్యును. యిందు అనేక విషయములు చేరినవి. అనుభవము గల బేషభముగలచేతన పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1918) ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము, సోమ నిదురాలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము అన్ని వ్యాధులను సులభముగా చికిత్సచేసికొన దగిన 600 యోగములు గల వైద్యగ్రంథము. 1-కి 1-4-0 పి. వి. ఆ 6

ఆయుర్వేదచంద్రిక:— వైద్య, ఆరోగ్య, శారీర, మనుష్య, చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడు వైద్యప్రత్యేక. సం॥ చందా. రూ. 2-8-0. మాదిరి యిచ్చితము. (335)2

పి. సి. ప అందు కో, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

కస్తూరి మాత్రము 50 మాత్రము 1-కి రూ. 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛముగా సేపాళిజేతు కస్తూరి మంచిగోళ బ నము, ఆదిపచ్చికాన, పావుపారు, మంచినీరుమపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి వైద్యము, వైద్యభాగము వైద్యభాగము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారును సామాన్యముగా వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండవలసినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలగుల గృహమున నుండవలసినవి.

అమృత తారా వివరము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టిది మన కానుక.

కామిని యానూనె

వెంట్రుక లేఅందము. రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దుబ్బినపుడు ఉదకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పోగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామిని యానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబిడ్డమున్నను మాన్పి ఈ

దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.

బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లభరిదు రూ 2-10-0.

126 వీపిచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు (రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ

1 ట్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపింపను.

1 ట్రాం బుడ్డి 0-8-0 } పై కామిని యానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలుపడెట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జమ్నామఠ్, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు